

2021 - 2025

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Titel document: Gemeentelijk Rioleringsplan Oldenzaal 2021-2025

Ondertitel: GRP Oldenzaal
Referentie: BH2917-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0005
Status: P01.02/Definitief
Datum: 29-10-20
Projectnaam: GRP Oldenzaal
Projectnummer: BH2917
Auteur(s): Marco de Kraker, Liese Sanders

Bijdrage: Jeroen Buitenweg, Gerard Vos, Tom Hofstee, Ronnie Nijland (gemeente)

Gecontroleerd door: Marco de Kraker

Datum: 29 oktober 2020

Goedgekeurd door: Marco de Kraker

Datum: 29 oktober 2020

Classificatie

Open

Status plan: Vastgesteld op 14 december 2020

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever. Let op: dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V. en dient voor publicatie of anderszins openbaar maken te worden geanonimiseerd.

Inhoud

1	Waarom dit gemeentelijk rioleringsplan? Een inleiding	1
1.1	De gemeente heeft zorgplichten	1
1.2	GRP geeft invulling aan zorgplichten	2
1.3	Maatregelen uit GRP worden betaald vanuit rioolheffing	2
1.4	Samenwerken in de waterketen is van belang	2
1.5	Dit GRP loopt van 2021-2025	2
1.6	Een GRP bevat vaktaal	2
1.7	Leeswijzer	3
2	Wat hebben we gedaan in 2016-2020?	4
2.1	Uitgevoerde maatregelen en projecten	4
2.1.1	Jaarlijks ijkpunt	4
2.1.2	Rioolvervanging, Blauwe aders en waterberging	4
2.1.3	Relining	8
2.1.4	Afgekoppeld oppervlak	8
2.1.5	Overige projecten	9
2.2	Financiën	11
2.3	Samenwerking in de regio	12
3	Wat hebben we nu?	14
3.1	Enkele kenmerken van het rioleringsstelsel	14
3.2	Leeftijdopbouw van het rioleringsstelsel	15
3.3	Kwaliteit van het rioolstelsel	15
3.4	Beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel	16
3.5	Hydraulisch functioneren van het rioolstelsel	16
3.5.1	Praktijkervaring wateroverlast	19
3.6	Milieutechnisch functioneren van het rioolstelsel	19
3.7	Duurzaamheid	21
4	Waar moeten we rekening mee houden?	22
4.1	De Waterwet geeft een wettelijk kader	22
4.1.1	De Waterwet en dit GRP	22
4.2	Besluit lozen buiten inrichtingen heeft gevolgen voor GRP	22
4.2.1	Het besluit lozen buiten inrichtingen en dit GRP	23
4.3	Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie geeft input	23
4.3.1	De stand van zaken in Oldenzaal	23
4.3.2	Het DPRA en dit GRP	24
4.4	We houden rekening met de Omgevingswet	24
4.4.1	De omgevingsvisie en dit GRP	24
4.4.2	Wettelijk kader overgang GRP naar Omgevingswet	25

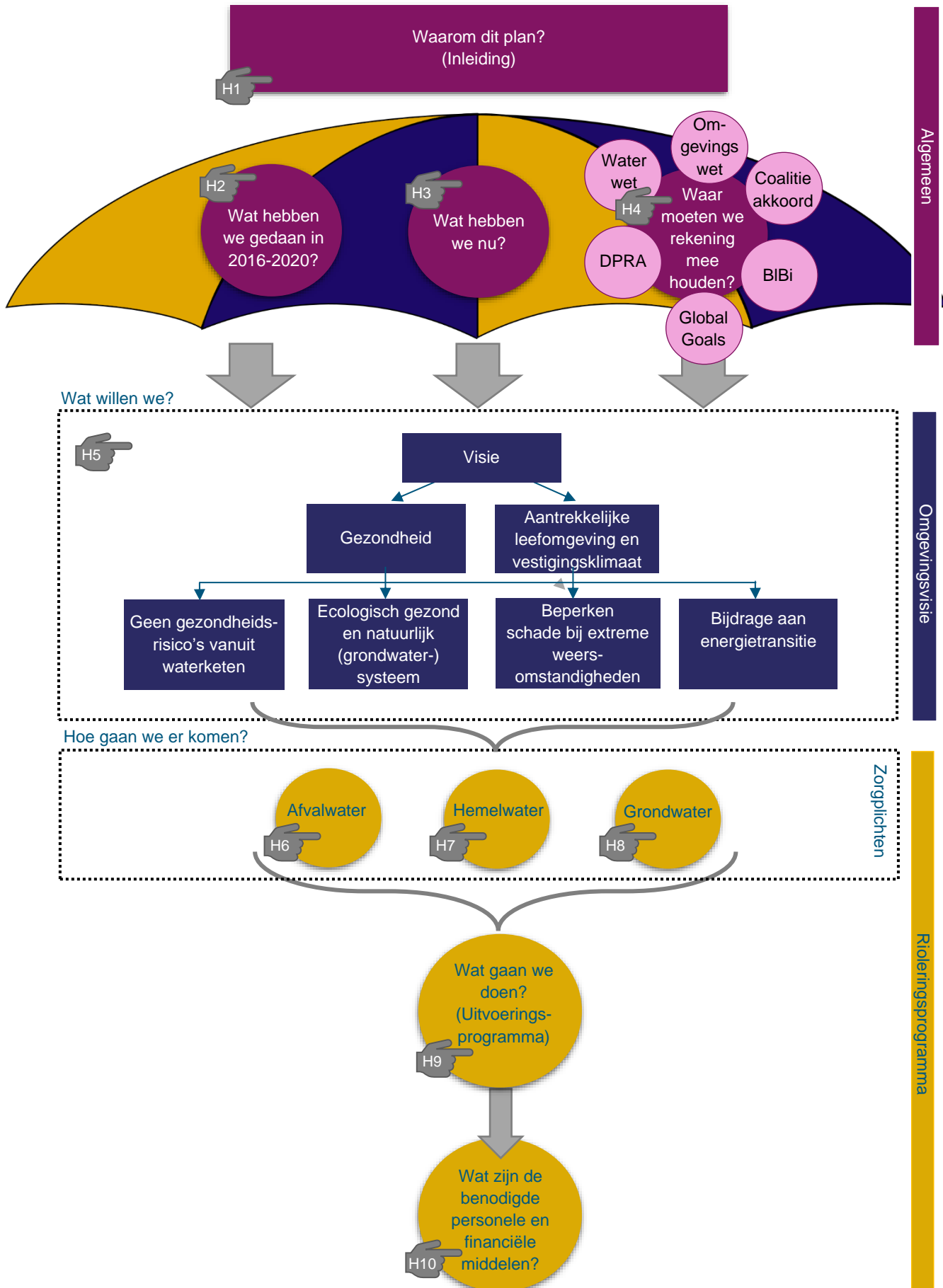
4.5	Het coalitieprogramma geeft richting	25
4.5.1	Het coalitieakkoord en dit GRP	25
4.6	Global Goals voor integrale blik op duurzaamheid	26
5	Wat willen we?	27
5.1	Visie: een gezonde, kwalitatief aantrekkelijke gemeente	27
5.2	Thema's voor dit GRP	28
5.2.1	Gezondheid	28
5.2.2	Aantrekkelijke woon- en leefomgeving en aantrekkelijk vestigingsklimaat	28
5.3	Doelen voor dit GRP	29
5.3.1	Geen gezondheidsrisico's vanuit waterketen en watersysteem	29
5.3.2	Ecologisch gezond en natuurlijk (grond)watersysteem	29
5.3.3	Beperken maatschappelijke ontwrichting en schade bij extreme weersomstandigheden	30
5.3.4	Bijdrage aan energietransitie	30
6	Afvalwaterzorgplicht	32
6.1	Strategie	32
6.2	Communicatie	35
6.3	Blik op de toekomst (vanaf 2026)	35
6.4	Uitvoeringsprogramma afvalwater	36
7	Hemelwaterzorgplicht	37
7.1	Voorkomen wateroverlast	37
7.2	Strategie gezondheid en anticiperen op klimaatverandering	38
7.2.1	Dimensioneren riolering	38
7.2.2	Waterberging bij nieuwbouw, herbouw of uitbreiding	39
7.2.3	Bouwpeil bij verbouw en nieuwbouw	43
7.3	Een robuust systeem	43
7.3.1	Functioneren bij extreme neerslag	43
7.3.2	Blauwe aders	44
7.3.3	Nota klimaatverandering	47
7.4	Communicatie	48
7.4.1	Participatie	48
7.5	Uitvoeringsprogramma hemelwater	49
7.5.1	Blauwe aders en Nota klimaatverandering	49
7.5.2	Overige maatregelen in het kader van de hemelwaterzorgplicht	50
8	Grondwaterzorgplicht	51
8.1	Voorkomen grondwateroverlast	51
8.2	Strategie	52
8.3	Waterloket	55
8.4	Anticiperen op droogte	55
8.5	Drinkwaterwinning Weerselo	56

8.6	Communicatie	57
8.7	Uitvoeringsprogramma grondwater	57
9	Uitvoeringsprogramma Water- en riolering	58
10	Financiële en personele middelen	61
10.1	Financiële middelen	61
10.2	Kapitaallasten	62
10.3	Nieuwe investeringen planperiode	64
10.4	Exploitatielasten	65
10.5	BTW toerekening	66
10.6	Ontwikkeling aantal heffingseenheden	66
10.7	Berekening kostendekkende heffing	67
10.7.1	Opbouw van de rioolheffing	68
10.8	Vergelijking ontwikkeling rioolheffing	69
10.9	Personele middelen	70

Bijlagen

- Bijlage 1 Begrippenlijst – verklarende woordenlijst
- Bijlage 2 Meldingen wateroverlast (15 augustus 2017)
- Bijlage 3 Milieutechnisch functioneren
- Bijlage 4 Zorgplichten nader beschouwd
- Bijlage 5 Functionele eisen, maatstaven en meetmethoden
- Bijlage 6 Hydraulische functioneren rioolstelsel bij Bui10
- Bijlage 7 Uitgevoerde maatregelen 2020
- Bijlage 8 Formatiecheck
- Bijlage 9 Kostendekkingsplan
- Bijlage 10 Reactie waterschap Vechtstromen
- Bijlage 11 Raadsvoorstel en -besluit

Bronvermelding foto's voorzijde, pagina 7, 15, 37, 45, 55: Royal HaskoningDHV, Liese Sanders, 2020

1 Waarom dit gemeentelijk rioleringsplan? Een inleiding

Gemeente Oldenzaal heeft de ambitie bij te dragen aan het welzijn van haar inwoners. De inwoners van onze gemeente moeten fijn kunnen wonen, werken en leven. Vanuit de gemeentelijke watertaken kunnen we een grote bijdrage leveren aan deze ambities. Dit gemeentelijk rioleringsplan (GRP) beschrijft hoe we de aankomende jaren (2021-2025) invulling zullen geven aan onze watertaken en hoe dit bijdraagt aan onze ambities.

1.1 De gemeente heeft zorgplichten

Elke gemeente in Nederland heeft drie watertaken, ook wel zorgplichten genoemd, als het gaat om de (afval)waterketen in de gemeente: de afvalwaterzorgplicht, de hemelwaterzorgplicht en de grondwaterzorgplicht. Deze zorgplichten vormen de basis van het gemeentelijk beleid rondom afval-, hemel- en grondwater.

Afvalwaterzorgplicht

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater. Traditioneel doen gemeentes dit door het aanleggen en onderhouden van een rioleringsstelsel. Dat stelsel vervoert afvalwater van huishoudens en bedrijfspanden naar de waterzuivering. Landelijk is er de laatste jaren ook aandacht voor decentrale waterzuivering, waarbij afvalwater lokaal gezuiverd en hergebruikt of geloosd wordt.

Hemelwaterzorgplicht

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater (regen, sneeuw en hagel) dat op openbaar terrein terecht komt¹. Er zijn verschillende manieren waarop gemeentes dat doen. Hemelwater kan gezamenlijk met het afvalwater via een gemengd rioolstelsel afgevoerd worden. Een meer duurzame en klimaatbestendigere manier om hemelwater te verwerken is gescheiden inzameling. Dan wordt het hemelwater gescheiden van het afvalwater ingezameld en/of afgevoerd. Het schone hemelwater gaat niet naar de zuivering, maar wordt lokaal geïnfiltreerd of geloosd.

Grondwaterzorgplicht

De verantwoordelijkheden van de gemeente op het gebied van grondwater zijn genuanceerder dan de andere twee zorgplichten: er geldt een inspanningsverplichting in plaats van een resultaatverplichting. In het kort stelt de grondwaterzorgplicht gemeentes in sommige gevallen verantwoordelijk voor het zo veel mogelijk beperken van structurele nadelige gevolgen van grondwateroverlast (te hoge) of -onderlast (te lage grondwaterstand)².

¹ In sommige gevallen heeft de gemeente ook de verantwoordelijkheid voor het hemelwater van particulier terrein. Dat is alleen het geval wanneer er redelijkerwijs niet van de particulier verwacht kan worden dat hij zelf die verantwoordelijkheid draagt, zie Hemelwaterzorgplicht (hoofdstuk 7)

² De volledige wettekst luidt als volgt: de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort. (Artikel 3.6 Waterwet)

1.2 GRP geeft invulling aan zorgplichten

Voldoen aan de zorgplichten is een wettelijke vereiste voor gemeentes. Hóe we voldoen aan de zorgplichten mogen we zelf bepalen. In dit GRP beschrijven we daarom hoe wij, de gemeente Oldenzaal, invulling geven aan de zorgplichten. We hebben een visie, met bij behorende ambities voor ons waterbeleid: een gezonde, aantrekkelijke gemeente met een hoge ruimtelijke kwaliteit zijn. Die visie en ambities vormen de basis voor de strategie en de maatregelen die per zorgplicht terug te vinden zijn in dit GRP.

1.3 Maatregelen uit GRP worden betaald vanuit rioolheffing

De maatregelen die in dit rapport staan worden betaald vanuit de rioolheffing, een bestemmingsbelasting die gebruikers van percelen van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd betalen aan de gemeente. De inkomsten uit rioolheffing zijn alléén beschikbaar voor uitgaven gerelateerd aan de zorgplichten. We nemen daarom in dit GRP ook alleen maatregelen op die bijdragen aan de drie genoemde zorgplichten.

1.4 Samenwerken in de waterketen is van belang

De waterketen is een aaneengesloten systeem zonder grenzen, waarin taken van verschillende overheden dicht bij elkaar komen. Een voorbeeld is de afvalwaterzorgplicht: de gemeente is verantwoordelijk voor het inzamelen en afvoeren van huishoudelijk afvalwater, terwijl het waterschap verantwoordelijk is voor het verdere transport en de zuivering daarvan. Afstemming en samenwerking is dus belangrijk. Daarom hebben we waterschap Vechtstromen in een vroegtijdig stadium betrokken bij het opstellen van dit rapport. De belangrijkste aandachtspunten zijn op 17 april, 28 mei en 13 augustus 2020 besproken met het waterschap en de input van het waterschap gebruikten we om het ontwerpplan op te stellen. In bijlage 10 is de reactiebrief van het waterschap opgenomen.

1.5 Dit GRP loopt van 2021-2025

Wij kiezen voor een looptijd van vijf jaar voor dit GRP: van 2021 tot en met 2025. Jaarlijks wordt een Voortgangsnotitie opgesteld om de gemeenteraad – en andere geïnteresseerden – te informeren over de voortgang van de geplande projecten, de inkomsten en uitgaven en een vooruitblik te geven voor het volgende jaar. De gemeenteraad van Oldenzaal heeft het GRP vastgesteld. In bijlage 11 is het raadsvoorstel en -besluit opgenomen.

1.6 Een GRP bevat vaktaal

Om dit rapport voor een zo breed mogelijke doelgroep leesbaar en toegankelijk te maken, wijken we voor veel technische informatie uit naar de bijlagen. Desondanks staan er in dit rapport technische termen en begrippen. Die leggen we uit in de begrippenlijst in bijlage 1.

1.7 Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit drie delen, die ook terug te vinden zijn in het schematische overzicht op pagina vi (onder de inhoudsopgave): het inleidende deel (deel één), waarin we de breedte in gaan, en de delen waarin we specifiek ingaan op wat we willen bereiken (deel twee) en hoe we dat gaan doen (deel drie).

De delen van het rapport nader toegelicht:

Deel één: in hoofdstuk 2 kijken we evaluerend terug op de afgelopen planperiode en stellen de vragen ‘wat is er de afgelopen periode gerealiseerd?’ en ‘hoe heeft de rioolheffing zich ontwikkeld?’ Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie van de rioleringsvoorzieningen. We beschrijven in hoofdlijnen de leeftijdsopbouw, de kwaliteit, het beheer en het onderhoud van het rioleringsstelsel. In hoofdstuk 4 kijken we met een brede blik naar de wettelijke kaders en reeds bestaand beleid en inventariseren we de raakvlakken met het GRP.

Deel twee: in hoofdstuk 5 staan de visie en ambities centraal, die we bespreken aan de hand van drie thema’s: gezondheid, aantrekkelijke leefomgeving en vestigingsklimaat en ruimtelijke kwaliteit. Deze drie thema’s zijn uitgewerkt in drie doelen.

Deel drie: vanuit de ambities gaan we in op de weg daarnaartoe. De vragen ‘hoe gaan we er komen?’ en ‘wat verwachten we van anderen?’ staan centraal in de hoofdstukken 6, 7 en 8. Elk van deze hoofdstukken bespreekt een andere zorgplicht, namelijk: afvalwater (hoofdstuk 6), hemelwater (hoofdstuk 7) en grondwater (hoofdstuk 8). In bijlage 4 wordt nader ingegaan op de wettelijke zorgplichten.

Wat we gaan doen, staat in hoofdstuk 9: de maatregelen. Gevolgd door hoofdstuk 10, waarin we de benodigde personele en financiële middelen bespreken.

2 Wat hebben we gedaan in 2016-2020?

In dit hoofdstuk staan we stil bij de planperiode van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Oldenzaal 2016-2020.

De afgelopen periode stelden we onszelf ten doel de voordelen ('lusten') van water te benutten, maar eerst de nadelen ('lasten') aan te pakken. Dat gebeurde en gebeurt door te zorgen voor een goed en duurzaam rioleringsstelsel en door wateroverlast zo veel mogelijk te voorkomen. Om dit te realiseren investeren wij in rioolvervangings, aanleg van Blauwe aders, afkoppelen en vervanging van pompen en gemalen.

De belangrijkste beleidslijnen uit het GRP 2016-2020 zijn:

- Optimaliseren van de financiering om de rioolheffing zo laag mogelijk te houden.
- Samenwerking met partners zoals het waterschap Vechtstromen en Twents waternet.
- Toegroeien naar een robuuster rioolstelsel, om ook in de toekomst wateroverlast te voorkomen.
- Voortzetten van afkoppelen van regenwater van de riolering, uiteindelijk tot 40% van het verharde oppervlak. Hierdoor worden (afval)waterstromen gescheiden, verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater en vermindert de overlast door overstorten.

2.1 Uitgevoerde maatregelen en projecten

2.1.1 Jaarlijks ijkpunt

In het GRP is aangegeven dat jaarlijks een Voortgangsnotitie wordt opgesteld om de gemeenteraad te informeren over de voortgang van de geplande projecten en de inkomsten en uitgaven. Deze Voortgangsnotitie is het jaarlijkse ijkpunt. Voor het jaar 2020 is de Voortgangsnotitie geïntegreerd in voorliggend plan - in bijlage 7 zijn de in 2020 uitgevoerde maatregelen weergegeven.

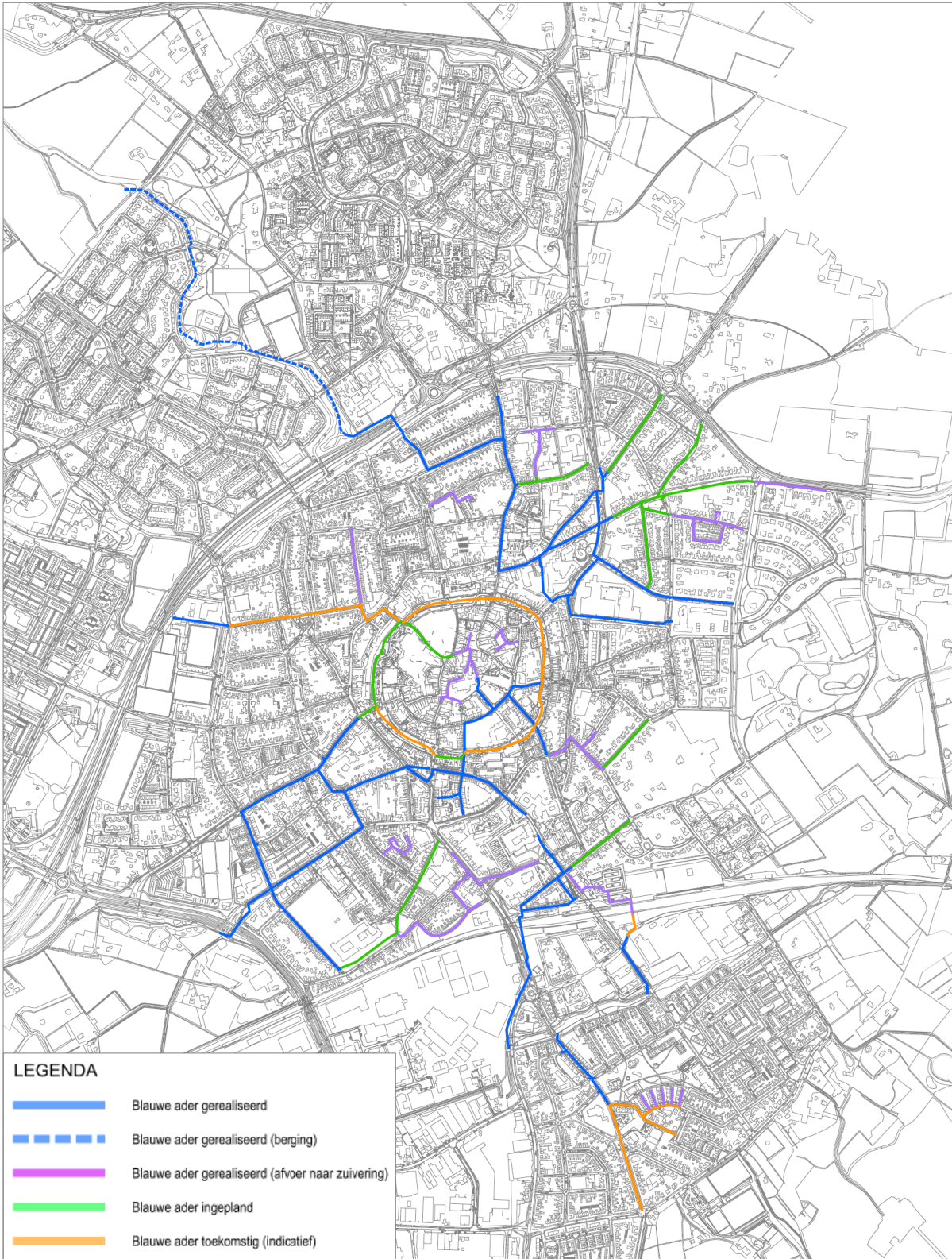

Figuur 2.1 Voortgangsnotities 2016-2019

2.1.2 Rioolvervangings, Blauwe aders en waterberging

De afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in het aanleggen van Blauwe aders in Oldenzaal en het realiseren van de noodzakelijke verbindingen. Tevens is aanvullende berging gerealiseerd op locaties die gevoelig zijn of waren voor wateroverlast. In figuur 2.2 is grafisch weergegeven wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot het realiseren van de Blauwe aderstructuren in Oldenzaal.

De aanleg van Blauwe aders gebeurt uit doelmatigheidsoogpunt vaak in combinatie met rioolvervangings. Daarnaast wordt gelijktijdig verhard oppervlak afgekoppeld van de oude gemengde riolering en aangesloten op de Blauwe ader (openbare verharding en de voorzijde van de daken van aanliggende particuliere bebouwing).

Figur 2.2 Stand van zaken realisatie en planvorming Blauwe aders in Oldenzaal

In de periode 2016-2020 zijn de volgende projecten uitgevoerd:

Projectlocatie	Rioolvervangning	Blauwe ader	Waterberging
Spoorstraat, Lyceumstraat, Prins Bernhardstraat	X	X	X
Wilhelminastraat	X	X	
Scholtenhoeklaan	X		X
Groote Markt	X	X	X
Ootmarsumsestraat	X	X	
Marktstraat	(relining)	X	
Industriestraat, Katoenstraat en Iepstraat	X	X	X
Emmastraat (Prossinkhof, Zuidwal)		X	X
Pastoriestraat (afroden tracé D)		X	
Dr. Ariënsstraat- prof. Aalbersestraat, Stadsweide	X	X	X
Scholtendijk			X

Tabel 2.1 Uitgevoerde projecten in de periode 2016-2020 naar type maatregel

In 2018 is de Nota Klimaatverandering opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota benoemen wij aanvullende maatregelen om Oldenzaal klimaatbestendig te maken met betrekking tot wateroverlast. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma is in 2019 gestart en omvat een investeringsplan ter grootte van € 6 miljoen. In de jaren 2019 en 2020 is ruim € 1,6 miljoen aanvullend geïnvesteerd in de voorbereiding en uitvoering van klimaat adaptieve maatregelen, bestaande uit kleinschalige bovengrondse maatregelen om water te leiden naar locaties waar het geen schade aanricht tot de aanleg van additionele waterbergingen. Onderstaand een overzicht van de eerste maatregelen en investeringen (2019-2020):

- Waterberging Asterstraat
- Waterberging Stadstuinen
- Voorbereiding en aanleg waterberging Meijbreestraat
- Project Prossinkhof, Emmastraat, Zuidwal; additionele waterberging
- Rioolvervangning dr. Ariënsstraat – prof. Aalbersestraat, waterberging Stadsweide, additionele waterberging

Project Stadsweide

Met dit project worden de regenwaterriolen in het noordoostelijke deel van onze stad verbonden met de waterschapsvijver aan de Harplaan. Vanaf de kruising met de Ootmarsumsestraat is in de Dr. Ariënsstraat en de prof. Aalbersestraat een regenwaterriool aangelegd. Ook is hierbij het bestaande oude gemengde riool vervangen. Het regenwaterriool is onder de provinciale rondweg doorgelegd. In De Stadsweide tussen de wijken De Graven Es en De Essen zijn een aantal wadi's gegraven waarin het regenwaterriool uitkomt. In deze wadi's kan ruim 4.000 m³ water geborgen worden voor het richting de waterschapsvijver aan de Harplaan wordt afgevoerd. De wadi's worden aangelegd met grassen, bloemrijke mengsels en beplanting (bomen, heesters, etc.) met als doel om te streven naar zoveel mogelijk biodiversiteit. Het onderhoud wordt samen met stichting de Höfte uitgevoerd.

De werkzaamheden zijn in de zomer 2019 opgestart en begin 2020 afgerond. Hiermee is Blauwe ader tracé A van de van de gemengde riolering gehaald en hebben we een belangrijke stap gezet in het tegengaan van wateroverlast in dit deel van de stad.

2.1.3 Relining

Indien riolen in slechte kwaliteit verkeren, maar in het betreffende tracé geen Blauwe ader voorzien is, het gebied minder gevoelig is voor wateroverlast en het technisch uitvoerbaar is, wordt gekozen voor het relinen van de riolen in plaats van deze te vervangen. Relinen houdt in dat de rioolbuis van binnenuit wordt gerenoveerd door middel van het “plakken” van een kunststofbuis (sok) tegen de bestaande betonbuis. Het riool is hierna weer als nieuw en kan weer tientallen jaren mee. Het betreft een bewezen renovatiemethode, die relatief goedkoop is en snel uitgevoerd kan worden.

De afgelopen vijf jaar is op meer dan 25 locaties relining toegepast, te weten in de:

Waterhamweg	Paradijsstraat	Marktstraat
Thorbeckestraat	Het Nardusboer	Schipleidelaan
Tulpstraat	Op den Koem	Tulpstraat
Bisschopstraat	Johanna van Burenstraat*	Bentinckstraat/ dr. Sloetstraat
Bornsedijk (700 voegen)	Frederik van Eedenlaan*	De Ruyterstraat
Deken Scholtenstraat	Frederik van Eedenstraat (zuidzijde)	Stationsstraat (één streng)
Haverstraat	Nicolaas Beetslaan *	Bisschopstraat (één streng)
Meijbreestraat	Nicolaas Beetslaan (zijtakjes)	Prins Bernhardstraat (één streng)
Schipleidelaan	Vondellaan	Brederostraat
Bliderdijkstraat		

* = in het kader van grondwaterinstroom op de Thij I

2.1.4 Afgekoppeld oppervlak

De afgelopen jaren is er 8 hectare verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde riolering. Deels gaat het hemelwater tijdelijk nog naar de zuivering, totdat de verbinding tot het lozingspunt naar oppervlaktewater gerealiseerd is (dat betreft de roze gearceerde getallen in tabel 2.1).

Bij nieuwe ontwikkelingen, waarbij standaard een (duurzaam) gescheiden rioolstelsel gerealiseerd wordt, is 21 hectare verhard oppervlak afgekoppeld. Dit oppervlak voert dus niet af naar de RWZI.

Nr.	Project/straatnaam	Jaartal	Oppervlak [m2]	Geheel afgekoppeld	Naar zuivering
1	Spoorstraat	2017	12.850		*
2	Ootmarsumsestraat	2018	11.250	*	
3	Katoen-/Industriestraat	2020	4.000		*
4	Stadstuinen	2019	1.800		*
5	Dr. Ariënsstraat	2020	11.000	*	
6	Prossinkhof/Emmastraat	2019	3.700		*
7	Wilhelminastraat	2016	4.100	*	
8	Pastoriestraat	2020	6.300	*	
9	Scholtenhoeklaan	2016	4.500		*
10	Schapendijk halve rijbaan	2018	800	*	
11	Marktstraat	2018	1.850		*
12	Bijvanckstraat	2018	500	*	
13	Groote Markt	2018	5.000		*
14	Nieuwstraat	2017	1.200	*	
15	Scholtendijk (bak)	2016	1.000		*
16	Asterstraat	2020	4.100		*
17	Akkerkers	2018	1.000	*	
18	Zuidwal	2019	1.100		*
19	Landrebenlaan	2020	4.500	*	
SUBTOTAAL			80.550		
20	Crematorium	2018	17.025	*	
21	Jufferbeek Zuid Fase 2	2018	90.400	*	
22	Plan Bisschop Balderikstraat	2015	61.900	*	
23	Stadsbleek	2018	6.200	*	
24	Kistemakerstraat	2020	2.075		*
25	Het Nardusboer (Bully)	2018	2.125	*	
26	Marskramer/Zeilmaker	2017	13.400	*	
27	Hogekampweg	2016	15.750	*	
28	Hoge Esweg	2016	1.700	*	
SUBTOTAAL			210.575		
TOTAAL			291.125		

Tabel 2.2 Afgekoppeld (1-19) en niet aangesloten (20-28) verhard oppervlak periode 2016-2020

In zijn totaliteit is er sinds de start van de afkoppelwerkzaamheden binnen Oldenzaal aan het begin van deze eeuw 127 hectare afgekoppeld van de gemengde riolering, exclusief de genoemde 21 hectare niet aangesloten (al dan niet vervangende) nieuwbouw.

2.1.5 Overige projecten

Naast de maatregelen in het kader van het realiseren van een robuust en klimaat adaptief rioolstelsel hebben wij een breed scala aan andere onderzoeken en maatregelen uitgevoerd, waaronder:

Onderzoek grondwaterinloop de Thij I

In een Basisrioleringsplan (BRP) wordt het functioneren van het rioolstelsel beschouwd, zowel onder normale omstandigheden, als tijdens hevige neerslag. Eén van de conclusies uit het BRP 2015 was dat in de wijk de Thij I onverklaarbaar veel (grond)water in de riolering stroomt. We hebben onderzocht waar dit water vandaan komt, wat we eraan kunnen doen (relinen) en wat de mogelijke effecten hiervan zijn op de grondwaterstand. De twee belangrijkste resultaten:

- Grondwaterinstroom speelt een rol in de grote toevoer van rioolwater bij de zuivering;
- Bij relining kan (daardoor) de grondwaterstand stijgen met het risico op grondwaterproblemen.

In overleg met waterschap Vechtstromen hebben we besloten om een pilot uit te voeren en (alleen) de Johanna van Burenlaan te relinen, waarbij we goed de grondwaterstand monitoren zodat we kunnen zien wat het effect van relining is op de grondwaterstand. In het kader van de monitoring hebben wij een aantal peilbuizen geplaatst in de Thij I. Uit de monitoring is gebleken dat met name de noordoosthoek gevoelig kan zijn voor stijgende grondwaterstanden. Wij gaan de effecten van relining monitoren. Indien blijkt dat dat nodig is, zullen wij aanvullende maatregelen treffen.

Maatregelen grondwateroverlast

In de planperiode zijn meldingen binnengekomen die te maken hadden met grondwateroverlast. Alle melders hebben een informatiefolder gekregen over verantwoordelijkheden bij grondwater (particulier of gemeentelijk). De meldingen zijn geanalyseerd en wij zijn in gesprek gegaan met de melders. Geconcludeerd is dat de meldingen niet binnen de definitie van structurele grondwateroverlast vielen, waardoor wij geen maatregelen getroffen hebben.

Baggerwerkzaamheden Stakenbeek

Het laatste stuk Stakenbeek is in Oldenzaal in samenwerking met waterschap Vechtstromen uitgebaggerd en heringericht. Het gaat hierbij om het pand tussen de Enschedesestraat en de Burgemeester Wallerstraat. In totaal is circa 1.000 m³ uitkomend slib afgevoerd. Hierdoor is een robuuster watersysteem ontstaan, waar in warme zomers minder snel vissterfte optreedt.

Brede optimalisatiestudie

De rioolwaterzuiveringsinstallatie Oldenzaal (RWZI) zit aan haar maximale biologische capaciteit. Op dit moment is nog geen sprake van overschrijding van effluentnormen. Pieklozingen vanuit bedrijven of de eerste aanvoer van regenwater na een droge periode kunnen in de nabije toekomst een probleem gaan vormen. Ook stroomt tijdens regenval water ons rioolstelsel binnen vanuit het landelijke gebied (bijvoorbeeld via de zijde van de Tankenberg en via de Stakenbeek bij de Boerskottenlaan). Dit gaf aanleiding om samen met het waterschap breder naar de waterketen te kijken. Gemeente en waterschap hebben diverse scenario's afgewogen ten aanzien van het terugtoeren van de pompovercapaciteit (POC) en het treffen van maatregelen om de kans op wateroverlast te reduceren.

Aangezien de werkelijke belasting van de RWZI hoger is dan verwacht wordt op basis van de kenmerken (als inwoneraantallen, bedrijvigheid, type stelsel, afvoercapaciteit, etc.) heeft het waterschap een discrepantieonderzoek uitgevoerd. In het discrepantieonderzoek zijn grote lozers aan het licht gekomen, waarop vanuit het waterschap actie ondernomen is.

De studie is in 2019 afgerond. De gemeente wacht op het programmeren van de investeringen door het waterschap. Vervolgens kunnen investeringen die hieraan gerelateerd (en uitgesteld) zijn uitgevoerd worden, zoals de waterberging in de Aïnsworthstraat – Stakenbeek.

Herstellen foutaansluitingen en maatregelen persleiding Deurningen/ Hulsbeek

De buitendienstmedewerkers van de gemeente Oldenzaal hebben de afgelopen jaren gewerkt aan het opsporen en verhelpen van foutieve rioolaansluitingen op de gescheiden rioolstelsels in de woonwijken. Na afronding daarvan is de focus komen te liggen op het opsporen van foute aansluitingen op de persleiding die inpikt op het stelsel van de Regio Twente. Door het verwijderen van de opgespoorde hemelwateraansluitingen op de persleiding is een belangrijke oorzaak weggenomen van de problemen in het stelsel van de Regio en daarmee het stelsel van de gemeente bij hevige regenval. Door het plaatsen van een pompput bij de Manege Het Hulsbeek is de problematiek naar verwachting opgelost. Hiermee is voorkomen dat er een investering van € 200.000, - gedaan moest worden, te weten het doortrekken van de persleiding.

Geuroverlast Nieuwenhuisstraat

Bij de Nieuwenhuisstraat zijn sinds enkele jaren klachten over stank vanuit de riolering. Op de betreffende locatie loost een persleiding met afvalwater (waterschap) in het vrijverval riool (gemeente). Er zijn al veel maatregelen getroffen, maar deze blijken nog niet afdoende. Wij hebben nader overleg gehad met het waterschap over de vervolgstappen. In 2020 is een nieuwe rioolput geïnstalleerd met daaraan gekoppeld een geurfilter. De maatregelen moeten ervoor zorgen dat enerzijds schade (aantasting) aan de riolering

voorkomen wordt en anderzijds dat er geen geuroverlast meer is op de betreffende locatie. Deze oplossing zorgt er tevens voor dat het probleem zich niet verplaatst naar elders.

Actueel rioleringsmodel

Wij houden het hydraulisch rekenmodel actueel door alle revisies niet alleen in het beheersysteem te verwerken, maar dit ook in het rekenmodel te laten zetten. Voordeel van een actueel model is dat effecten van rioleringsmaatregelen en Blauwe aders goed doorgerekend kunnen worden op basis van de huidige situatie, waardoor de juiste afwegingen en doelmatige keuzes gemaakt kunnen worden. Voorheen werd het hydraulisch model eens per 10 jaar geactualiseerd op het moment dat er een nieuw BRP opgesteld werd.

2.2 Financiën

Ondanks de forse investeringen die de afgelopen jaren plaatsgevonden hebben in onze gemeente, behoort de rioolheffing van Oldenzaal nog altijd tot de laagsten van Twente, zie figuur 2.3.

Bij de vaststelling van het GRP 2016-2020 was voorzien in een ontwikkeling van de rioolheffing van € 178,66 in 2016 naar € 188,04 in 2020. Deze geprognosticeerde ontwikkeling was echter exclusief jaarlijkse indexatie.

In 2018 is de nota Klimaatverandering vastgesteld. Hierdoor was er een extra stijging van de rioolheffing benodigd. De nieuwe voorziene rioolheffing voor 2020 was berekend op € 195,30³.

In werkelijkheid bedraagt de rioolheffing € 194,40 in 2020, waarmee de stijging beperkt is gebleven. Alleen de in Oldenzaal gehanteerde indexatie in de periode 2017 tot en met 2020 bedroeg al 3,94%⁴.

Jaar	Indexatie	Rioolheffing	Stijging
2016		€ 178,56	
2017	0,0%	€ 184,08	3,1%
2018	1,1%	€ 193,80	5,3%
2019	0,6%	€ 190,80	-1,5%
2020	2,2%	€ 194,40	1,9%

Tabel 2.3 ontwikkeling rioolheffing Oldenzaal 2016-2020 (gebruikers- plus eigenarenheffing)

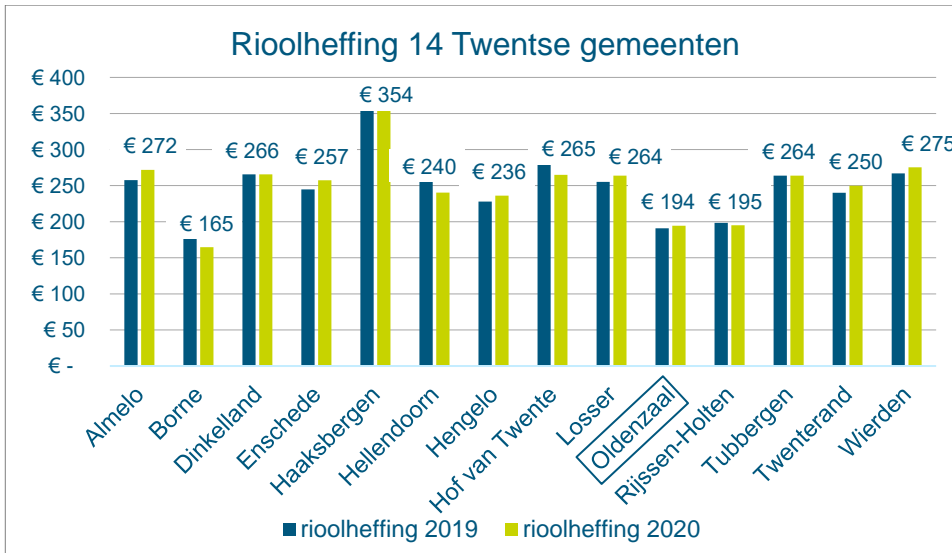
De volgende financiële en rekenkundige mutaties hebben de afgelopen jaren plaatsgevonden:

- Nieuwe regels uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) per begrotingsjaar 2017: werkelijke rentekosten doorrekenen en wijziging systematiek toerekening overheadkosten;
- Stijging doorbelasting straatreinigingskosten van € 290.000 naar € 410.000 per jaar (stijging heffing per 2017 met € 8 per woning);
- Baggerkosten worden betaald uit de voorziening; eenmalig € 48.000 in 2017 en vanaf 2019 structureel € 15.000 per jaar;
- Aanvullende klimaatmaatregelen (o.a. uitvoering nota klimaatverandering), investering 2019-2020 ruim € 1,6 miljoen extra;
- Systematiek inzet saldo van de voorziening is aangepast (aftopping investeringen).

³ Voortgangsnotitie 2018, bijlage III

⁴ Indexering goederen en diensten 2017: 0%, 2018: 1,1%, 2019: 0,6% en 2020: 2,2%.

Ondanks het ambitieuze investeringsprogramma is onze rioolheffing laag in vergelijking met de andere Twentse gemeenten. Onderstaande figuur toont de rioolheffing van de veertien Twentse gemeenten in 2019 en 2020.

Figuur 2.3 Rioolheffing 14 Twentse gemeenten in 2020

2.3 Samenwerking in de regio

Twents waternet (TWN) is de belangrijkste samenwerking voor water en klimaatadaptatie in Twente. Het is een samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten, waterschap Vechtstromen en provincie Overijssel. Het jaar 2019 stond voor het Twents waternet in het teken van de uitvoering van de visie “Twents water verbindt”. TWN richtte zich tot 2019 vooral op de optimalisatie van de huidige waterketen, de zogenaamde 3K’s: kostenbesparing, kwaliteitsverbetering en kwetsbaarheidsvermindering (Waterwinst 2.0). Dat blijft belangrijk, maar nu het laaghangend fruit grotendeels geplukt is en de doelen voor de kostenbesparing behaald zijn, willen bestuurders de blik verbreden met de 4B’s: beschermen, beleving, bewustwording en bundeling. Deze transitie maakt dat we binnen TWN water door een andere bril gaan bekijken: als bijdrage aan de grote maatschappelijke opgaven, als drager van omgevingskwaliteit, maar ook als vertrekpunt voor een dialoog met de samenleving.

Korte terugblik: hoe is de samenwerking ooit begonnen? In 2009 sloot het Twents waternet een afvalwaterakkoord over het Kansenboek Ketenoptimalisatie (TAAK). In 2011 hebben het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van waterschappen (UvW) en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) het Bestuursakkoord Water (BAW) bekrachtigd, waarna het Twents waternet in 2012 de landelijke opgave concreet maakte in Waterwinst/TAAK 2.0. Onderdeel van de afspraken uit TAAK 2.0 is een gezamenlijke besparingsopgave (minder meerkosten) van €14,3 miljoen in 2020.

Belangrijkste resultaten van TWN in 2019:

- TWN ligt ruimschoots op koers met de invulling van de besparingsopgave. Uit de rapportage van Broks en Messelaar over 2016 blijkt dat TWN afkoerst op een besparing (minder meerkosten in 2020) van € 29,8 miljoen t.o.v. de besparingsopgave van € 15,7 miljoen. Echter: klimaatverandering en het nieuwe deltaprogramma ruimtelijke adaptatie (DPRA) zullen ook nieuwe investeringen vergen; deze waren in 2010 (bij het vaststellen van de besparingsopgave) nog niet in beeld.
- TWN heeft een Twentse klimaatatlas en storymap opgeleverd, de zogenaamde stresstest en in november 2019 is deze website openbaar gemaakt/ gelanceerd.

- TWN heeft de bouwstenen “water, riolering en klimaat adaptatie” ontwikkeld voor de Omgevingsvisie, -programma en –plan. Deze zijn een landelijk voorbeeld voor andere werkregio’s.
- Er is een uitvoeringsparagraaf opgesteld voor de communicatiestrategie van TWN, een aanbesteding/bureauselectie voor een communicatiebureau voorbereid en de website www.groenblauwenschede.nl is onderzocht op opschaalbaarheid naar www.groenblauwtwente.nl.
- Er is een fantastisch bezoek van de deltacommissaris aan Twente georganiseerd op 29 augustus 2019.
- TWN heeft een DPRA-subsidie van €150.000,- binnengehaald.
- TWN is financieel binnen de begroting gebleven.
- Bij het bestuurlijk kernteam TWN zijn Vitens en provincie Overijssel aangesloten.
- TWN is gestart met de oprichting van de werkplaats Water en Klimaat samen met Stichting Pioneering.

3 Wat hebben we nu?

Dit hoofdstuk beschrijft het huidige rioleringsstelsel van gemeente Oldenzaal. We geven een globaal overzicht van ons rioleringsstelsel. Daarna gaan we dieper in op leeftijdsopbouw, de kwaliteit en het beheer en onderhoud daarvan. Ook besteden we aandacht aan de riolering in het buitengebied van onze gemeente.

3.1 Enkele kenmerken van het rioleringsstelsel

Het afvalwater van de zestien rioleringsgebieden van Oldenzaal wordt via circa 318 kilometer aan vrijvervalriool, drukriolering en persleidingen afgevoerd richting de rioolwaterzuiveringsinstallatie Oldenzaal (RWZI) gelegen aan de Oude Almeloseweg op het Hulsbeek.

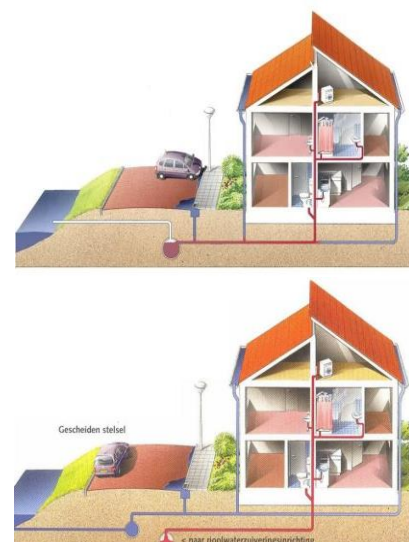
Beschrijving	Aantal/ lengte
<i>Leidingen</i>	
- vrijverval rioolstelsel	284,5 km
- persleiding en mechanische riolering	15,0 km
- drukriolering	18,3 km
- drainage (exclusief 6,2 km diepdrain)	36,1 km
- overkluizingen (t.b.v. watergang)	0,6 km
- duikers (801 stuks)	10,6 km
<i>Bergingsvoorzieningen</i>	
- randvoorzieningen (BBB vml. Riotube, Schipleidelaan en Enschedestraat)	3 stuks
- bergingskelders regenwater (kelders in de Berkstraat (2), Ganzenmarkt, De Wever, Helmichstraat, Scholtendijk en Haerbroekstraat (2))	8 stuks
- bergingsriolen	3 stuks
<i>Pompen en gemalen</i>	
- hoofdgemalen	30 stuks
- pompunits (pompen mechanische riolering)	90 stuks
<i>Aansluitingen</i>	
- kolkaansluitingen	± 12.500 stuks
- huisaansluitingen	± 14.000 stuks

Tabel 3.1 Kenmerken rioleringsstelsel gemeente Oldenzaal

In de kern van Oldenzaal, Zuid-Bergenuizen en een deel van de Thij ligt gemengde riolering, waarmee zowel huishoudelijk afvalwater als hemelwater afgevoerd wordt naar de RWZI. In Hanzepoort, de Essen, een deel van de Thij en een deel van de Graven Es ligt een gescheiden rioolstelsel, huishoudelijk afvalwater en hemelwater worden daar los van elkaar afgevoerd. Afvalwater gaat naar de RWZI, hemelwater wordt in de bodem geïnfiltreerd of geloosd op oppervlaktewater. Figuur 3.1 toont een visuele weergave van een gemengd en gescheiden rioolstelsel.

Delen van bedrijventerrein Hazewinkel en de wijk Vondersweide hebben een zogenaamd verbeterd gescheiden riool. Daarbij wordt bij neerslag de eerste hoeveelheid hemelwater – wat vaak het meest vervuild is⁵ – wél afgevoerd naar de RWZI, maar het schone hemelwater wat daarna valt en tot afstroming komt wordt in de bodem geïnfiltreerd of geloosd op oppervlaktewater.

In de nieuwste delen van de wijk Graven Es wordt hemelwater en vuilwater duurzaam gescheiden. Hemelwater wordt daar niet ondergronds ingezameld,

Figuur 3.1 Gemengde riolering (boven) en gescheiden riolering (onder). Bron: Paul Maas,

⁵ De 'first flush' bij een regenbui is het meest vervuild, dat komt omdat dat afstromende water het vuil dat op straat ligt wegspoelt.

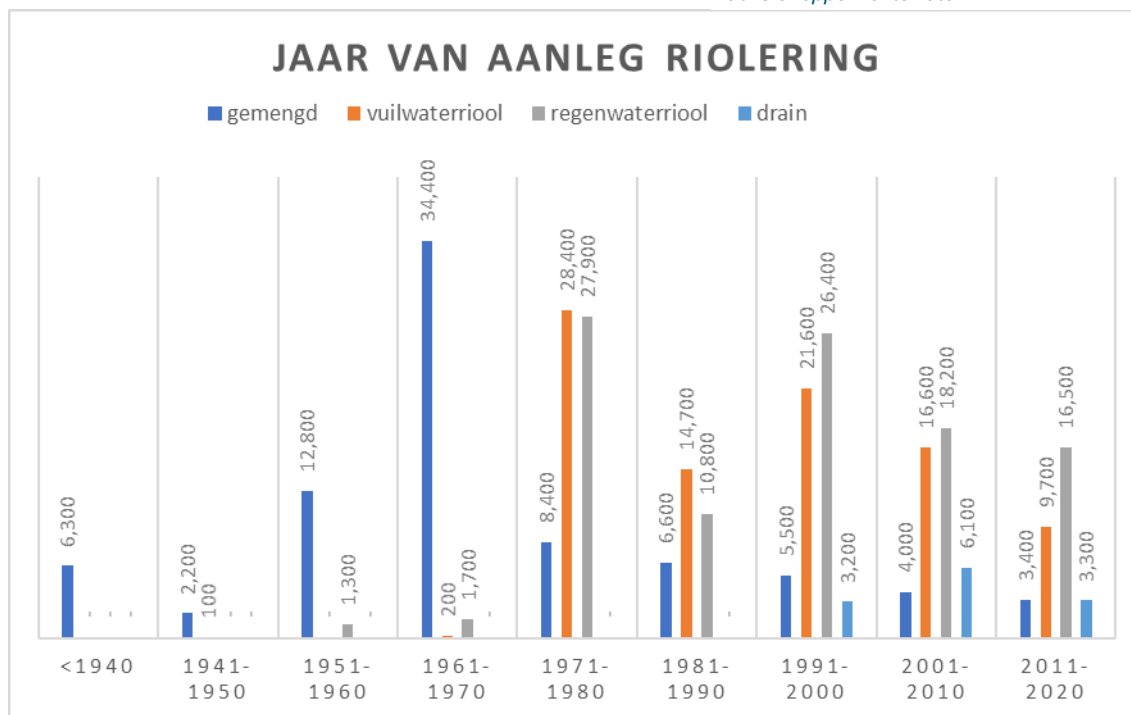
maar stroomt bovengronds af naar wadi's of oppervlaktewater. Voorbeelden zijn de visvijvers aan de Griekenlandlaan in de Graven Es. Hierdoor kan het (relatief) schone hemelwater nog directer worden vastgehouden in de omgeving, worden kosten voor een extra buis uitgespaard en worden foutieve vuilwater aansluitingen op de hemelwaterriolering voorkomen.

3.2 Leefijdsopbouw van het rioleringsstelsel

In de periode tot 1970 werd nagenoeg enkel gemengde riolering aangelegd. Vanaf de jaren '70 van de vorige eeuw werden gescheiden stelsels meer de standaard. In het aandeel van de hemelwaterriolering op het totaal van de nieuwe of vervangen riolering is goed te zien dat de hemelwaterstructuur in Oldenzaal steeds meer vorm krijgt. Onderstaande grafiek (3.3) toont de periode van aanleg van de riolering.

Figuur 3.2 Afgekoppeld verhard oppervlak in de Graven Es: hemelwater stroomt vanuit de dakgoten naar het verlaagde deel van de weg. Vandaaruit stroomt het naar wadi's of oppervlaktewater.

Figuur 3.3 Aantal kilometer riolering verdeeld over de periode van aanleg in de gemeente Oldenzaal

3.3 Kwaliteit van het rioolstelsel

Het rioolstelsel in Oldenzaal is kwalitatief goed. Er zijn weinig meldingen/incidenten die te maken hebben met de kwaliteit van de riolering.

Enige uitzondering is de kwaliteit van de riolering op De Thij I, die is minder goed. Vanuit meldingen en inspecties is naar voren gekomen dat de 50 jaar oude riolering versneld verbeterd moet worden. De standaard verwachte levensduur is minimaal 70 jaar. De komende jaren investeren wij dan ook in deze wijk, om middels relining de kwaliteit weer een impuls te geven.

Wij hebben inmiddels circa 235 km van het vrijervalstelsel geïnspecteerd, waarvan circa 45 km in de periode 2015 t/m 2019. De nadruk heeft gelegen op het beter in beeld brengen van de (tegenvallende) kwaliteit van het stelsel in De Thij I. De relatief jonge wijk Graven Es is mede hierdoor nog niet geïnspecteerd.

Wij hebben de inspectiefrequentie van de riolering aangepast. Niet alle riolering wordt iedere 15 jaar geïnspecteerd, maar wij hanteren hiervoor een risico-afweging. Bij het risico gestuurd beheer van de riolering kijken wij onder andere naar de leeftijd, functie, diameter, ligging en bekende kwaliteit van de riolering. Op basis daarvan wordt bepaald welke straten in welk jaar geïnspecteerd worden. Wij hebben daar jaarlijks een budget voor van €65.000,-.

Op basis van de inspectiegegevens wordt de komende jaren bepaald wanneer maatregelen noodzakelijk zijn.

3.4 Beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel

Onze buitendienstmedewerkers hebben een goed inzicht in de werking en kwaliteit van het rioleringsstelsel in Oldenzaal. De (benodigde) beheer en onderhoudsfrequenties zijn daarop afgestemd.

Wij houden de volgende frequenties aan:

- Reiniging kolken: 1 maal per jaar (deels 2 keer per jaar, bladronde).
- Inspectie riolering: variabel, risico gestuurd (woonwijken en bedrijventerreinen).
- Reiniging riolering: variabel, mede gekoppeld aan inspectie.
- Reiniging hoofdgemalen: 2 maal per jaar.
- Inspectie hoofdgemalen: 2 maal per jaar.
- Straatvegen: 7 maal per jaar (gemiddeld).
- Onderhoud bergbezinkbassins: 1 maal per jaar.
- Drukrioolgemalen: 1 maal per jaar.
- Drainage: 1 maal per jaar rondom constructies, overig eens per 2 jaar.

3.5 Hydraulisch functioneren van het rioolstelsel

Wij hebben de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het reduceren van de kans op wateroverlast bij hevige neerslag. In hoofdstuk 2 zijn de uitgevoerde maatregelen van de afgelopen planperiode benoemd. Maar ook de 10 jaar voorafgaand daaraan hebben wij ingezet op afkoppeling van verhard oppervlak, de aanleg van Blauwe aders en het realiseren van berging.

Wij hanteren de (gebruikelijke) 'norm' de standaard Bui08 uit de Kennisbank Stedelijk Water van Stichting RIONED. Deze standaardbui met een theoretische frequentie van eens per 2 jaar heeft een omvang van 19,8 mm met een piekintensiteit van 110 l/s/ha en een duur van 60 minuten.

Bij genoemde standaardbui mag er water op straat voorkomen, maar dit mag conform het beleid van de gemeente Oldenzaal niet leiden tot overlast (zie hoofdstuk 7 Hemelwaterzorgplicht voor de voor de definitie van overlast).

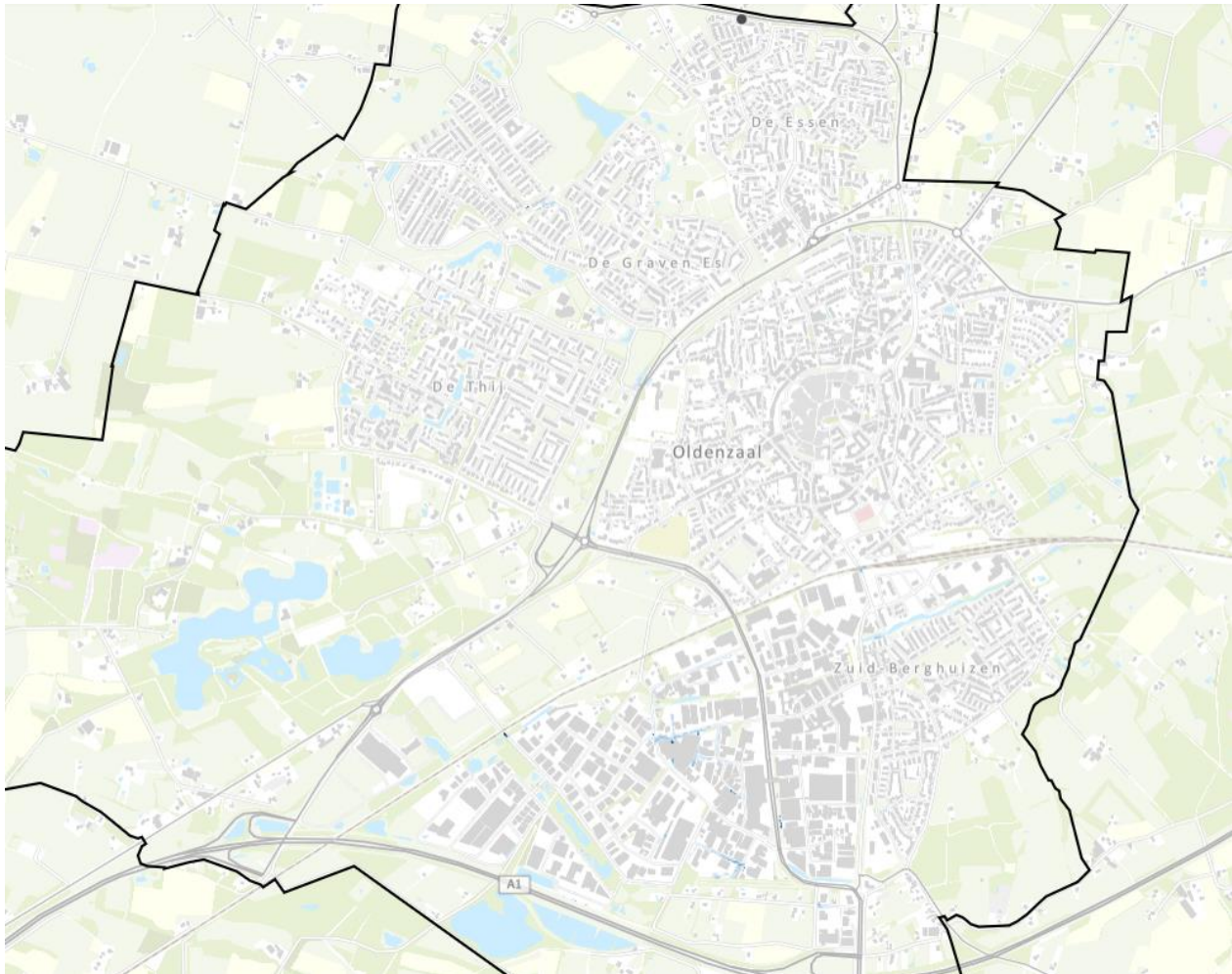
In 2015 hebben wij een nieuw basisrioleringsplan opgesteld. Hierbij is de afvoercapaciteit van de rioolstelsels gecontroleerd aan de hand van hydraulische modelberekeningen. De modelberekeningen toonden aan dat er een aantal locaties is waar bij Bui08 water op straat voorkomt. Het betreft voornamelijk beperkte hoeveelheden (beperkte waterschijf) en locaties waar water op straat niet tot problemen leidt. Onderstaand de grafische weergave van de resultaten van de hydraulische modelberekeningen uit 2015 (figuur 3.4).

Figuur 3.4 Putten waar in het 1D-model het water bij Bui08 niet afdoende kan worden verwerkt, waardoor water op straat voorkomt (situatie 2015)

Door de uitvoering van de maatregelen in de periode 2015-2019 is het beeld veranderd. Een voorbeeld van zo'n maatregel is het afronden van de Blauwe ader met afvoer naar de vijver aan de Harplaan. Andere maatregelen zijn weergegeven in hoofdstuk 2.1.

De volgende figuur (3.5) toont de resultaten van de in het kader van dit GRP uitgevoerde actualisatie van de hydraulische berekeningen van de huidige situatie (voorjaar 2020).

Figuur 3.5 Hydraulisch functioneren van het rioolstelsel van Oldenzaal bij Bui08 in de huidige situatie (voorjaar 2020)

We concluderen dat zowel het aantal locaties, als de omvang van water op straat bij Bui08 afgenomen is. Minstens net zo belangrijk is het inzicht dat verkregen wordt met de 2D-resultaten: de waterdiepte bij Bui08 is over het algemeen gering en leidt niet tot overlast. Hiermee voldoen wij aan de norm.

Aandachtspunt is Hazewinkel, met name de omgeving Ainsworthstraat. Dit is een gevoelig gebied voor wateroverlast bij zwaardere buien. De realisatie van voorgenomen maatregelen laat nog op zich wachten. Dit is een probleem dat wij gezamenlijk met het waterschap oppakken (gezamenlijke investering), waarbij ook de ondernemers betrokken worden. Financiering vanuit het waterschap is nog niet formeel toegezegd.

De gevoelige locaties voor wateroverlast bij zwaardere buien dan Bui08 zijn in beeld. Op deze locaties worden of zijn reeds maatregelen getroffen om de kans op wateroverlast verder te reduceren. De gemeente zet de komende jaren in op verdergaande afkoppeling en de realisatie/ afronding van blauwe aders. Met deze ingrepen wordt ook het risico op wateroverlast bij de extremere buien verder gereduceerd.

In hoofdstuk 7 is expliciet aangegeven welke onderzoeken en maatregelen uitgevoerd worden om de kans op wateroverlast te reduceren en op termijn ook bij Bui09 geen wateroverlast te ervaren. Hiermee anticiperen we op de gevolgen van de klimaatverandering.

3.5.1 Praktijkervaring wateroverlast

In de afgelopen planperiode heeft Oldenzaal te maken gehad met extreme neerslag op 15 augustus 2017 (de enige in de afgelopen planperiode). Tijdens en na deze bui kwamen 19 meldingen van wateroverlast bij de gemeente binnen. Wij hebben alle meldingen geanalyseerd en daar waar nodig en doelmatig maatregelen getroffen of gepland. Een deel van de meldingen was afkomstig van bekende locaties waar al maatregelen voorzien en in uitvoering waren (zoals Prossinkhof en Zuidwal), een ander deel was nieuw en heeft geleid tot (kleinschalige) plaatselijke ingrepen. Daarnaast waren er meldingen die een directe relatie hebben met maatregelen die in het kader van de Nota klimaatverandering uitgevoerd zijn of worden. Zie bijlage 2 voor een overzicht van de meldingen en de maatregelen.

Extreme neerslaggebeurtenissen zijn niet te voorspellen en vaak erg lokaal van aard. Op 25 juli 2018 stond bijvoorbeeld het centrum van het nabijgelegen Losser blank, maar heeft Oldenzaal geen problemen ervaren. Op 14 juni 2020 was er op tal van plekken in Twente sprake van wateroverlast. Oldenzaal bleef die overlast bespaard. Terwijl de intensiteit van de bui in Oldenzaal tussen een Bui08 en Bui09 lag. Deze praktijktest onderbouwt onze theoretische kaarten (zie figuur 3.5).

Figuur 3.6 Wateroverlast tijdens extreme bui 15 augustus 2017. Bron: RTV Oost.

3.6 Milieutechnisch functioneren van het rioolstelsel

Tijdens zware neerslag kan niet al het (verdunde) afvalwater via het gemengde rioolstelsel direct naar de RWZI afgevoerd worden. Een deel wordt in het rioolstelsel en ondergrondse bergingen vastgehouden, een deel komt tijdelijk op straat te staan en een ander deel stort over op oppervlaktewater. Laatstgenoemde noemen wij de vuiluitworp van een rioolstelsel. In het basisrioleringsplan (BRP) wordt theoretisch bepaald hoeveel vuilvracht het rioolstelsel overstort op oppervlaktewater; dat noemen wij het milieutechnisch functioneren.

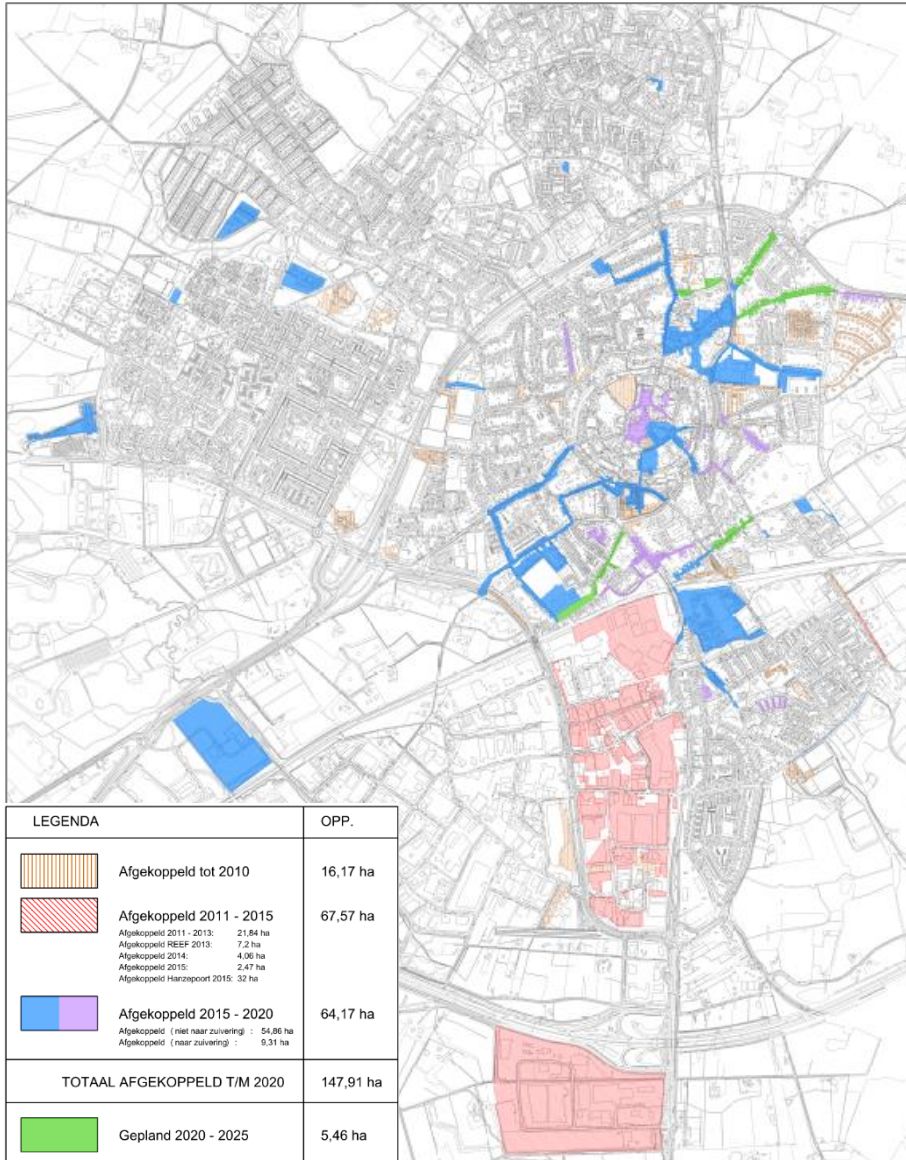
In het kader van het BRP 2015 is het milieutechnisch functioneren van het rioolstelsel inzichtelijk gemaakt; middels modelberekeningen is de theoretische vuiluitworp bepaald. Ten behoeve van de bepaling van de theoretische jaarlijkse vuiluitworp, is het stelsel doorgerekend met een 10-jarige buienreeks (De Bilt 1955–1964)⁶.

De (voormalige) norm voor de wettelijke basisinspanning bedraagt maximaal 9.390 kg CZV-emissie per jaar. De berekende theoretische emissie bedraagt in de huidige situatie circa 3.650 kg CZV-emissie per jaar, waarmee de norm ruimschoots onderschreden wordt.

Uitvoering van de maatregelen in de periode 2015-2020 heeft geleid tot een nog verdere afname van de vuiluitworp vanuit het rioolstelsel. Onder andere door de realisatie van bergingsvoorzieningen en directe afkoppeling van acht hectare (zie hoofdstuk 2.1.3), het niet aankoppelen van 21 hectare en de indirecte afkoppeling doordat een deel van de Blauwe aders gereed gemaakt is (en tijdelijke koppelingen met het

⁶ De standaard neerslagreeks van de Kennisbank (Stichting RIONED) is de neerslagreeks zoals deze is waargenomen in De Bilt gedurende de periode 1955-1979 met een tijdsresolutie van vijftien minuten. Er is gekozen voor een combinatie van kwaliteit van de informatie, niet te grove tijdsresolutie en voldoende reekslengte. De verschillen tussen de neerslagreeks van De Bilt vergeleken met andere meteorologische hoofdstations waar voldoende gedetailleerde informatie beschikbaar is, zijn statistisch gezien niet significant, waardoor de standaard neerslagreeks voor heel Nederland representatief wordt geacht. De rekencapaciteit kan een beperkende factor zijn bij reeksberekeningen. Dan kunt u rekenen met een verkorte neerslagreeks: De Bilt 1955 - 1964.

gemengde stelsel ongedaan gemaakt zijn). In figuur 3.7 is het tot op heden afgekoppelde verharde oppervlak aangegeven.

Figuur 3.7 Afgekoppeld oppervlak tot en met 2020 (en gepland in de periode tot en met 2025)

Aangezien er geen waterkwaliteitsproblemen veroorzaakt door rioloverstorten bekend zijn, hebben wij geen nieuwe emissieberekeningen uitgevoerd. In 2024 zal het BRP geactualiseerd worden (10-jaarlijks, **maatregel ALG2**) en als input dienen voor het in 2025 op te stellen nieuwe Rioleringsprogramma 2026-2030 (GRP, **maatregel ALG1**). De naamgeving van het BRP zal wijzigen in systeemoverzicht stedelijk water – een naam die het bredere karakter van het plan beter vertegenwoordigt. Op dat moment zullen wij ook de emissieberekeningen actualiseren.

Om de vuilemissie verder te reduceren, willen we de werking van de Fuzzy-schuif optimaliseren (**maatregel A9**). Dit pakken wij de komende planperiode op, samen met het waterschap, in het kader van de brede optimalisatiestudie (BOAS) die wij gezamenlijk uitgevoerd hebben en de gezamenlijke investeringen die daaruit voortvloeien.

Voor nadere informatie over het milieutechnisch functioneren van het rioolstelsel wordt verwezen naar bijlage 3 en het Basis Rioleringsplan (BRP) Oldenzaal 2015.

3.7 Duurzaamheid

In 2003 heeft Oldenzaal in het Waterplan de ambitie uitgesproken om Blauwe aders te realiseren in de bebouwde kom van Oldenzaal en verhard oppervlak af te koppelen. Dit deden we met het oog op duurzaamheid en om de kans op wateroverlast in stedelijk gebied te beperken. Het gemeentelijk hemelwaterbeleid sluit aan bij deze ambitie: we hebben daarin de doelstelling vastgesteld dat Oldenzaal in 2033 40% van het verharde oppervlak heeft afgekoppeld ten opzichte van de situatie 2006; dit komt overeen met ruim 103 hectare. Door af te koppelen wordt duurzaam omgegaan met schoon hemelwater en wordt de vuilemissie uit het rioolstelsel aan de bron bestreden. Met de Nota Klimaatverandering geven wij een extra impuls aan de realisatie van een robuust en duurzaam systeem.

Tot op heden is 118 hectare afgekoppeld (exclusief 21 hectare nieuwe aanleg en 9 hectare waarvan het water tijdelijk nog naar de zuivering afgevoerd wordt). Wij voldoen derhalve reeds aan de doelstelling (voor 2033) van 40% afkoppeling.

Ook wordt middels maatregelen in het kader van Klimaat Adaptieve Stad, Routekaart afvalwaterketen 2030 en Zoetwatervoorziening Oost-Nederland geanticipeerd op veranderingen. Daar waar mogelijk worden ook de thema's (anticiperen op) droogte en hitte meegenomen in de plannen in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA; zie 4.3). Een sprekend voorbeeld hiervan is het projectidee Singelpark.

Figuur 3.8 Nota Klimaatverandering

Singelpark

Ook voor de lange termijn heeft Oldenzaal een duidelijke visie voor klimaatadaptatie in de stad. Het Singelpark is het park dat rondom de binnenstad van Oldenzaal moet gaan lopen. Het park komt op de voormalige locatie van de oude stadswal en stadsgrachten, in een rondje om het centrum. Mensen herkennen het nu niet als park, omdat het niet de uitstraling heeft van een park. Ook kun je bijna niet meer zien dat hier vroeger de stadswal en de stadsgracht liep. Dat willen we veranderen. Komende jaren moet dit financieel mogelijk gemaakt worden.

Van het Singelpark weer een écht park maken: dat is de wens van de gemeente Oldenzaal. De ambitie is om van het Singelpark een stadspark te maken waarin de geschiedenis zichtbaar is, waar u kunt wandelen, spelen of even kunt zitten en kunt genieten van het groen en water. Het park helpt de binnenstad bij de klimaatopgave: bij veel regen kan het park het te veel aan water opvangen, bij extreme warmte kan het park verkoelend werken.

De potentie van waterberging in het te realiseren Singelpark is circa 3.500 m³, bestaande uit 6.500 m² wadi en 500 m² open water. Daarnaast zal het groen zorgen voor afname van de hittestress en zal droogte worden tegengegaan door infiltratie van water middels de te realiseren wadi's.

Het ultieme voorbeeld van multifunctionele invulling van de ruimte!

Schetsontwerp Singelpark

4 Waar moeten we rekening mee houden?

In dit hoofdstuk gaan we in op de belangrijkste (wettelijke) kaders en randvoorwaarden voor dit gemeentelijk rioleringsbeleid (GRP). We beschrijven de kaders vanuit de Waterwet en de gevolgen voor het GRP vanuit het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi). Daarnaast gaan we in op het coalitieakkoord 2018-2022 en het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA), die beide in meer of mindere mate richting geven aan dit GRP. Tenslotte gaan we kort in op de Omgevingswet, die in januari 2022 in werking zal treden⁷. Dit GRP zal een plek moeten krijgen in de daaruit voortvloeiende omgevingsvisie en het uitvoeringsprogramma, we sorteren daarop voor, door in dit GRP vast aandacht te besteden aan de omgevingsvisie.

4.1 De Waterwet geeft een wettelijk kader

In de Waterwet is een aantal 'oude' wetten gewijzigd of aangevuld, waaronder de Wet milieubeheer, de Gemeentewet en de Wet op de waterhuishouding. De zorgplichten van de gemeente zijn verbreed en uitgewerkt. Gemeenten hebben de zorgtaak voor:

- a. **Afvalwater**. De doelmatige inzameling en het transport van het stedelijke afvalwater (huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater, eventueel gemengd met hemelwater en/of grondwater), dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen;
- b. **Hemelwater**. De doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater;
- c. **Grondwater**. Het in openbaar gebied treffen van doelmatige maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken.

Ook het bekostigingssysteem van de rioolheffing is gewijzigd. Voorheen werden alleen de kosten van de aanleg en het beheer van voorzieningen voor stedelijk afvalwater uit de rioolheffing bekostigd. Sinds de Waterwet is sprake van de verbrede rioolheffing. Die zorgt ervoor dat ook kosten die voortvloeien uit de aanleg en het beheer van voorzieningen voor hemelwater en grondwater uit de rioolheffing betaald mogen worden.

De rioolheffing is een belasting. Dat betekent dat het verband tussen het directe belang van de betalers en de gemeentelijke voorzieningen (het rioolstelsel) is losgelaten. Toch is de rioolheffing daarmee nog niet een 'normale' belasting. Anders dan bij bijvoorbeeld de onroerendezaakbelasting (OZB) mogen de opbrengsten van de rioolheffing maar aan één doel worden uitgegeven, namelijk: de gemeentelijke watertaken. Dit was voorheen zo en is ongewijzigd gebleven in de Waterwet. Ook na in werking treden van de Omgevingswet zal deze restrictie niet wijzigen.

4.1.1 De Waterwet en dit GRP

De Waterwet heeft dus twee belangrijke consequenties voor dit GRP: de gemeentelijke zorgplichten spelen een belangrijke rol en er geldt een verplichting de inkomsten uit de rioolheffing alleen te besteden aan de zorgplichten. We gaan daarom in deel 3 uitgebreid in op de zorgplichten (hoofdstukken 6, 7 en 8). Alle maatregelen die we voorstellen in dit GRP dragen bij aan het vervullen van één of meerdere zorgplichten.

4.2 Besluit lozen buiten inrichtingen heeft gevolgen voor GRP

Regels vanuit het Besluit lozen buiten inrichtingen

In 2011 is het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi) in werking getreden. Als gevolg hiervan is de vergunningplicht voor (riool)overstorten afgeschaft. Daarvoor in de plaats is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) gekomen, waarin is bepaald dat overstorten worden uitgezonderd van heffingsbetaling

⁷ Op 1 april 2020 heeft de minister van Milieu en Wonen aangekondigd dat de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021, uitgesteld wordt tot januari 2022.

aan het waterschap. De Rijksoverheid heeft besloten om de overstortvergunning te laten vervallen. De algemene regel is dat een overstort moet zijn opgenomen in het GRP.

4.2.1 Het besluit lozen buiten inrichtingen en dit GRP

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van alle (kenmerken van) overstorten en bergbezinkbassins in Oldenzaal. Voor het milieutechnisch functioneren van het rioolstelsel verwijzen we naar het basisrioleringsplan. Uit het Basisrioleringsplan Oldenzaal 2015 (BRP) blijkt dat het stelsel ruimschoots voldoet aan de emissienormen en dat daardoor ook de milieugevolgen van overstorten ruim binnen de geaccepteerde kaders blijven (zie tevens hoofdstuk 3.6).

Voor de uitgangspunten, (stelsel)kenmerken en berekeningsresultaten verwijzen we naar het BRP uit 2015, dat onlosmakelijk met dit GRP verbonden is.

4.3 Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie geeft input

In 2018 is het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA) toegevoegd aan het Nationale Deltaprogramma. Dit DPRA heeft als doel: een klimaatbestendige en water robuuste inrichting; in 2020 in handelen en in 2050 gerealiseerd in de inrichting. Dit betekent dat vanaf 2020 bij iedere ruimtelijke ingreep rekening wordt gehouden met weersextremen.

Het DPRA richt zich op vier thema's: wateroverlast, hittestress, overstrooming en droogte. Om op die thema's een klimaatbestendige en water robuuste inrichting te verwezenlijken, werkt het DPRA met zeven ambities:

1. Kwetsbaarheid in beeld brengen
2. Risicodialog voeren en strategie opstellen
3. Uitvoeringsagenda opstellen
4. Meekoppelkansen benutten
5. Stimuleren en faciliteren
6. Reguleren en borgen
7. Handelen bij calamiteiten

Figuur 4.1 De zeven ambities van het DPRA - Bron: Deltacommissaris.nl

4.3.1 De stand van zaken in Oldenzaal

De gemeente was zich ruim voordat het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) van kracht werd al bewust van de risico's van klimaatverandering. Zo werd al langere tijd aan de uitvoering van Waterplan 2003 en Watervisie 2013 gewerkt, waardoor onder meer de aanleg van Blauwe aders voor de afvoer van hemelwater tot stand gekomen zijn. Het DPRA is daarom ook vooral een bevestiging van de door Oldenzaal ingeslagen weg. Op basis van de Nota Klimaatverandering zijn reeds de nodige extra regenwaterbergingen aangelegd. In 2019 is in samenwerking met Twents waternet een klimaatatlas opgesteld. In deze Klimaatatlas staat het verhaal van het klimaat in Twente en staan onder meer de stresstestkaarten voor wateroverlast, droogte en hittestress. Vervolgens zijn met deze klimaatatlas de eerste interne klimaatgesprekken gevoerd, met betrokken collega's en met de gemeenteraad. In 2020 stond het klimaatgesprek met de omgeving (inwoners, bedrijven, regio) op het programma. Vanwege de Corona-pandemie zijn vrijwel alle externe bijeenkomst hierover vertraagd tot eind 2020 of 2021. Waar mogelijk zijn er stappen gemaakt. Zo is er nauwe samenwerking met de woningbouwcorporatie WBO over de effecten van de klimaatverandering en in samenwerking met het Twents waternet wordt de communicatiestrategie verder uitgewerkt en voorbereid.

4.3.2 Het DPRA en dit GRP

Resultaten uit het DPRA-proces zijn een nuttige toevoeging voor een GRP. We nemen de resultaten dan ook mee in dit GRP. Daarbij ligt de nadruk op de klimaatstresstest wateroverlast: *de hemelwaterstresstest (wateroverlast)*. Deze resultaten hebben namelijk (ook op de korte en middellange termijn) direct invloed op maatregelen die bekostigd (kunnen) worden uit de rioolheffing. Maatregelen in het kader van anticiperen op droogte kunnen betaald worden uit de rioolheffing voor zover er een link is met de grondwaterzorgplicht (zie hoofdstuk 4.1). Maatregelen met als doel het tegengaan van hittestress niet (ook niet vanuit de Nota klimaatverandering).

Ook de resultaten van de risicodialogen, consequenties, rolverdeling, kansen en potentiële maatregelen, nemen we mee in dit GRP. De resultaten van de risicodialogen zullen naar verwachting niet op tijd volledig en/of concreet genoeg beschikbaar zijn om in dit GRP te verwerken. Wij anticiperen hierop door jaarlijks een investeringsbedrag op te nemen voor klimaat adaptieve maatregelen, gelieerd aan de gemeentelijke zorgplichten. Hiermee voorkomen we dat er de komende jaren (naast de investeringen zoals opgenomen in de Nota Klimaatverandering) geen of onvoldoende budget vanuit het taakveld riolering beschikbaar is voor maatregelen binnen de zorgplichten die bijdragen aan klimaatadaptatie (**maatregel H2, H4 en G6**).

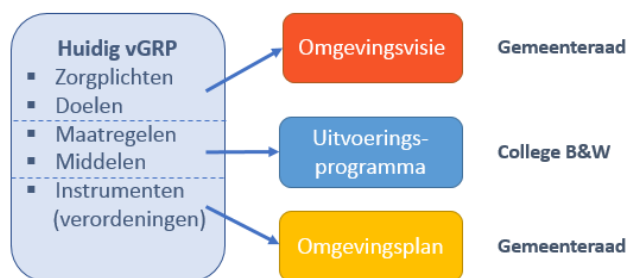
4.4 We houden rekening met de Omgevingswet

In januari 2022 wordt de Omgevingswet van kracht. Deze wet vereenvoudigt bestaande wetgeving voor de fysieke leefomgeving. Gemeentes zijn verplicht om één integrale visie op te stellen voor alle beleidsterreinen in de fysieke leefomgeving, zoals natuur, ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer. Op basis van de opgestelde omgevingsvisie stellen gemeentes uitvoeringsprogramma's en omgevingsplannen op. Samenwerken, participatie en integraal werken zijn belangrijke pijlers onder de nieuwe wet.

4.4.1 De omgevingsvisie en dit GRP

De komst van de Omgevingswet betekent dat de planverplichting voor het opstellen van een GRP verdwijnt. De drie waterzorgplichten blijven echter bestaan, net als de verplichting om de financiën te verantwoorden. Die onderwerpen krijgen een plek in de omgevingsvisie, die gemeente verplicht zijn op te stellen (gereed voor 1 januari 2024).

Op het gebied van water dient in de Omgevingsvisie namelijk ten minste de visie op de (drie) gemeentelijke watertaken beschreven te worden. De uitvoering wordt concreet gemaakt in het uitvoeringsprogramma Water- en rioleringsprogramma, terwijl in het omgevingsplan alle relevante gemeentelijke verordeningen samengevoegd worden. Figuur is een schematisch overzicht van bovenstaande.

Figuur 4.2 Schematische weergave van de verhouding tussen het huidige GRP en de toekomstige situatie onder de Omgevingswet

Vooruitlopend op de overgang naar de Omgevingswet hebben we dit GRP zo ingedeeld dat de onderdelen relatief eenvoudig overgenomen kunnen worden in de nieuwe planvormen (Omgevingsvisie en -plan). Hiervoor verwijzen we ook naar de schematische weergave op pagina vi (onder de inhoudsopgave).

Tevens sorteren we voor op de overgang naar de Omgevingswet, met zijn integrale karakter, door verschillende domeinen te betrekken in de totstandkoming van dit GRP. We kijken hoe we onze individuele belangen, die samenhangen met de zorgplichten, kunnen versterken om zo bij te dragen aan de ambities in dit GRP.

Input vanuit het taakveld Rioleringsplan is belangrijk voor de gemeentelijke Omgevingsvisie. Daarom stellen wij voor dat de verweving van het GRP met de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het Uitvoeringsprogramma plaatsvindt in een separaat proces in 2022-2023 (**maatregel ALG3**), waarbij de jaarlijkse Voortgangsnotities (**maatregel ALG12**) als input dienen voor de actualisatie. De planning is enerzijds afhankelijk van de binnen de gemeente Oldenzaal gehanteerde overall planning en anderzijds van het uitstel van de Omgevingswet (op Rijksniveau) en de hieraan gerelateerde planning en deadlines⁸.

4.4.2 Wettelijk kader overgang GRP naar Omgevingswet

Het gemeentelijk rioleringsplan moet op grond van artikel 4.22 van de Wet milieubeheer door de gemeenteraad worden vastgesteld. De Tweede Kamer heeft op 1 juli 2015 ingestemd met de voorgestelde Omgevingswet, waarin het gemeentelijk rioleringsplan overgeheveld wordt naar artikel 3.13 van de Omgevingswet als facultatief programma dat wordt vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. De komende planperiode zal duidelijk worden hoe gemeenten hier in de nabije toekomst exact invulling aan (kunnen) geven.

Oldenzaal werkt aan haar integrale Omgevingsvisie die te zijner tijd door de gemeenteraad vastgesteld zal worden. Voor zowel de Omgevingsvisie als dit GRP geldt dat het rapport Bouwstenen water in de Omgevingswet Twents waternet (zie hoofdstuk 5) als kapstok dient. Hiermee borgen wij dat in beide planvormen dezelfde doelen en uitgangspunten gehanteerd worden.

4.5 Het coalitieprogramma geeft richting

Het *Coalitieprogramma 2018-2022* geeft een beeld van de visie en doelstellingen die wij hebben. Het is een programma op hoofdlijnen, we nodigen alle bewoners van Oldenzaal uit mee te doen met de invulling daarvan. Duurzaamheid, milieu en afval is een belangrijk speerpunt: we willen dat duurzaamheid de basis wordt voor ons denken en doen en dat het een vast onderdeel wordt bij het ontwikkelen van plannen.

4.5.1 Het coalitieakkoord en dit GRP

Klimaatadaptatie is één van de thema's die aan de orde komt in het speerpunt duurzaamheid, afval en milieu. We willen de komende jaren anticiperen op klimaatverandering. Dit sluit naadloos aan op de zorgplicht hemelwater in dit GRP. We hebben namelijk de verantwoordelijkheid overtollig afvloeiend hemelwater in stedelijk gebied doelmatig in te zamelen en te verwerken. Daarom investeren we onder andere in voorzieningen voor de opvang en infiltratie van neerslag enerzijds om wateroverlast tegen te gaan en anderzijds om de effecten van droogte en hitte te reduceren.

Coalitieprogramma 2018 - 2022

Verbinden door los te laten

Onze ambitie voor de periode 2018-2022 is om een steentje bij te dragen aan jouw geluk en ervoor te zorgen dat je enorm trots bent op je stad.

Figuur 4.3 Coalitieprogramma 2018-2022 gemeente Oldenzaal

⁸ Vooralsnog is de uiterste datum voor het gereed hebben van de Omgevingsvisie 1 januari 2024.

4.6 Global Goals voor integrale blik op duurzaamheid

Oldenzaal is in 2019 Global Goals gemeente geworden. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs – Sustainable Development Goals) zijn door de Verenigde Naties vastgesteld als nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030.

De SDGs worden gepromoot als de wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Er zijn 17 doelstellingen (ook wel Global Goals genoemd).

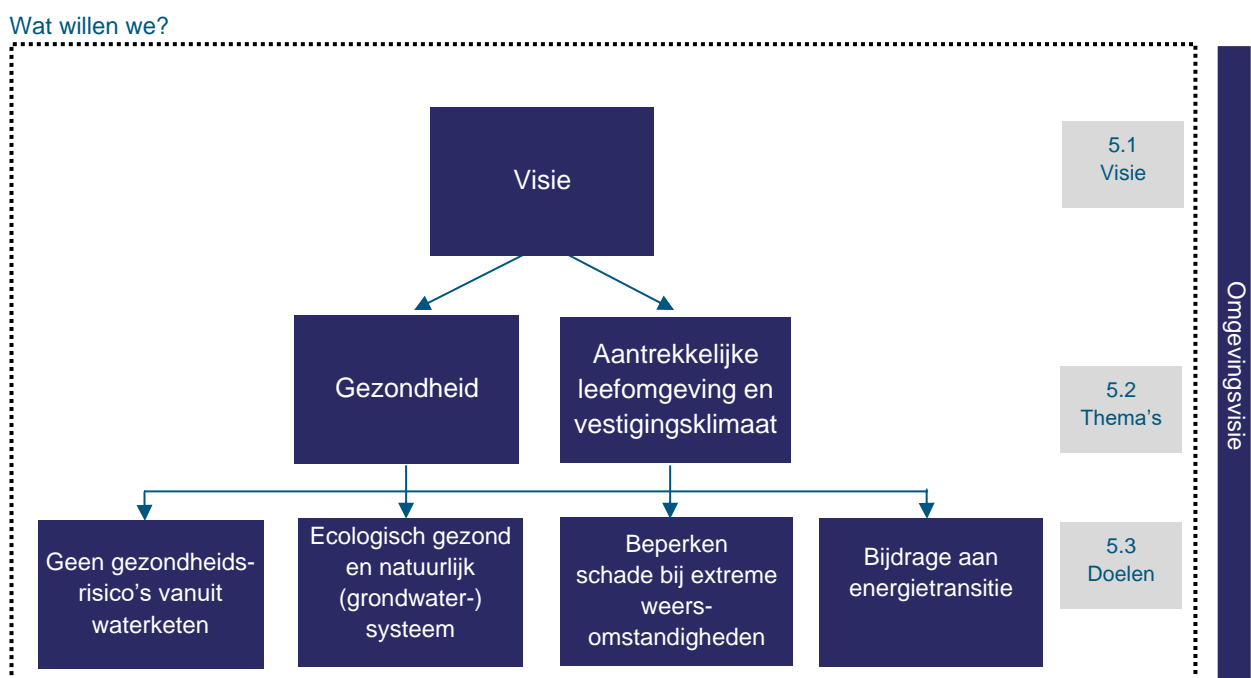
Alle 17 Global Goals hebben subdoelen die direct of indirect verband houden met het dagelijkse werk van lokale en regionale overheden. Lokale overheden zijn beleidsmakers, katalysatoren van verandering, en het overheidsniveau dat in de beste positie verkeert om de mondiale doelen te koppelen aan wat er lokaal moet gebeuren.

Vanuit het GRP doen we een bijdrage aan meerdere Global Goals; 6. Schoon water en sanitair, 13. Klimaatactie en 14. Leven in water.

5 Wat willen we?

In dit hoofdstuk gaan we in op de ambitie van de gemeente Oldenzaal, aan de hand van drie thema's gaan we dieper in op onze visie voor de toekomst. De thema's en doelen die we in dit hoofdstuk beschrijven zijn gebaseerd op *Bouwstenen water in de Omgevingswet Twents waternet*. Deze thema's en doelen zijn in lijn met Coalitieprogramma, verplichtingen vanuit het DPRA en de Waterwet.

Dit hoofdstuk is als volgt opgebouwd: de visie voor dit GRP beschrijven we in hoofdstuk 5.1. We gaan vervolgens in hoofdstuk 5.2 in op de daaruit volgende thema's⁹. Die thema's leiden tot doelen voor dit GRP¹⁰, die we behandelen in hoofdstuk 5.3. Zie ook onderstaande figuur.

Figuur 5.1 Hoofdstukopbouw 'Wat willen we?'

5.1 Visie: een gezonde, kwalitatief aantrekkelijke gemeente

Wij voeren onze waterzorgplichten zó uit dat de volksgezondheid wordt beschermd, een aantrekkelijke leefomgeving wordt gecreëerd en de ruimtelijke kwaliteit zo hoog mogelijk is. We doen dit doelmatig en met zo min mogelijk maatschappelijke kosten.

Wij werken aan een gezonde, veilige en aantrekkelijke leef- en werkomgeving.

Volksgezondheid is onze hoogste prioriteit: we zorgen voor een veilig rioolstelsel waarbij contact met afvalwater voor inwoners en bezoekers zoveel

Figuur 5.2 Termen voor de visie, verzamelde input van de deelnemers aan de kick-off sessie van dit GRP

⁹ De thema's zoals gebruikt in dit GRP zijn overgenomen uit *Bouwstenen water in de Omgevingswet Twents waternet*.

¹⁰ De hoofddoelen zoals gebruikt in dit GRP zijn overgenomen uit *Bouwstenen water in de Omgevingswet Twents waternet*.

mogelijk voorkomen wordt. Daarnaast is oog voor klimaatverandering onontbeerlijk, dit is een vast onderdeel bij het ontwikkelen van plannen.

We kijken met een integrale blik naar de (afval)waterketen en werken samen met andere beleidsdisciplines, waterpartners en inwoners. We betrekken onze inwoners en het bedrijfsleven bij onze opgaves en verwachten dat zij hun aandeel daaraan bijdragen; dat faciliteren wij.

Op basis van de ambitie en actielijnen uit *Bouwstenen water in de Omgevingswet Twents waternet* worden de volgende GRP-thema's (5.2) en hoofdoelen (5.3) onderscheiden.

5.2 Thema's voor dit GRP

5.2.1 Gezondheid

Riolering is voor ons een vanzelfsprekendheid en is aan het zicht onttrokken. Wij worden hier enkel mee geconfronteerd als er incidenteel iets misgaat: bijvoorbeeld door een verstopping, of als het zo hard regent dat het (hemel)water niet snel genoeg afgevoerd wordt of water uit het riool komt en op straat blijft staan.

Toch is de riolering een van de belangrijkste medische doorbraken van de afgelopen anderhalve eeuw (zie kader). De volksgezondheid is de aanleiding geweest voor de aanleg van de riolering, het hebben daarvan heeft miljoenen mensenlevens gered.

Volksgezondheid is het voornaamste thema en doel van de riolering. Alle drie de wettelijke gemeentelijke zorgplichten hebben dan ook een link met het gezondheidsaspect:

1. De doelmatige inzameling en het transport van het stedelijke afvalwater (huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, eventueel gemengd met hemelwater of grondwater), dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen;
2. De doelmatige verwerking van afvloeiend hemelwater (van daken en verharde oppervlakken in stedelijk gebied) waarvan de houder zich wil ontdoen;
3. Voorkomen van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand, mits met doelmatige maatregelen, voor de aan de grond gegeven bestemming.

In 2007 kozen de lezers van het prestigieuze *British Medical Journal* de riolering als de grootste medische vooruitgang sinds 1840, het jaar waarin dat tijdschrift is ontstaan. Omdat het van alle menselijke uitvindingen in die anderhalve eeuw de grootste bijdrage heeft geleverd aan de lengte en kwaliteit van ons leven.

Figuur 5.3 Het riool gewaardeerd, Stichting RIONED

5.2.2 Aantrekkelijke woon- en leefomgeving en aantrekkelijk vestigingsklimaat

Het klimaat verandert. Extreme buien komen meer frequent voor en de intensiteit neemt toe. Daarnaast hebben en krijgen we vaker te maken langduriger droge perioden en hogere temperaturen. De hogere temperaturen kunnen in de bebouwde omgeving leiden tot hitte eilanden (en hittestress). Daarnaast moeten wij ons voorbereiden op een zeespiegelstijging en de kans op overstromingen vanuit onze rivieren¹¹. Dit heeft als onvermijdelijk gevolg dat bij de inrichting van de leefomgeving rekening gehouden dient te worden met klimaatverandering. Daarom hebben we, vanuit dit GRP, de ambitie om door middel van een klimaatbestendige inrichting bij te dragen aan de aantrekkelijke woon- en leefomgeving en aantrekkelijk vestigingsklimaat.

¹¹ Laatstgenoemde aspecten vallen buiten de scope van het GRP en zijn minder relevant voor Oldenzaal.

5.3 Doelen voor dit GRP

5.3.1 Geen gezondheidsrisico's vanuit waterketen en watersysteem

We streven naar het zoveel mogelijk beperken van gezondheidsrisico's. In het geval van de waterketen, betekent dit het zoveel mogelijk voorkomen van contact met afvalwater. We willen dat ons riolsysteem, met alle bijbehorende voorzieningen, werkt en in goede kwaliteit verkeert. We voorkomen daarmee dat er afvalwater in het milieu terechtkomt als gevolg van lekkages. Zo worden risico's op oppervlaktewatervervuiling, bodemverontreiniging en grondwatervervuiling, met gevaar voor de drinkwaterkwaliteit tot gevolg, verkleind. Inwoners en bezoekers van onze gemeente mogen niet in contact komen met ongezuiverd afvalwater als gevolg van disfunctioneren van het systeem. Wij voeren het afvalwater daarom af naar het overnamepunt van het waterschap.

Tijdens extreme neerslag kan er water op straat voorkomen; niet alleen uit het regenwaterriool, maar deels ook vanuit de gemengde riolering. We scheiden vuilwater (zoals afvalwater) en schoonwater (zoals hemelwater) zo veel mogelijk, zodat overstorten minder vaak plaatsvinden en water op straat bij hevige buien minder vervuild is.

Wij attenderen onze inwoners om voorzichtig om te gaan met water op straat en hier niet in te spelen (zie figuur 5.4).

Water op straat bij hevige neerslag is niet altijd te voorkomen, wij treffen maatregelen op locaties die in de praktijk niet aan de norm voldoen.

Figuur 5.4 Kinderen spelen in (mogelijk vervuild) water op straat

Wanneer er meldingen komen over een slechte waterkwaliteit, onderzoeken wij het aandeel van de riolering daaraan, voordat eventueel maatregelen getroffen worden. Wij sturen niet enkel op emissie, maar op kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater.

Wij willen ook dat onze inwoners geen gezondheidsklachten ondervinden als gevolg van te hoge grondwaterstanden. Wij realiseren ons dat onze invloed daarop niet altijd aanwezig is (onder andere: het peilbeheer van oppervlaktewater is een taak van het waterschap en perceeleigenaren hebben zelf een verantwoordelijkheid ten aanzien van grondwater op het eigen perceel), desalniettemin hebben wij (als gemeente) de loketfunctie, en zijn wij dus het eerste aanspreekpunt voor onze inwoners en het bedrijfsleven.

We streven er naar de kwaliteit van het grondwater te beschermen. Daarom wordt (potentieel) vervuild regenwater gezuiverd of naar het vuilwaterriool afgevoerd en controleren wij onze riolering op waterdichtheid. Dit is in grondwaterbeschermingsgebieden nóg belangrijker; een deel van Oldenzaal ligt in het intrekgebied van drinkwaterwinning Weerselo.

5.3.2 Ecologisch gezond en natuurlijk (grond)watersysteem

We streven naar een gezonde én aantrekkelijke leefomgeving, daar hoort een ecologisch gezond en natuurlijk (grond)watersysteem bij.

Om dit te bereiken beheren we de afvalwaterketen doelmatig en beperken we de emissie vanuit de afvalwaterketen op het oppervlaktewater zoveel als mogelijk.

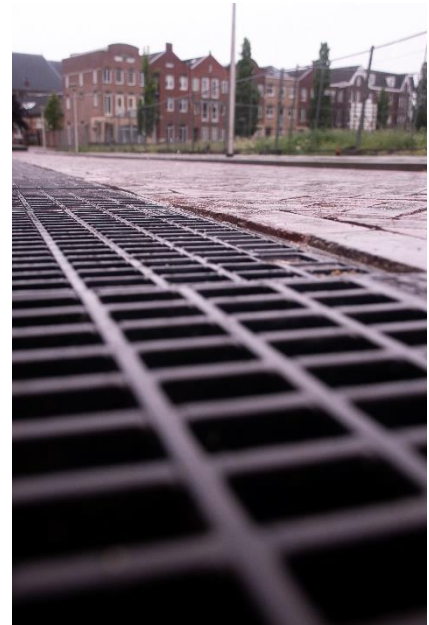
We staan open voor het koppelen van onze riool gerelateerde ingrepen aan waterkwaliteitsdoelen, het vergroten van de sponswerking van de bodem en andere gebiedsfuncties, zoals landbouw, natuur en recreatie. Als voorbeeld: de realisatie van een gescheiden rioolstelsel met afkoppeling van verhard oppervlak en infiltratie van hemelwater in het kader van tegengaan van wateroverlast, draagt als positief bijeffect bij aan een verbetering van de waterkwaliteit en aan vermindering van verdroging.

5.3.3 Beperken maatschappelijke ontwrichting en schade bij extreme weersomstandigheden

Wij willen dat onze inwoners niet alleen nu, maar ook in de toekomst leven in een fijne, veilige en gezonde straat en omgeving; wij richten onze leefomgeving daarom klimaatbestendig in. Dat doen we niet allemaal van vandaag op morgen, dat is onbetaalbaar en zou enorm veel overlast tot gevolg hebben. Wij, en onze waterpartners met ons, hebben daar tot 2050 de tijd voor. Wij nemen die tijd, maken bewuste keuzes, pakken koppelkansen op (meeliften), waardoor ingrepen doelmatig en tegen de laagste maatschappelijke kosten uitgevoerd worden. Tevens investeren we daar waar het het meeste oplevert. Bij specifieke knelpunten nemen we versneld klimaat adaptieve maatregelen.

Wij anticiperen op klimaatverandering door bij ingrepen in de openbare ruimte aandacht te hebben voor water in de breedste zin van het woord. Daarbij kijken wij dus niet alleen naar de alsmaar intensiever wordende buien en hoe wij met al dat hemelwater om kunnen gaan, maar ook naar oppervlaktewater en 'water in de grond'. Water in de grond is een natuurlijk verschijnsel, dat we zoveel mogelijk op een natuurlijke manier willen laten functioneren. Het stedelijk gebied zal in de komende decennia klimaatbestendig gemaakt moeten worden om regenwateroverlast, verdroging en/of vernatting van de bodem en hittestress te voorkomen.¹² Ook de resterende bestaande hindersituaties pakken we aan.

Voor zover maatregelen uitgevoerd worden in het kader van de wettelijke gemeentelijke zorgplichten, kunnen en mogen deze bekostigd worden uit de rioolheffing. Vaak hebben maatregelen positieve neveneffecten op andere gebieden, denk aan tegengaan van verdroging (aspect 'droogte') bij afkoppeling van verhard oppervlak en het ter plaatse infiltreren van het vrijkomende hemelwater. Bij het klimaatbestendige inrichting hanteren we de voorkeursvolgorde: 'vasthouden – bergen – afvoeren'.

Figuur 5.5 Aanpassing aan de openbare ruimte in de Pastoriestraat om de kans op wateroverlast bij hevige buien te reduceren

De betrokkenheid van inwoners, bedrijven en belangenorganisaties is essentieel om te komen tot een doelmatige en klimaatbestendige waterketen en watersysteem. Daarnaast draagt betrokkenheid bij aan het waterbewustzijn. Gemeente Oldenzaal streeft daarom naar een intensieve samenwerking en een actieve rol van inwoners en bedrijven.

Gezien het brede karakter geldt ook voor dit thema dat het in zowel hoofdstuk 6, 7 als 8 nader uitgewerkt wordt voor de wettelijke gemeentelijke zorgplichten.

5.3.4 Bijdrage aan energietransitie

We staan open voor samenwerking ten aanzien van de energietransitie. Mogelijke voorbeelden zijn warmte uit gezuiverd afvalwater van het waterschap toepassen voor een warmtenet in de woonwijk en de mogelijkheid van Riothermie. Toepassing van dit soort maatregelen kan plaatsvinden in afstemming met de gemeente. Knelpunt is vaak het sluitend krijgen van de business case.

In het kader van het GRP richten wij ons op het benutten van kansen en meedenken vanuit het Taakveld Riolerings, het is geen doel op zich.

¹² *Klimaatmaatregelen die niet gelieerd zijn aan genoemde wettelijke zorgplichten, bijvoorbeeld enkel ter bestrijding van hittestress, worden niet uit de rioolheffing bekostigd.*

Hoe gaan we de doelen bereiken?

In de hoofdstukken 6 tot en met 8 wordt beschreven hoe we binnen de wettelijke zorgplichten invulling geven aan de doelen die voortvloeien uit de visie. Aan elke zorgplicht is een hoofdstuk gewijd, waarin wordt beschreven hoe de visie gerealiseerd zal worden en welke verwachtingen er vanuit het GRP zijn naar andere partijen. De afvalwaterzorgplicht komt aan bod in hoofdstuk 6, gevolgd door de hemelwaterzorgplicht in hoofdstuk 7. Tenslotte gaat hoofdstuk 8 over de grondwaterzorgplicht.

6 Afvalwaterzorgplicht

In dit hoofdstuk wordt de strategie beschreven hoe wij invulling geven aan de (in hoofdstuk 5) doelen voor de komende jaren. Het hoofdstuk wordt afgesloten met het uitvoeringsprogramma afvalwater. In bijlage 4 is een nadere omschrijving van de afvalwaterzorgplicht opgenomen.

6.1 Strategie

Wij zamelen het huishoudelijk afvalwater in en transporteren het naar het overnamepunt van waterschap Vechtstromen. Bij nieuwbouw wordt afvalwater gescheiden ingezameld van hemelwater. Hierdoor worden vervuilende overstortingen op oppervlaktewater beperkt. Foutieve hemelwateraansluitingen op het vuilwaterriool worden zoveel mogelijk voorkomen door voorlichting.

Bij bestaande bouw heeft de gemeente de afgelopen jaren foutieve aansluitingen opgespoord door het uitvoeren van rookgasonderzoek (neveldetectie). Door de geconstateerde foutaansluitingen te herstellen hebben wij een nulsituatie gecreëerd waarin geen foutaansluitingen bekend zijn.

Indien daar aanleiding voor is, zal de gemeente opnieuw onderzoek doen naar foutaansluitingen op de riolering. Wij hanteren daarbij als beleid dat eventuele (nieuwe) geconstateerde foutaansluitingen door, of op kosten van, de perceelegeenaar van de betreffende aansluiting, hersteld dienen te worden.

Voorkomen van vuiluitworp naar bodem-, grond- en oppervlaktewater

Omwille van de volksgezondheid, een doelmatige werking van ons systeem en het milieu willen wij de vuiluitworp nog verder reduceren. Om ongewenste emissies naar bodem- grond en oppervlaktewater te voorkomen en een robuust systeem te krijgen, wordt ook de komende planperiode ingezet op afkoppeling van hemelwater. Hiermee wordt vervuiling door overstortingen op oppervlaktewater nog verder beperkt. De gemeente heeft het beheer en onderhoud van oppervlaktewater overgedragen aan Waterschap Vechtstromen. Waterkwaliteitsknelpunten als gevolg van riooloverstortingen zijn niet bekend.

Bij de brede optimalisatiestudie, die wij samen met het waterschap uitgevoerd hebben, is berekend dat relatief eenvoudige aanpassingen aan de bestaande Fuzzy-schuif een groot positief effect kan hebben op de benutting van de externe berging van het stelsel en (daarmee) op de vuiluitworp. Wij zullen de aanpassingen in de komende planperiode uitvoeren (**maatregel A9**).

Wij baggeren eens in de 4 à 5 jaar een watergang. Het gemeentelijk baggerplan wordt de komende jaren opgesteld (**maatregel A10**). Enkel de aan de zorgplichten gelieerde baggerkosten worden vanuit de rioolheffing betaald. Hiervoor doen wij jaarlijks een dotatie aan de voorziening (**maatregel A11**).

Hemelwater op de drukriolering is ongewenst, belemmert een doelmatige werking van het stelsel en kan leiden tot storingen en overstortingen van vervuild water. Indien daar aanleiding toe is, zullen wij onderzoek verrichten naar mogelijke foutieve aansluitingen.

De gemeente heeft een goed beeld van de kwaliteit van de riolering. Gebreken in de riolering zijn bekend en maatregelen worden getroffen om uittrekking van afvalwater naar grondwater en andersom te voorkomen. De kwaliteit van de riolering is over het algemeen goed. Bij een deel van het stelsel moeten op (zeer) korte termijn maatregelen uitgevoerd worden (reparaties, relining of vervanging). Dit geldt met name voor De Thij I (**maatregel A1**).

Uit doelmatigheidsoogpunt kiezen wij ervoor om riolen alleen autonoom te vervangen wanneer de volksgezondheid of verkeersveiligheid in het geding komt. Minder urgente rioolvervangingen vinden plaats in combinatie met andere ingrepen in de openbare ruimte (wegreconstructies, renovaties, aanleg Blauwe aders).

In de periode 2021-2025 worden de volgende riolen vervangen (**maatregel A1**). De totale lengte bedraagt 2.605 meter. Alle vervangingen zijn in combinatie met de aanleg van een Blauwe ader:

- Carmelstraat/ Lyceumstraat
- Deurningerstraat (verbinding project Vijfhoek – Hengelosestraat)
- Denekamperstraat
- Scholte Grevinkhoflaan
- Haerstraat
- Bentheimerstraat
- Alleeweg

Relining van in totaal 13.915 meter, vindt in de periode 2021-2025 plaats in de volgende straten (**maatregel A1**):

Stakenkamplaan	Mariastraat
Enschedesestraat	Deurningerstraat
Jan van Galenstraat	Witte de Withstraat
Leliestraat	Kortenaerstraat
Mariastraat	onderdoorgang spoor Boerskottenlaan
Dr. Ariënsstraat	blokken in de wijk Glinde Hooiland
Rossumerstraat	blokken in de wijk Zuid Berghuizen
Tulpstraat	De Thij I (resterende strengen en afvoerstreng)
Dr. Poelsstraat/ deel Dr. Nolenstraat	Karel Doormanstraat
Reigerstraat e.o.	De Matenstraat

Ondanks dat er een goed beeld bestaat over de noodzakelijke ingrepen, zijn niet alle investeringen te voorzien. Er kunnen zich kansen voordoen om mee te liften met andere ingrepen in de openbare ruimte, of zich onvoorziene omstandigheden voordoen. Om te kunnen anticiperen op kansen of onvoorziene omstandigheden wordt hiervoor jaarlijks een budget gereserveerd (**maatregel A3**).

Drukriolering hoeft op basis van ouderdom nog niet vervangen te worden de komende planperiode. Hiervoor zijn dan ook geen kosten geraamd (**maatregel A2**).

Als gevolg van prioritering (de nadruk heeft de afgelopen periode gelegen op de tegenvallende kwaliteit van de riolering in De Thij I) hebben wij het stelsel in de Graven Es nog niet kunnen inspecteren. De kwaliteit van de riolering in de Graven Es wordt in het kader van gebiedsdossiers drinkwaterwinningen Overijssel in beeld gebracht. Hier wordt de komende planperiode bij de reguliere inspectierondes invulling aan gegeven (**maatregel A8**).

Effectief rioleringsbeheer

De gemeente heeft door de uitgevoerde rioolinspecties van de afgelopen jaren een goed beeld van de staat van de riolering. Op basis van inspectieresultaten en jaar van aanleg van de riolering heeft de gemeente een vervangingsplanning gemaakt. De komende planperiode worden op basis van deze planning rioolvervangingen uitgevoerd. Daarnaast wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen de kwaliteit van de riolering bepaald en een afweging gemaakt of vervanging noodzakelijk is.

De komende jaren wordt rioolreiniging en inspectie risico gestuurd uitgevoerd (**maatregel A7**), zie hoofdstuk 3.3

Wij voeren het beheer van gemalen planmatig uit. De benodigde werkzaamheden met betrekking tot onderzoek, onderhoud (frequenties), reparatie en vervanging zijn vastgelegd in het gemalen beheerplan. De bouwkundige vervangingskosten (inclusief bijbehorende kosten) voor de planperiode zijn opgenomen

als **maatregel A4**. De kosten van zowel de mechanisch elektrische vervangingen als de beheerkosten zijn in beeld en worden bekostigd uit de exploitatie (**maatregel A5**).

Minimale overlast voor de omgeving bij werkzaamheden

Om overlast van werkzaamheden voor de omgeving zo veel mogelijk te voorkomen, besteedt de gemeente veel aandacht aan goede communicatie richting inwoners. Bij werkzaamheden in de openbare ruimte worden de belanghebbenden vroegtijdig en goed geïnformeerd over de gevolgen hiervan met betrekking tot bereikbaarheid en bedrijfsvoering.

Tevens wordt rioolvervanging (en de aanleg van Blauwe aders) zoveel mogelijk afgestemd met wegwerkzaamheden. Hiermee wordt de overlast voor omwonenden beperkt.

Een ander aspect is dat overlast gereduceerd wordt wanneer riolering gerelined wordt in plaats van vervangen. De gemeente maakt bij ieder project de doelmatigheidsafweging of de riolering vervangen of gerelined wordt. Naast kosten (relining is doorgaans goedkoper), spelen aspecten als de aanleg van Blauwe aders, de staat van de verharding, bovengrondse inrichting (toegankelijkheid, wenselijkheid van wegafsluitingen), ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen) en uiteraard het type ingrijpmaatstaf een rol. De gemeente kiest voor relining indien dat effectief en doelmatig wordt geacht, zie onderstaand kader:

Vervangen of relinen

Het kan om meerdere redenen gunstig zijn om een deel van de slechte riolen te relinen in plaats van te vervangen. Dit kan financieel voordeel opleveren, zorgen voor minder overlast en gunstig zijn voor het waarborgen van de bereikbaarheid.

Afwegingskader relining

Op de korte termijn geldt dat in gebieden waar Blauwe aders (of zijtakken daarvan) gerealiseerd worden het riool vervangen wordt. Voor de zijtakken geldt dat het doelmatig moet zijn om daar af te koppelen (is het stelsel benedenstrooms en/of de locatie zelf gevoelig voor wateroverlast?). Indien dat niet het geval is kan het riool gerelined worden. Op de middellange en lange termijn (vanaf 2030) zal in mindere mate rekening gehouden hoeven te worden met afkoppeling en de realisatie van Blauwe aders, wel met het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte.

Aspecten die een rol spelen in de keuze voor vervanging of relining zijn dan onder andere:

- Diepteligging riool in relatie tot beschikbare ontgravingsbreedte;
- Grondwaterstanden (in combinatie met diepteligging riool);
- Diameter van het riool;
- Type verharding, type weg (doorgaand, belangrijke verkeersader);
- Zettingen in het riool;
- Staat van de wegverharding;
- Aanwezigheid van kabels en leidingen;
- Mogelijkheid om mee te liften met andere ingrepen/ontwikkelingen;
- Debieten in DWA- en HWA-situaties (i.v.m. bepalen pompcapaciteit/risico);
- Grondwaterkaarten/grondwaterknelpuntkaarten (door reliningen kan de grondwaterstand stijgen);
- Putafmetingen – putten groter dan 800x800 zijn qua afmeting geschikt als werkput;
- Locaties van infiltraties (klasse 3+) en het aspect waterpeil. Keuze reliningsmethode en voorbereidende werkzaamheden (injecties/deelreparaties/bemalingen/e.d.);
- Riolen met andere temperatuur of afvalwaterstelling (of een hogere kans daarop);
- Locaties waar vrijkomend styreen niet gewenst is (sommige fabrieksterreinen, nabij ziekenhuizen, scholen, bejaardentehuizen, winkelcentra, e.d.).

Indien de gemeente Oldenzaal kiest voor relining worden de huisaansluitingen (preventief) vervangen.

Voor de komende 5 jaren is bekend welke riolen vervangen en welke gerelined gaan worden. Voor de langere termijn wordt deze keuze nog gemaakt, waarbij het gezien de huidige ervaringen de verwachting is dat circa de helft van de riolen voor relining in aanmerking komt.

6.2 Communicatie

Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners zich ervan bewust zijn dat water op straat iets is dat niet altijd te voorkomen is, maar zich tevens realiseren dat het water verontreinigd kan zijn en dat het in contact komen met dat water gezondheidsrisico's kent. Wij gaan de inwoners van onze gemeente daarover informeren. Dit doen wij in de lokale media (aan het begin van de zomerperiode wanneer de kans op zwaardere buien toeneemt) en op de gemeentelijke website (**maatregel ALG7**).

De vindbaarheid van afvalwater gerelateerde onderwerpen op de website verdient aandacht. Dit wordt actief opgepakt samen met de collega's van communicatie (**idem**).

6.3 Blik op de toekomst (vanaf 2026)

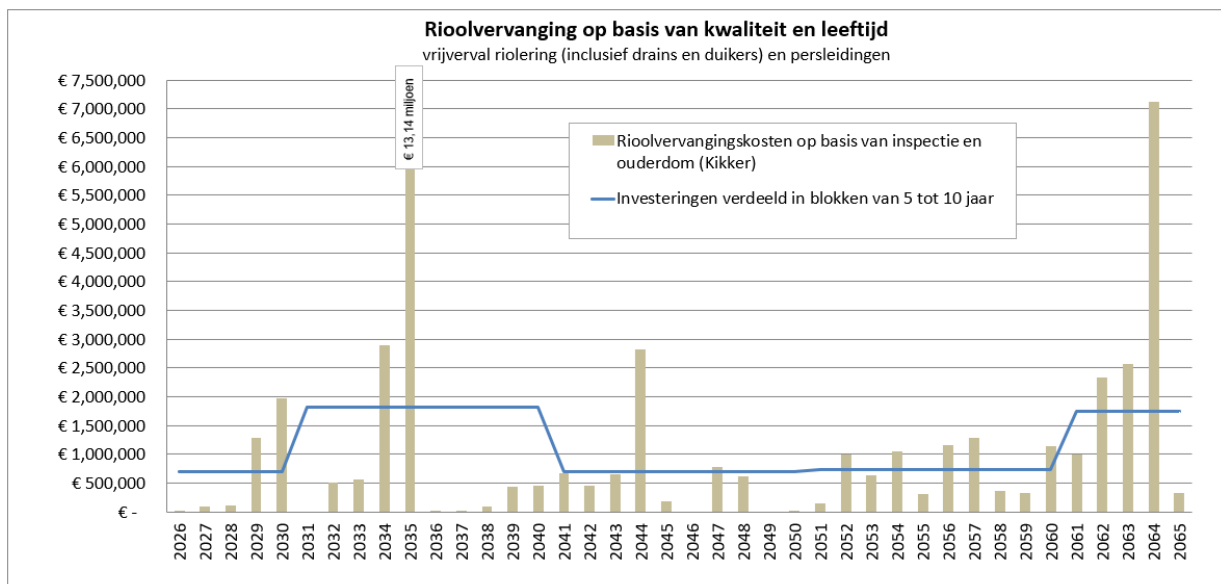
Om te kunnen anticiperen op een eventuele investeringstoename is vooruitgekeken naar vervangingen die na de planperiode plaatsvinden (vanaf 2026).

Dat doen we met behulp van het rioolbeheerpakket en het rioolbeheerprogramma Kikker. In het rioolbeheerpakket worden de rioolinspecties opgeslagen. Het programma Kikker gebruikt de kwaliteit van de riolering (aan de hand van de inspecties) en de ouderdom om een indicatie te geven van de lange termijn investeringen. Dit geeft een beter beeld dan wanneer enkel naar de leeftijd van de riolen gekeken wordt; een oude buis die nog in goede staat verkeert hoeft immers nog niet vervangen te worden.

De staven in figuur 6.1 tonen de vervangingskosten voor de vrijvervalriolering (inclusief duikers, drains en persleidingen) op de middellange en lange termijn, gebruikmakend van de eenheidsprijzen die in het programma Kikker opgeslagen zijn. Ten behoeve van de financiële doorkijk c.q. berekeningen zijn de eenheidsprijzen één op één overgenomen.

De blauwe lijn toont investeringen in blokken van 5 tot 10 jaar om grote jaarvariaties af te vlakken. De prognose voor de benodigde investeringen in de periode tot 2040 zijn vergelijkbaar met de prognoses zoals weergegeven in GRP Oldenzaal 2016-2020.

De komende jaren wordt een grote lengte riolering vervangen en met name gerelined. Door de relining grootschalig uit te voeren wordt de theoretische achterstand meer dan gecompenseerd. Deze theoretische 'overprogrammering' is gecorrigeerd in onderstaande tabel, waardoor dubbelingen voorkomen worden.

Figuur 6.1 Vervangingskosten vrijvervalriolering, periode 2026-2065

6.4 Uitvoeringsprogramma afvalwater

Onderstaand zijn de maatregelen omschreven die worden uitgevoerd in het kader van de afvalwaterzorgplicht.

Nr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	Type
Afvalwaterzorgplicht							
A1	Rioolvervanging (totaal)	Geïntegreerd in maatregel H1 (zie hoofdstuk 7 en 9)					Investering
	Relining (totaal)	€ 650.000	€ 500.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	Investering
A2	Rioolvervanging druk- en persriolering	Na planperiode					Investering
A3	Vervanging afhankelijk van integraal beheer (werk-met-werk maken),	Onderdeel van maatregel H4					Investering
A4	Bouwkundige vervangingen gemalen (conform beheerplan)	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Investering
A5	Mechanische vervangingen gemalen (conform beheerplan)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	Exploitatie (438030)
A7	Inspectie riolering	(€ 65.000)	(€ 65.000)	(€ 65.000)	(€ 65.000)	(€ 65.000)	Exploitatie, 672204102
A8	In kaart brengen kwaliteit riolering Graven Es (regulier budget A7)	X					Exploitatie, 672204102
A9	Aanpassingen Fuzzy-schuif (onderdeel van H4, onderzoek ALG9)		P.M.				Investering
A10	Baggerplan opstellen (niet geïnitieerd en gefinancierd vanuit taakveld riolering)			X			n.v.t.
A11	Baggerkosten gelieerd aan zorgplichten	(€15.000)	(€15.000)	(€15.000)	(€15.000)	(€15.000)	Dotatie aan voorziening

Tabel 6.1 Maatregelen afvalwaterzorgplicht

Deze investeringskosten zijn vergeleken met de theoretische situatie waarin alle riolen exact na 70 jaar vervangen zouden worden. Uit de vergelijking wordt geconcludeerd dat de kwaliteit van de riolering in Oldenzaal goed is (met uitzondering van De Thij I); er hoeft minder riool vervangen te worden dan uit de leeftijdsverdeling blijkt. Door deze systematiek te hanteren kan een meer betrouwbare voorspelling gedaan worden over te verwachte pieken.

Naast vrijverval riolering heeft Oldenzaal ook circa 15.000 meter drukriolering. Deze riolen, die veelal buiten het stedelijk gebied liggen en doorgaand een relatief beperkte diameter hebben, worden naar verwachting rond 2050 vervangen. In de berekeningen is uitgegaan van een periode van 10 jaar waarin deze 15.000 meter vervangen wordt. In de langjarige berekening wordt uitgegaan van (geïndexeerde) investeringskosten van € 92.500 per jaar in de periode 2051-2060. Deze kosten maken onderdeel uit van bovenstaande grafiek.

7 Hemelwaterzorgplicht

In dit hoofdstuk wordt de strategie beschreven op welke wijze wij invulling geven aan de (in hoofdstuk 5 benoemde) doelen voor de komende jaren. Het hoofdstuk wordt afgesloten met het uitvoeringsprogramma hemelwaterzorgplicht.

Maatregelen die in het kader van gezondheid en anticiperen op klimaatverandering getroffen worden kunnen tevens bijdragen aan de DPR- doelen 'hitte' en 'droogte'. Daar waar kansen zich voordoen, zullen wij een doelmatigheidsafweging maken om deze positieve neveneffecten te kunnen bewerkstelligen. Hitte en droogte zijn in dit kader dus niet leidend, maar volgend.

7.1 Voorkomen wateroverlast

Water op straat kan hinderlijk zijn (hinder), maar kan ook schade veroorzaken (overlast). In het algemeen is het acceptabel als water bij hevige buien enkele uren op straat staat. De hinder is vergelijkbaar met sneeuwval: de begaanbaarheid van de weg neemt af. Een keer water tussen de stoepen is lastig, maar kan geen kwaad. In deze situaties wegen gemeenten (dure) maatregelen af tegen hinder en specifieke belangen als toegankelijkheid en begaanbaarheid voor iedereen, zoals voetgangers, fietsers en ouderen. Niet-aanvaardbare vormen van water op straat (overlast) zijn over het algemeen regenwater dat vanaf de straat gebouwen in loopt (materiële schade), afvalwater dat in grote mate uit de riolering op straat stroomt (risico's voor de volksgezondheid) en/of water op straat dat belangrijke verkeersaders blokkeert (belemmering voor hulpdiensten en economische schade).

Figuur 7.1 Water op straat na een hevige regenbui

De gemeente Oldenzaal spreekt van **regen- of afvalwateroverlast** indien:

- Puur afvalwater (als gevolg van een storing of calamiteit) op straat staat en/of huizen of gebouwen instroomt;
- Afvalwater afkomstig uit een gemengd rioolstelsel langer dan **2 uur** op straat staat én dit stinkt en/of er toiletpapier en andere (visueel waar te nemen) verontreinigingen in aanwezig zijn (volksgezondheidsrisico);
- Water via de straat huizen of gebouwen instroomt;
- Afvalwater overloopt uit toiletten op beganegrondniveau;
- Water verkeersaders en doorgaande (ontsluitings)wegen gedurende meer dan twee uur blokkeert;
- Water langer dan **2 uur** hinder oplevert voor het verkeer (gemotoriseerd, fietsers en voetgangers);
- (afval)Water langer dan 2 uur in een tuin staat en dit water afkomstig is uit het rioolsysteem.

We streven ernaar om wateroverlast te voorkomen. Dat kan echter niet in alle (extreme) gevallen gegarandeerd worden. Gemeente Oldenzaal heeft zich de norm opgelegd dat er bij Bui08 (een theoretische bui die gemiddeld eens in de 2 jaar voorkomt waarbij 20 mm neerslag in 1 uur valt,) slechts in beperkte mate water op straat voor mag komen en dat er bij deze bui géén sprake mag zijn van wateroverlast.

Het rioolstelsel van Oldenzaal is recentelijk modelmatig getoetst aan de norm dat bij Bui08 geen overlast optreedt. Geconcludeerd is dat er op een aantal locaties theoretisch water op straat voorkomt bij Bui08, maar dat dit **niet** leidt tot overlast bij deze norm-bui (zie hoofdstuk 3.5).

Wij richten ons op het voorkómen van wateroverlast. Als uitgangspunt geldt daarbij dat te treffen maatregelen doelmatig zijn. Oldenzaal zet ook de komende jaren in op het realiseren van de Blauwe aderstructuur en verdergaande afkoppeling van verhard oppervlak met als doel wateroverlast ook bij zwaardere buien zo veel mogelijk te beperken.

In de volgende paragraaf wordt beschreven hoe wij anticiperen op klimaatverandering en daarmee de kans op wateroverlast reduceren.

7.2 Strategie gezondheid en anticiperen op klimaatverandering

Het stedelijk gebied zal in de komende decennia klimaatbestendig gemaakt worden om regenwateroverlast, verdroging en/of vernatting van de bodem en hittestress te voorkomen.¹³

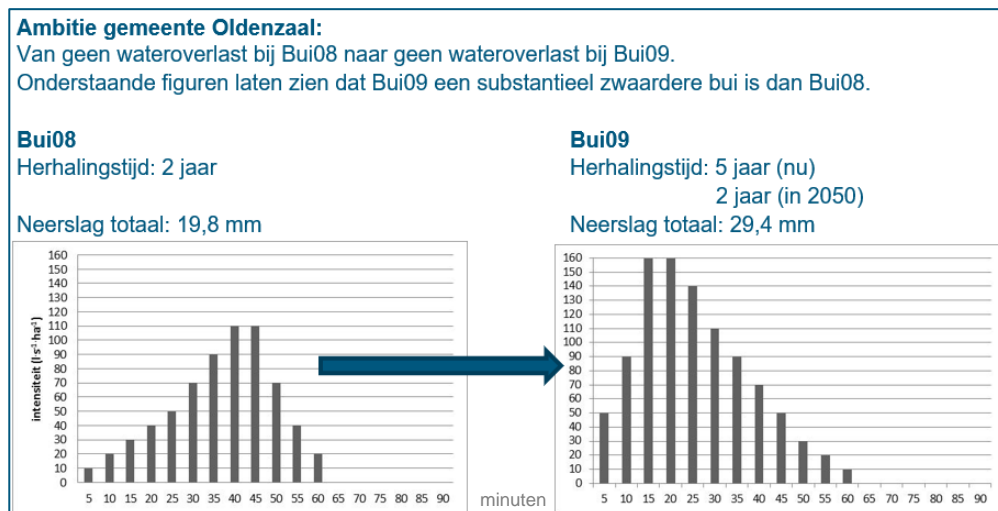
Wij streven naar een leefbare omgeving, waarin de negatieve gevolgen van klimaatverandering (in deze context: de maatschappelijke ontwrichting en schade aan gebouwen en hoofdinfrastructuur als gevolg van waterschade) zo veel mogelijk worden beperkt.

In 2050 dient onze openbare ruimte klimaatbestendig ingericht te zijn. Wij hebben de ambitie om wateroverlast bij Bui09 zoveel mogelijk te voorkomen. Hiermee anticiperen we op klimaatverandering. Bui09 is een bui die nu theoretisch één keer per vijf jaar voorkomt, maar in 2050 eens per twee jaar verwacht wordt (zie kader). Deze ambitie kan nog aangepast of aangescherpt worden naar aanleiding van de uit te voeren risicodialogen.

7.2.1 Dimensioneren riolering

Tijdens 'normale' neerslagomstandigheden in het huidige klimaat dient het hemelwater volledig via de riolering afgevoerd te kunnen worden. Wij houden hiervoor Bui08 aan conform onze 'norm', zie ook paragraaf 7.1 en bijlage 5. Bij deze bui, die theoretisch eenmaal per twee jaar optreedt, is in beperkte mate water op straat toelaatbaar.

Volgens het KNMI-klimaatscenario WH2050 is het aannemelijk dat de huidige Bui09 met een herhalingsstijd van vijf jaar in 2050 een herhalingsstijd van twee jaar heeft.

Figuur 7.2 Ambitie gemeente Oldenzaal ten aanzien van riolering, tegengaan wateroverlast

¹³ Klimaatmaatregelen die niet gelieerd zijn aan genoemde wettelijke zorgplichten, bijvoorbeeld enkel ter bestrijding van hittestress, worden niet uit de rioolheffing bekostigd.

De neerslagomstandigheden die zich eens per twee jaar voordoen worden dus zwaarder. Om hierop te anticiperen en in 2050 een vergelijkbaar beschermingsniveau te bieden houden wij het volgende aan:

- Nieuwe riolering wordt ontworpen op Bui09 van Kennisbank Stedelijk Water, Stichting RIONED. Bij deze bui mag geen water op straat optreden.
- Bij Bui08 is de waakhoogte¹⁴ ten minste 20 centimeter.
- In situaties waarbij de riolering functioneel door nog zwaardere buien niet meer voldoet dient de maaiveldinrichting van de openbare ruimte de bergings- en afvoerfunctie van de riolering over te nemen. Er mag in deze situaties geen afwenteling plaatsvinden op de omliggende percelen. Op deze wijze moet Bui10¹⁵ zonder afwenteling verwerkt kunnen worden.
- Er moet inzichtelijk gemaakt worden dat wateroverlast voorkómen wordt bij extreme buien. Hiervoor moet de huidige $T=100 + 10\%$ bui doorgerekend worden (geen schade).

Bij bestaande riolering wordt niet standaard gedimensioneerd op Bui09. De afweging in hoeverre de riolering zwaarder gedimensioneerd kan worden of in hoeverre berging op of afvoer over maaiveld doelmatig is, is maatwerk. Hierbij wordt het effect op de rioolafvoer van andere locaties en het watersysteem ook afgewogen.

Bij neerslagomstandigheden met herhalingstijden van eens per 10 jaar in het huidige klimaat (Bui10), mag in 2D-modelberekeningen in Oldenzaal geen hemelwater via maaiveld of vanuit de riolering naar particuliere terreinen stromen. Doel hiervan is het voorkomen van schade op particulier terrein.

Ook Blauwe aders worden ontworpen op het verwerken van een bui die theoretisch eens in de 10 jaar voorkomt; de riolering moet deze bui kunnen verwerken zonder overlast.

7.2.2 Waterberging bij nieuwbouw, herbouw of uitbreiding

De taakopvatting van de hemelwaterzorgplicht van gemeente Oldenzaal is als volgt: De **eigenaar** van het terrein waarop het hemelwater valt is primair verantwoordelijk voor de afvoer van het hemelwater¹⁶. Het hemelwater wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater of wordt in de bodem geïnfiltreerd. Uitgangspunt hierbij is dat hemelwater schoon is. Met name in gebieden waar drukriolering aanwezig is en in (recent gebouwde) wijken mag hemelwater niet op het vuilwaterriool afgevoerd worden. Uitzondering is **bestaand gebied** waar de gemeente zorgt voor de afvoer en verwerking van hemelwater.

Omdat Oldenzaal op de flanken van een stuwwal gelegen is, is waterberging extra belangrijk voor de verwerking van hemelwater. Zonder berging zal het hemelwater snel omlaag stromen en bij lager gelegen gebieden problemen veroorzaken. De strategie is er op gericht dat op vele plekken een deel van het hemelwater wordt vast gehouden. We richten ons met name op nieuwbouw, herbouw en uitbreiding, omdat dit een natuurlijk moment is waarop waterberging meegenomen kan worden in een ontwerp.

De hoeveelheid waterberging die verplicht is, is toegenomen. Dit doen we vanwege de KNMI-scenario's voor klimaatverandering (zie ook hoofdstuk 7.2.1). We maken nog wel een uitzondering voor 'kleine' ontwikkelingen. Hier passen we een geringere verplichting toe, omdat het de verwachting is dat hier minder eenvoudig ruimte vrij te maken is voor waterberging.

Rekening houdend met bovenstaande uitgangspunten is het gemeentelijk hemelwaterbeleid als volgt:

Drukriolering:

In gebieden met drukriolering (meestal buitengebied) zamelt de gemeente Oldenzaal géén hemelwater in. De particulier verwerkt bij voorkeur het hemelwater op eigen terrein of voert het hemelwater (liefst vertraagd) af naar oppervlaktewater. Het hemelwater mag niet worden aangesloten op de drukriolering.

¹⁴ Verticale afstand tussen waterstand in de riolering en het putdeksel (waterstand onder putdeksel)

¹⁵ Bui10 heeft een totale omvang van 35,7 mm in 45 minuten. Maximale intensiteit bedraagt 75 mm/h gedurende 10 minuten

¹⁶ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/activiteiten/lozen-afvloeiend/zorgplicht/>

Waterberging bij gemeentelijke grondexploitatie

Het betreft hier de gemeentelijke grondexploitaties en geldt ook voor herstructurering/renovaties. Bij nieuwbouw moet de ontwikkelaar/eigenaar het hemelwater binnen de grenzen van het plangebied verwerken, dit kan middels infiltratie- of retentievoorzieningen én binnen de perceelgrenzen van de individuele kavels. Nieuwbouw is gedefinieerd als nieuwbouw, herbouw of uitbreiding van bestaande bebouwing. De bergings- of infiltratievoorziening dient minimaal een berging van **60 millimeter** (60 liter per m² verhard oppervlak) te hebben. Het verhard oppervlak wordt berekend over alle geplande verharding in het totale plangebied, ongeacht de hoeveelheid verhard oppervlak in de oude situatie.

- Dimensionering van infiltratievoorzieningen op basis van onderstaande richtlijnen voor de berging en de overloop:
 - **Minimaal 40 mm berging in openbaar gebied.** Het verhard oppervlak wordt berekend over alle geplande verharding (daken plus overige (terrein)verharding) in het totale plangebied, ongeacht de hoeveelheid verhard oppervlak in de oude situatie. De berging bestaat bijvoorbeeld uit infiltratie en/of wadi en/of retentievijver met een noodoverloop naar oppervlaktewater. De kosten voor de aanleg van deze berging zit verdisconteerd in de grondprijs.
 - **Aanvullend minimaal 20 mm berging op particulier terrein.** Hier wordt voor het verhard oppervlak uitgegaan van een standaard rekenfactor van 75% van het oppervlak van de kavel (dakverharding, carport/garage, schuur/berging, (tegel)verharding achter en voor de woning), ongeacht het werkelijke (huidige) verhardingspercentage. De kosten voor de aanleg van deze berging liggen bij de perceeleigenaar.
 - a. Bodemverbetering toepassen voor zover nodig, zodanig dat de voorziening na één tot enkele etmalen weer geheel beschikbaar is.
 - b. Bij extreme situaties mag geen waterschade ontstaan. Daarvoor moet de inundatienorm $T = 100 + 10\%$ worden aangehouden. Hierbij is overleg met het waterschap vereist.
 - c. In overleg met en na instemming door de gemeente kan de vereiste voorziening à € 780,-- per m³ berging (prijsspeil 2020) worden afgekocht, waarbij de gemeente de berging inpast in een grotere voorziening.
- Daken met planten (groendaken) hebben meerdere functies (waaronder waterberging) die positief bijdragen aan het klimaat in de stad. Om die reden mag het dakoppervlak dat is ingericht met een groendak afgetrokken worden van het netto oppervlak waarover de benodigde waterberging bepaald wordt.
- Dimensionering van retentievoorzieningen en overig oppervlaktewater in overleg met het waterschap. De retentie kan worden aangelegd als separate vijver, maar kan ook worden geïntegreerd in het watersysteem in en rond het stedelijk gebied. Daarbij kan in overleg met het waterschap worden gezocht naar maatwerk, gericht op doelmatige oplossingen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
- Er dient een bovengrondse overloop/ afvoer bij de erfgrens naar het openbaar gebied aanwezig te zijn voor de afvoer van overtollig water bij extreme neerslag.

Voorbeeld van *gemeentelijke grondexploitatie*: op een voormalig bedrijventerrein wordt een nieuwbouwwijk gerealiseerd. Het totale plangebied is 65.000 m² groot en bevat 30.000 m² verharding (daken plus overige (terrein)verharding) en bevat 40 particuliere kavels.

Hiervoor wordt in de openbare ruimte 1.200 m³ (30.000 m² * 40 mm) waterberging gerealiseerd (bijvoorbeeld in de vorm van wadi's). De eigenaren van elk van de 40 kavels realiseert tevens een waterberging op particulier terrein. De eigenaar van een kavel van 400 m² realiseert een waterberging van 6 m³ (300 m² * 20 mm). Bijvoorbeeld in de vorm van krattenberging onder de oprit of een privé wadi als grasveld in de tuin.

Hoeveelheid te bergen afgekoppeld water na een heftige bui: 6 m³

Wadi

Als je voor een wadi kiest, moet deze minimaal **23,0 m²** groot zijn.

Voor de berekening gaan wij uit van een rechthoekige wadi die minimaal 30cm diep is en een talud heeft van 1:2; dat laatste betekent dat als de wadi 30cm diep is, de

hellingen aan alle vier zijden 60cm breed zijn en de gehele wadi dus minstens 120cm lang en breed is.

Verdiept grasveld

Als je voor een verdiept grasveld kiest, moet dit minimaal **39,0 m²** groot zijn.

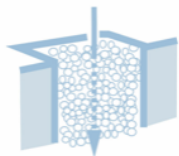
Voor de berekening gaan wij uit van een rechthoekig grasveldje dat 15cm dieper is aangelegd dan de tuin eromheen.

Regenwatervijver

Als je voor een regenwatervijver kiest, moet deze minimaal **17,3 m²** groot zijn.

In de berekeningen gaan wij uit van mogelijke peilwisseling van 30cm.

Grindstrook

Als je voor een grindstrook kiest, moet deze minimaal **34,3 m²** groot zijn.

In deze tool is gerekend met een grindstrook van 50cm diep.

Waterberging bij private grondexploitatie

Het betreft hier de private grondexploitaties en geldt ook voor herstructurering/renovaties. Bij nieuwbouw moet de ontwikkelaar/eigenaar het hemelwater binnen de grenzen van het plangebied verwerken, dit kan middels infiltratie- of retentievoorzieningen én binnen de perceelgrenzen van de individuele kavels. Nieuwbouw is gedefinieerd als nieuwbouw, herbouw of uitbreiding van bestaande bebouwing. De bergings- of infiltratievoorziening dient minimaal een berging van **60 millimeter** (60 liter per m² verhard oppervlak) te hebben. Het verhard oppervlak wordt berekend over alle geplande verharding in het totale plangebied, ongeacht de hoeveelheid verhard oppervlak in de oude situatie.

- Dimensionering van infiltratievoorzieningen op basis van onderstaande richtlijnen voor de berging en de overloop:
 - a. Bodemverbetering toepassen voor zover nodig, zodanig dat de voorziening na één tot enkele etmalen weer geheel beschikbaar is.
 - b. Bij extreme situaties mag geen waterschade ontstaan. Daarvoor moet de inundatienorm $T = 100 + 10\%$ worden aangehouden. Hierbij is overleg met het waterschap vereist.
 - c. In overleg met en na instemming door de gemeente kan de vereiste voorziening à € 780,-- per m³ berging (prijspeil 2020) worden afgekocht, waarbij de gemeente de berging inpast in een grotere voorziening.
- Daken met planten (groendaken) hebben meerdere functies (waaronder waterberging) die positief bijdragen aan het klimaat in de stad. Om die reden mag het dakoppervlak dat is ingericht met een groendak afgetrokken worden van het netto oppervlak waarover de benodigde waterberging bepaald wordt.
- Dimensionering van retentievoorzieningen en overig oppervlaktewater in overleg met het waterschap. De retentie kan worden aangelegd als separate vijver, maar kan ook worden geïntegreerd in het watersysteem in en rond het stedelijk gebied. Daarbij kan in overleg met het waterschap worden gezocht naar maatwerk, gericht op doelmatige oplossingen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
- Er dient een bovengrondse overloop/ afvoer bij de erfgrans naar het openbaar gebied aanwezig te zijn voor de afvoer van overtollig water bij extreme neerslag.

Voorbeeld van een private grondexploitatie: op een braakliggend terrein wordt een appartementencomplex gerealiseerd. Het totale plangebied is 4.000 m² groot en bevat 3.500 m² verharding (daken plus overige (terrein)verharding). Hiervoor wordt op eigen terrein / binnen het plangebied 210 m³ (3.500 m² * 60 mm) waterberging gerealiseerd.

Kleinschalige ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied:

Bij kleinschalige ontwikkelingen is het lastiger om een grote waterberging aan te leggen, vooral in bestaand stedelijk gebied. In deze situaties is een kleinere waterberging vereist.

Onder een kleinschalige ontwikkeling verstaan we een nieuwbouw ontwikkeling op een **plangebied/ exploitatiegebied van 600 m² of kleiner**. Nieuwbouw is gedefinieerd als nieuwbouw, herbouw of uitbreiding van bestaande bebouwing.

Bij nieuwbouw moet de eigenaar het hemelwater op eigen terrein verwerken of vertraagd afvoeren naar oppervlaktewater. De bergings- of infiltratievoorziening dient minimaal een berging van **40 millimeter** (40 liter per m² verhard oppervlak) te hebben. Hier wordt voor het verhard oppervlak uitgegaan van een standaard rekenfactor van 75% van het plangebied (dakverharding, carport/garage, schuur/berging, (tegel)verharding), ongeacht het werkelijke (huidige) verhardingspercentage. Deze bergingseis komt overeen met de ambitie van Oldenzaal om op termijn geen wateroverlast te hebben bij de standaard Bui09.

- **Indien het verhard oppervlak van de nieuwbouw, herbouw of uitbreiding (uitbouw) kleiner is dan 100 m² geldt de bergingseis enkel voor het nieuw te realiseren verhard oppervlak.**
- In overleg met en na instemming door de gemeente kan de vereiste voorziening à € 780,-- per m³ berging (prijspeil 2020) worden afgekocht, waarbij de gemeente de berging inpast in een grotere voorziening.

- Daken met planten (groendaken) hebben meerdere functies (waaronder waterberging) die positief bijdragen aan het klimaat in de stad. Om die reden mag het dakoppervlak dat is ingericht met een groendak afgetrokken worden van het netto oppervlak waarover de benodigde waterberging bepaald wordt.
- Er dient een bovengrondse overloop/ afvoer aanwezig te zijn voor de afvoer van overtollig water bij extreme neerslag.

Voorbeelden van een kleinschalige ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied

Voorbeeld 1: in een plangebied van 400 m², bestaande uit één kavel, wordt 300 m² verharding gerealiseerd. Omdat het totale plangebied kleiner is dan 600 m², geldt de norm van 40 millimeter berging. In de nieuwe situatie moet een waterberging van 12 m³ (300 m² * 40 mm) worden gerealiseerd.

Voorbeeld 2: Hier wordt op een kavel van 400 m², met bestaand verhard oppervlak van 300 m², het verhard oppervlak uitgebreid met 50 m². In de oude situatie was er nog geen waterberging. Aangezien de uitbreiding geringer is dan 100 m², hoeft enkel berging gerealiseerd te worden voor de uitbreiding ter grootte van 2 m³ (50 m² * 40 mm).

Bestaand stedelijk gebied:

- In bestaand stedelijk gebied verzamelt de gemeente het (overtollige) hemelwater in met uitzondering van die situaties waarbij de particulier zelf zorg draagt voor het hemelwater.
- De gemeente realiseert blauwe aders in de bebouwde omgeving. Tijdens de aanleg van deze blauwe aders in openbaar gebied, wordt de omwonenden de mogelijkheid geboden om mee te werken aan het afkoppelen van particulier terrein tijdens de werkzaamheden.

7.2.3 Bouwpeil bij verbouw en nieuwbouw

Het bouwpeil is van belang voor de waterhuishouding binnen de gemeente omdat het bouwpeil invloed heeft op de ontwateringsdiepte en op de gevoeligheid van gebouwen voor waterschade als er bij hevige neerslag water op straat komt te staan. Door het voorschrijven van een minimaal bouwpeil, kan de gewenste ontwateringsdiepte gerealiseerd en in stand gehouden worden en wordt de kans op schade door water op straat beperkt.

Met het oog op het beperken van wateroverlast wordt bij nieuwbouw of vernieuwbouw van een gebouw de begane grondvloer van het gebouw ten minste 20 cm boven straatpeil gebouwd.

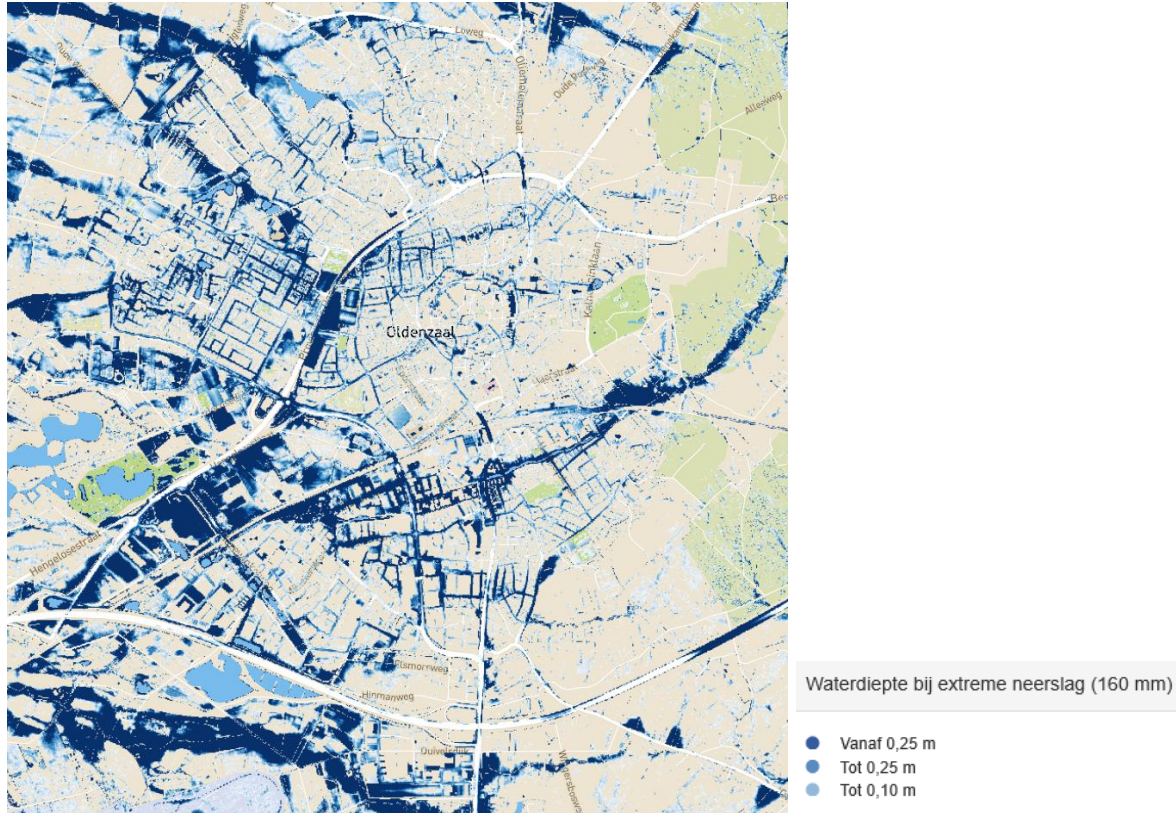
7.3 Een robuust systeem

7.3.1 Functioneren bij extreme neerslag

Als gevolg van de vele ingrepen in de openbare ruimte en het rioelstelsel van de afgelopen jaren is ons stelsel robuuster geworden en zijn wij minder gevoelig voor wateroverlast tijdens hevige neerslag. Ook bij een bui die theoretisch eens in de 10 jaar optreedt kan de riolering deze neerslag in het overgrote deel van de stad nog verwerken, zie bijlage 6. Uit de hydraulische berekeningen volgen geen verrassingen en wij zetten de komende jaren in op het uitvoeren van maatregelen op de meest cruciale punten.

Er kunnen zich echter ook buien voordoen die dusdanig extreem zijn dat de riolering deze niet (geheel) kan verwerken. Bij de klimaatstresstest, in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA), zijn dit soort extreme buien doorgerekend; niet met als doel de riolering hierop aan te passen, maar om inzicht te krijgen in gevoelige gebieden tijdens extreme neerslag. Daarop kan vervolgens geanticipeerd worden door de bovengrondse inrichting aan te passen indien er ingrepen in de openbare ruimte plaatsvinden (meekoppelkansen benutten). In de risicodialoog wordt **samen** met inwoners en relevante instanties bepaald wat wij acceptabel vinden en hoe wij allen kunnen anticiperen op deze extremen.

Onderstaande figuur (7.2) geeft de resultaten weer van de modelsimulatie van een bui die eens per 1000 jaar optreedt (160 mm neerslag in 2 uur tijd, 3Di simulatie, klimaatatlas).

Figuur 7.3 Water op straat bij T1000 (160 mm in 2 uur), klimaatatlas TWN (3Di simulatie)

7.3.2 Blauwe aders

Wij zijn al geruime tijd bezig met de realisatie van onze Blauwe aders binnen het stedelijk gebied met als doel het creëren van een robuust systeem. Waar mogelijk wordt het afgekoppelde hemelwater opgevangen in waterlopen, zoals de Stakenbeek. Binnenstedelijk worden veelal ondergrondse Blauwe aders gerealiseerd omwille van doelmatigheid (kosten-baten afweging) en haalbaarheid (ruimte). De maatregelen leiden tevens tot een nog verdergaande reductie van de vuilemissie op oppervlaktewater van ons rioolstelsel.

Bij de uitvoering van de aanleg van het Blauwe adernetwerk wordt zo veel mogelijk meegelift met rioolvervangingen. De afgelopen jaren hebben wij ten aanzien van 'Blauwe ader A' de afvoer gerealiseerd (onderdoorgang N342), alsmede de realisatie van extra berging in Stadsweide (wadi's) en het maken van de verbinding met de vijver aan de Harplaan.

Figuur 7.4 Wadi's Stadsweide

Voor 'Blauwe ader B' wordt de komende planperiode een tracéstudie verricht. Ook hiervoor geldt dat het water via een onderdoorgang naar de overzijde van de N342 gebracht moet worden. Aangezien er de komende jaren niet grootschalige rioolvervangings plaatsvindt in deze omgeving, zal 'Blauwe ader B' pas op de middellange termijn gereed zijn.

De komende jaren gaan wij de volgende Blauwe ader projecten realiseren (**maatregel H1**):

- Carmelstraat/Lyceumstraat
- Deurningerstraat (verbinding project Vijfhoek – Hengelosestraat)
- Denekamperstraat
- Scholte Grevinkhoflaan
- Haerstraat
- Bentheimerstraat
- Alleeweg

Door het realiseren van de Blauwe aders kunnen één voor één de tijdelijke verbindingen op het gemengde rioelstelsel verwijderd worden. Onderstaande tabel geeft de stand van zaken weer.

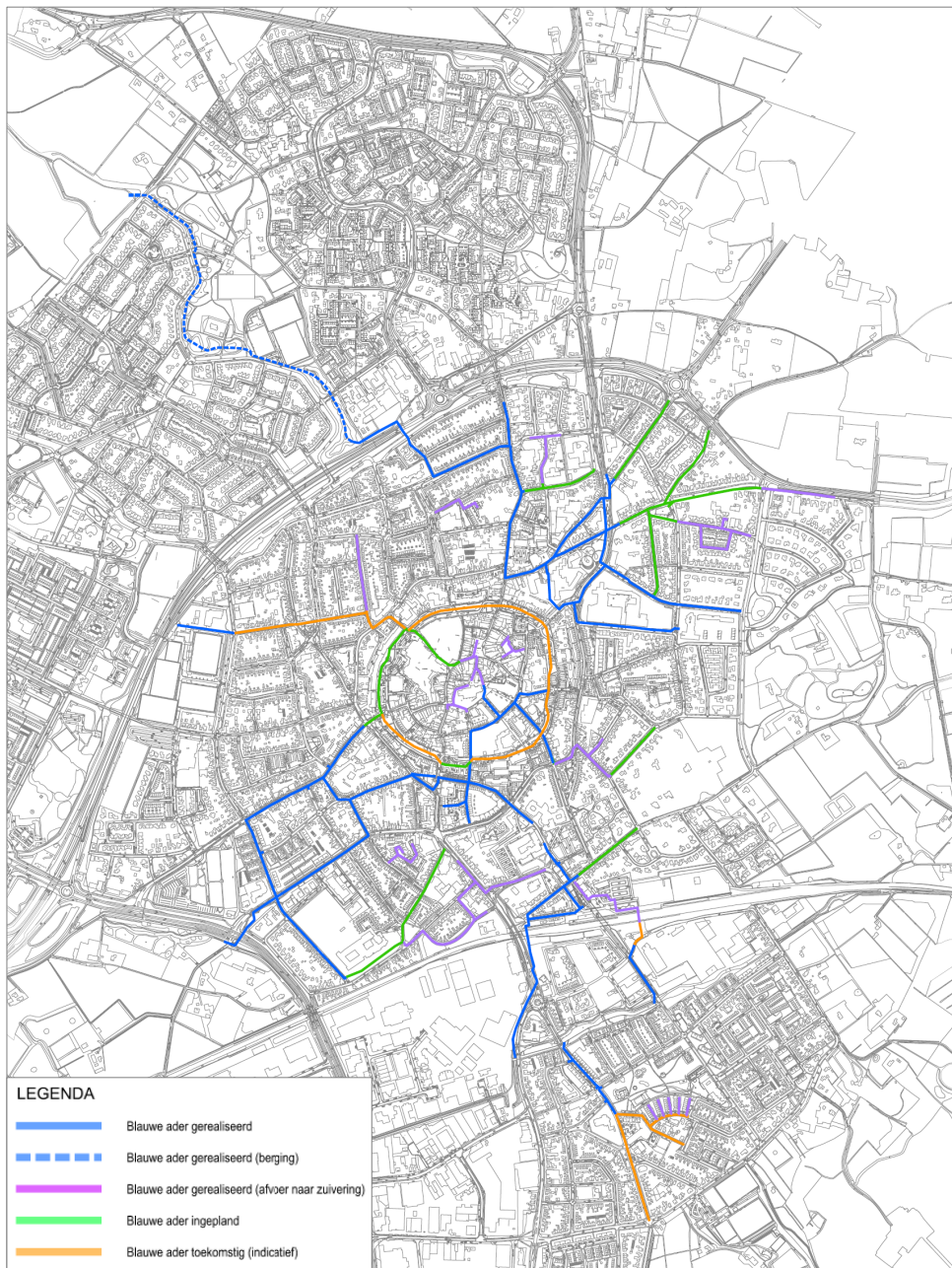
Omschrijving	Oppervlak
Afgekoppeld oppervlak tot en met 2010	16,17 hectare
Afgekoppeld oppervlak 2011 tot en met 2015	67,57 hectare
Afgekoppeld oppervlak 2016 tot en met 2020	33,80 hectare
Totaal afgekoppeld tot en met 2020	117,5 hectare
Indirect afgekoppeld oppervlak 2016 tot en met 2020	9,31 hectare voert tijdelijk af naar zuivering
Geplande afkoppeling periode 2021-2025	5,46 hectare
Totaal afgekoppeld en voorzien tot en met 2025	132,3 hectare (en 9,3 hectare indirect)
Nieuwe aanleg 2016-2020 niet aangekoppeld (zie hoofdstuk 2.1.4)	21,06 hectare
Doelstelling 2033 (40% van 258,1 ha):	103,2 hectare

Tabel 7.1 Stand van zaken afkoppeling verhard oppervlak Oldenzaal

De ambitie uit het Waterplan was 40% afkoppeling van het verhard oppervlak voor 2033, overeenkomend met 103,2 hectare. Tot en met 2020 hebben wij inmiddels 117,5 hectare afgekoppeld, waardoor wij reeds

aan deze doelstelling voldoen. Daarnaast wordt de komende planperiode nog circa 15 hectare afgekoppeld, in combinatie met de realisatie van Blauwe aders. Ook is ruim 21 hectare nieuw verhard oppervlak niet aangekoppeld, maar is hier 100% gescheiden gerioleerd.

Dat betekent echter niet dat we klaar zijn. De focus verschuift naar het afronden van de Blauwe ader structuren en de realisatie van maatregelen in het kader van klimaatverandering, zie hoofdstuk 7.3.3.

Figuur 7.5 Blauwe ader structuur Oldenzaal, stand van zaken 2020

7.3.3 Nota klimaatverandering

Naast de realisatie van de Blauwe aders treffen wij maatregelen op (potentiële) overlastlocaties, zoals omschreven in de Nota klimaatverandering. De maatregelen hebben als doel de kans op wateroverlast tijdens extreme neerslag te reduceren; met de Nota Klimaatverandering geven wij een extra impuls aan de realisatie van een robuust en duurzaam systeem (zie hoofdstuk 3.7 Duurzaamheid). De gemeenteraad heeft in 2018 ingestemd met uitvoering van additionele investeringen van € 6 miljoen in de periode 2019 tot en met 2028.

In de jaren 2021 tot en met 2025 zijn wij voornemens de volgende projecten uit te voeren (**maatregel H1**):

- Singelpark Molkenboer
- Kruispunt Beatrixstraat/Berkstraat
- Denekamperstraat (zie ook Blauwe ader)
- Primulastraat/Gammelkerstraat/Hyacinthstraat e.o.
- Scholte Grevinkhoflaan (zie ook Blauwe ader)
- Maatregelen Ossemaatstraat/Berkstraat
- Deken Scholtenstraat/Bentinckstraat/Oude Rondweg
- Waterberging Looweg, inclusief omleiding provinciale watergang naar Looweg
- Bentheimerstraat (zie ook Blauwe ader)
- Onvoorzien: jaarlijks budget voor meelift kansen en bovengrondse ingrepen om lokaal de kwetsbaarheid te verminderen.

Uitvoeringsplanning Nota klimaatverandering versus ambitie ontwikkeling rioolheffing

Wij investeren de komende jaren om een robuust stelsel te realiseren. Het uitvoeringstempo is hoog, maar haalbaar. In de Nota klimaatverandering is aangegeven dat de aanvullende investering van €6 miljoen leidt tot een stijging van de rioolheffing.

Wij stellen voor om het uitvoeringstempo grotendeels in stand te houden en de hieraan gerelateerde stijging van de rioolheffing door te voeren. Een aantal projecten is getemporeerd vanuit financieel oogpunt. Alternatief is het nog verder temporiseren van de uitvoering, met grotere risico's voor de kwaliteit van sommige delen van de riolering.

Daarnaast zijn wij voornemens om het uitgestelde project in de Aïnsworthstraat uit te voeren, het betreft de realisatie van berging en afvoer (**maatregel H5**), zie ook hoofdstuk 3.5. Uit de hydraulische modeleringen en simulaties volgt dat er in Hazewinkel meer water op straat berekend wordt dan in andere gebieden. Wij zullen, naast uitvoering van genoemde maatregel, in het kader van de risicodialoog in gesprek gaan met het bedrijfsleven op bedrijventerrein Hazewinkel. We zullen in samenspraak inventariseren in hoeverre sprake is van wateroverlast en wat ieders rol hierin kan zijn (**maatregel H8**).

Op de langere termijn draagt de realisatie van het Singelpark bij aan een robuust systeem (na de planperiode). Projectidee Singelpark is momenteel in de visievormingsfase. Wanneer hierover besluitvorming en uitwerking in concrete deelprojecten plaatsvindt, zullen wij de bijdrage vanuit water en riolering hierin (ook financieel) nader beschouwen.

Ook na de realisatie van de maatregelen uit de Nota Klimaatverandering (€6 miljoen tot en met 2028) houden wij rekening met benodigde ingrepen in de openbare ruimte om in 2050 klimaatbestendig ingericht te zijn. In de periode 2026 en met 2030 wordt voorzien in een investering van € 250.000 per jaar voor het afronden van de Blauwe aders (**maatregel H6**), terwijl in de periode 2031-2050 (vooralsnog) voorzien wordt in een investering van € 100.000 per jaar voor het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte (**maatregel H7**). In de planperiode continueren wij in dit kader het bestaande budget voor bovengrondse maatregelen (**maatregel H2**) voor kleinschalige ingrepen. Dit wordt ondergebracht in het jaarlijkse budget dat beschikbaar komt voor onvoorzien meekoppelkansen (**maatregel H4**).

Toetsing

Om de doelmatigheid van de potentiële maatregelen in het kader van de Nota klimaatverandering te toetsen, zijn de locaties vergeleken met de water-op-sstraat-beelden van de hydraulische berekeningen uit 2020. Geconcludeerd is dat de voorgenomen maatregelen op de voorgestelde locaties logisch zijn. De concrete (hydraulische) effecten worden in een later stadium per maatregel berekend, wanneer ook nadere invulling gegeven wordt aan de dimensionering.

Aandachtspunt is bedrijventerrein Hazewinkel waarbij meer water op straat berekend wordt dan op de andere locaties binnen Oldenzaal.

7.4 Communicatie

De gemeente spant zich in om Oldenzaal klimaatrobuust te maken. Het is belangrijk om hier actief over te communiceren. Zodat men weet wat en waarom de gemeente deze maatregelen neemt en wat men zelf kan doen. Ook is het belangrijk dat door het waterbewustzijn voldoende en goede maatregelen genomen worden op de private percelen. Bijvoorbeeld het aankoppelen van een regenpijp op de juiste afvoer, als er een Blauwe ader langs het perceel loopt.

De gemeente informeert inwoners en bedrijven op verschillende manieren over riolering. In het algemeen wordt ingezet op informatieverstoring over goed gebruik van de riolering. Bij projecten over afkoppeling worden inwoners en bedrijven actief betrokken bij de planvorming.

Door communicatie wordt geprobeerd zoveel mogelijk medewerking te verkrijgen voor de afkoppeling van particulier verhard oppervlak bij de realisatie van Blauwe aders.

Het effect van 'ontharden' (ont-tegelen) van tuinen wordt steeds belangrijker, omdat de particuliere ruimte een groot deel van de stad inneemt. Hierop worden een aantal maatregelen genomen. Hierbij maken we ook gebruik van de nieuwe communicatietool van het Twents waternet. Door deze samenwerking hebben we een gezamenlijke boodschap in Twente en hoeft Oldenzaal geen eigen campagnes te ontwikkelen.

De tendens in Nederland is dat er steeds meer tuinen (al dan niet in zijn geheel) voorzien worden van bestrating en het hemelwater afgevoerd wordt naar de riolering. Hierdoor infiltreert het water niet meer in de tuin en komt meer water in de riolering - ook tijdens intensieve neerslag. Dit doet niet alleen deels de inspanning teniet die gedaan is om verhard oppervlak af te koppelen, het vergroot ook de kans op wateroverlast.

7.4.1 Participatie

De grootste kans dat communicatie het gewenste effect oplevert is als daadwerkelijk urgentie wordt gevoeld (zie figuur in hoofdstuk 7.3.1.) of actualiteit aanwezig is (bijvoorbeeld na hevige neerslag in de zomer). Een voorbeeld hiervan is de particuliere medewerking bij afkoppelprojecten. Bij de aanleg van een Blauwe ader in een straat worden de aanwonenden actief benaderd om (de voorkant van) hun perceel af te koppelen en aan te sluiten op het regenwaterriool.

De vindbaarheid van aan hemelwater gerelateerde onderwerpen op de website verdient aandacht. Dit wordt actief opgepakt samen met de collega's van communicatie (**maatregel ALG7**).

7.5 Uitvoeringsprogramma hemelwater

7.5.1 Blauwe aders en Nota klimaatverandering

Maatregel H1

Jaar	Straat / project	Kosten
2021	1. Carmelstraat/ Lyceumstraat	500.000
	2. Deurningerstraat (tussen project Vijfhoek - Hengelosestraat)	150.000
	3. Meijbreestraat (meerkosten)	200.000
Totaal 2021 Blauwe ader en nota klimaatverandering		€ 850.000
2022	1. Carmelstraat/ Lyceumstraat (deel 2)	750.000
	6. Denekamperstraat	1.000.000
	7. Primulastraat/ Gammelkerstraat/ Hyacinthstraat	300.000
Totaal 2022 Blauwe ader en nota klimaatverandering		€ 2.050.000
2023	7. Primulastraat/ Gammelkerstraat/ Hyacinthstraat (deel 2)	700.000
	10. Scholte Grevinkhoflaan	500.000
	11. Maatregelen Ossenmaatstraat/ Berkstraat	200.000
Totaal 2023 Blauwe ader en nota klimaatverandering		€ 1.400.000
	11. Maatregelen Ossenmaatstraat/ Berkstraat (deel 2)	100.000
	15. Haerstraat	500.000
	16. Deken Scholtenstraat/ Benticksstraat/ Oude Rondweg	400.000
	17. Waterberging Looweg incl. wateromleiding van sloot Provincie	150.000
	20. Bentheimerstraat/ Alleeweg	50.000
Totaal 2024 Blauwe ader en nota klimaatverandering		€ 1.200.000
	20. Bentheimerstraat/ Alleeweg	1.450.000
Totaal 2025 Blauwe ader en nota klimaatverandering		€ 1.450.000
Totaal Blauwe aders, nota klimaatverandering en gelijktijdige rioolvervangning 2021-2025		€ 6.950.000

Indien relevant, kosten inclusief gelijktijdige rioolvervangning.

Tabel 7.2 Maatregelen Blauwe aders en Nota klimaatverandering

De resterende € 1,57 miljoen uit de Nota klimaatverandering wordt verdeeld over de jaren 2026 tot en met 2028 (conform nota).

7.5.2 Overige maatregelen in het kader van de hemelwaterzorgplicht

Nr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	Type
Hemelwaterzorgplicht							
H1	Blauwe aders, nota klimaatverandering i.c.m. rioolvervangning (zie details in tabel hoofdstuk 7.5.1)	€ 850.000	€ 2.050.000	€ 1.400.000	€ 1.200.000	€ 1.450.000	Investering
H2	Maatregelen bovengronds	Ondergebracht in maatregel H4					Investering
H3	Onderzoek onvoorzien (waaronder Blauwe ader tracé B)	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Investering
H4	Onvoorzien (meekoppelkansen), incl. A3 en H2	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	Investering
H5	Berging en afvoer Ainsworthstraat	Verwerkt in lopende kapitaallasten					
H6	Vervolmaken Blauwe aders (2026-2030), € 250.000 per jaar	Na planperiode					Investering
H7	Klimaatbestendig inrichten openbare ruimte (2031-2050), € 100.000 per jaar						Investering
H8	Inventarisatie wateroverlast Hazewinkel	Onderdeel van de risicodialoog					

Tabel 7.3 Overige maatregelen hemelwaterzorgplicht

8 Grondwaterzorgplicht

In dit hoofdstuk wordt de strategie beschreven op welke wijze wij invulling geven aan de doelen voor de komende jaren. Het hoofdstuk wordt afgesloten met het uitvoeringsprogramma grondwater. In bijlage 4 is een nadere omschrijving van de grondwaterzorgplicht opgenomen.

Er zijn geen locaties met structurele grondwaterproblemen bekend in Oldenzaal. Incidenteel komen er meldingen en klachten over grondwater binnen bij de gemeente. Ondanks dat het aantal meldingen gering is, is het goed om in dit hoofdstuk de verantwoordelijkheden en definities ten aanzien van grondwater (overlast) weer te geven.

8.1 Voorkomen grondwateroverlast

De grondwaterzorgplicht is onderdeel van de gemeentelijke watertaken. We hebben een regierol in de aanpak van structurele grondwateroverlast in het stedelijk gebied. We geven duidelijk en helder aan wat inwoners wel en wat niet van ons kunnen verwachten.

Wanneer nadelige gevolgen worden ondervonden als gevolg van grondwateroverlast treffen wij maatregelen als er sprake is van structurele grondwateroverlast, maatregelen doelmatig zijn en wij de verantwoordelijke partij zijn. Om de noodzaak te bepalen geven we antwoord op de volgende vragen:

- Wat zijn nadelige gevolgen?
- Wat wordt verstaan onder 'structurele grondwateroverlast'?
- Wanneer zijn maatregelen doelmatig?
- Wie is waarvoor verantwoordelijk?

Nadelige gevolgen

Er wordt uitgegaan van nadelige gevolgen voor de bestemming als de grondwaterstand leidt tot:

- Gezondheidsklachten;
- Schade aan gebouwen of infrastructuur;
- Aanzienlijke beperking van het woongenot;
- Aanzienlijke waardedaling van woningen;
- Veel hoger energieverbruik;
- Het niet meer mogelijk zijn van de primaire functie (bijvoorbeeld: als een speelterrein zo drassig is dat er niet meer gespeeld kan worden).

Water in kelders wordt niet gezien als gevolg van een hoge grondwaterstand, maar als gevolg van een niet waterdichte constructie. Dit is vergelijkbaar met de eigen verantwoordelijkheid bij een lekkage aan het dak (onder normale omstandigheden). Water in kruipruimtes kan wel een gevolg zijn van (te) hoge grondwaterstanden, maar ook van (te) diepe kruipruimtes of van de aanwezigheid van kruipruimtes op locaties waar dit niet gewenst is¹⁷. Dit betekent dat geen maatregelen worden genomen specifiek om water in kelders te voorkomen, maar mogelijk wel maatregelen tegen water in kruipruimtes (indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan).

Structurele grondwateroverlast

Er wordt gesproken van structurele grondwateroverlast als de nadelige gevolgen:

- Wederkerend zijn (tenminste jaarlijks);
- Gedurende langere tijd voorkomen (tenminste 1 maand continu);
- Niet tijdelijk zijn (tenminste 5 jaar);
- **Én** stabiel of toenemend zijn.

¹⁷ In delen van de Graven Es is voorgeschreven om kruipruimteloos te bouwen.

Doelmatig

Maatregelen worden als doelmatig gedefinieerd als:

- Deze effectief zijn (met de maatregelen worden de problemen voorkomen of aanzienlijk beperkt);
- Deze efficiënt zijn (geen alternatieven op de probleemlocatie die goedkoper of effectiever zijn);
- De omvang van de problemen significant is (≥ 3 percelen of $\geq 1.000 \text{ m}^2$ per locatie);
- **En** de kosten van de maatregelen in verhouding staan met de nadelige gevolgen.

Verantwoordelijkheden

In de Wet gemeentelijke watertaken zijn de taken en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheden als volgt verdeeld:

- De perceel eigenaar is verantwoordelijk voor maatregelen op het eigen terrein. Voorbeelden: ontwatering van zijn terrein, de bouwkundige staat van zijn gebouwen. Deze maatregelen moet de eigenaar afstemmen met de gemeente (via het waterloket, zie hoofdstuk 8.3) of het waterschap.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de ontwatering van openbaar terrein. Indien er in het bebouwd gebied sprake is van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming, dan krijgt de gemeente een zorgplicht. Dit betekent dat de gemeente maatregelen moet nemen waarmee de problemen zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt. Deze gemeentelijke zorgplicht geldt alleen als het gaat om maatregelen die doelmatig zijn en niet tot de verantwoordelijkheid van het waterschap of provincie behoren.
- De gemeente draagt zorg voor de eventuele aanleg en onderhoud van de benodigde verzamel- en transportleidingen en de aansluitpunten voor de aan- of afvoer van het particulier terrein.
- Het waterschap is verantwoordelijk voor de aan- en afvoer van water via watergangen (zoals bijvoorbeeld de Stakenbeek).
- De provincie is verantwoordelijk voor vergunningen voor 'grotere' grondwateronttrekking en infiltratie met het doel dit weer te onttrekken. Dit geldt voor onttrekkingen voor de drinkwatervoorziening, de industriële grondwateronttrekkingen groter dan 150.000 m^3 per jaar en koude- en warmteopslag. Overige grondwateronttrekkingen vallen onder de verantwoordelijkheid van de waterschappen. De provincie is verantwoordelijk voor het innen van de grondwaterheffing.

8.2 Strategie

Hieronder zijn de doelen uitgewerkt, waarbij voor de verschillende doelen is aangegeven welke strategie wordt gehanteerd om deze doelen te bereiken.

Voorkomen van grondwateroverlast

Om problemen in de toekomst te voorkomen wordt bij nieuwbouw klimaatbestendig gebouwd, rekening houdend met hoge grondwaterstanden. Daarnaast wordt bij ingrepen in de openbare ruimte geanticipeerd op langdurige droogte (infiltratie, vasthouden water).

Vanzelfsprekend is het beter om grondwaterproblemen te voorkómen dan om de ontstane overlast of onderlast te moeten beperken. Ter voorkoming van grondwateroverlast streeft de gemeente naar het volgende: bij nieuwe ontwikkelingen, nieuwe aan de grond gegeven functies of herontwikkeling en verandering van de aan de grond gegeven functies wordt voldaan aan de ontwateringsdiepten uit onderstaande tabel (8.1). De ontwateringsdiepte is het verschil in hoogte tussen het maaiveld en de maximaal optredende grondwaterstand.

Type	Ontwateringsdiepte	Overschrijding criterium
Woningen met kruipruimte	0,8 m beneden maaiveld = 1 m onder vloerpeil	Maximaal 14 dagen per jaar
Woningen zonder kruipruimte	0,3 m beneden maaiveld = 0,5 m onder vloerpeil	N.v.t.
Tuinen en openbare groenvoorzieningen	0,5 m beneden maaiveld	Maximaal 14 dagen per jaar
Wegen	0,7 m beneden kruin weg	
Leidingstroken	0,7 m beneden maaiveld	

Tabel 8.1 Ontwateringsdiepten in relatie tot gebruik

Uitgangspunten:

- Vloerpeil ligt 20 cm boven de kruin van de weg.
- Maaiveld is gelijk aan de kruin van de weg.

Indien niet aan de ontwateringsdiepte wordt voldaan, heeft de gemeente de volgende voorkeursvolgorde voor maatregelen:

1. Kruipruimteloos bouwen;
2. Ophogen bouwgrond;
3. Aanbrengen extra open water;
4. Drainage met nieuw te graven open waterlopen.

Bij ontwikkelingen waarbij een **exploitatieovereenkomst** tussen gemeente en exploitant wordt gesloten, worden de uitgangspunten voor het voorkomen van grondwateroverlast vastgelegd. Bij ruimtelijke ontwikkelingen toetst en adviseert de gemeente het plan op het voorkomen van grondwateroverlast. In het bestemmingsplan kan de gemeente het bouwpeil opnemen in de bouwregels. Hieraan wordt de bouwvergunning getoetst. De daadwerkelijke aanleghoogte valt onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar/ontwikkelaar.

Beperken van grondwateroverlast

Eén van de in paragraaf 8.1 genoemde nadelige gevolgen is voldoende aanleiding voor maatregelen, maar alleen als alle criteria voor 'structurele grondwateroverlast' van toepassing zijn en de maatregelen doelmatig kunnen worden uitgevoerd. In deze gevallen zal de gemeente nagaan welke maatregelen genomen kunnen worden en deze uitvoeren. **Dit geldt ook als de structurele problemen zich op particulier terrein voordoen**, maar deze met doelmatige maatregelen op openbaar gemeentelijk gebied verholpen kunnen worden.

Maatregelen kunnen inhouden dat de gemeente in sommige gebieden zorgt voor het inzamelen en verwerken van grondwater dat door particulieren wordt aangeboden, zoals het afvoeren van drainagewater. **Maar in alle gevallen blijven perceeleigenaren verantwoordelijk voor het grondwater en maatregelen op het eigen perceel.**

Bij het beperken van grondwateroverlast neemt de gemeente een reactieve houding aan. Indien grondwateroverlast voorkomt omdat bij een nieuwbouwsituatie (na 1 januari 2010) niet met de streefwaarden voor ontwateringsdiepten is gewerkt (zie tabel 1), is de gemeente zeer terughoudend in haar betrokkenheid bij de grondwateroverlast.

Bij rioolvervangingswerkzaamheden legt de gemeente standaard drainage mee, indien de ontwateringsdiepte minder bedraagt dan de streefwaarden zoals aangegeven in tabel 8.1. Om de werking

van de drains op orde te houden voert de gemeente planmatig beheer en onderhoud aan de drainage uit. Hiervoor is een beheerplan opgesteld.

Drainage

Drainage wordt aangelegd om ongewenst hoge grondwaterstanden te verlagen. Gemeente Oldenzaal heeft totaal 32 km drainage, waarvan het grootste deel nabij riolering en een klein deel ten behoeve van bouwkundige werken. Het onderhoud van de drainage rondom bouwwerken heeft de hoogste prioriteit.

De drainage rondom constructies (bouwkundige werken) wordt één keer per jaar door de gemeente Oldenzaal doorgespoten. Deze drain heeft als functie de grondwaterstand te verlagen zodat de bebouwing niet opdrijft.

De overige drainage dient eens in de twee jaar te worden doorgespoten.

De planning van het vervangen van drainage zal synchroon lopen met de vervangingstermijn van de riolering of wegwerkzaamheden. Door mee te liften met deze werken, zijn de vervangingskosten van een drainagesysteem minimaal en wordt voldaan aan de eisen van het zo doelmatig mogelijk tegengaan van grondwateroverlast.

In principe wordt drainagewater dat geloosd wordt door particulieren/ bedrijven, dan wel afkomstig is van het gemeentelijk drainagestelsel, aangesloten op het regenwaterriool, Blauwe ader of geloosd op oppervlaktewater. Aansluiting van drainage op het gemengde riool is enkel toegestaan indien er geen andere doelmatige manier van lozing mogelijk is. Particulieren en bedrijven dienen dit aan te tonen en vooraf toestemming te verkrijgen van de gemeente.

Communicatie: informeren van inwoners en bedrijven

De gemeente informeert haar inwoners over de watertaken en particuliere verantwoordelijkheden. Informatieverstrekking vindt actief plaats via folders en artikelen, via de websites van de gemeente en Twents waternet, waarop de teksten over het regionale waterloket komen. Het gezamenlijke waterloket zal opgenomen worden in het Omgevingsloket online (OLO).

Kennisontwikkeling

De gemeente heeft al meerdere jaren een grondwatermeetnet. Om meer inzicht te krijgen in het grondwatersysteem worden op basis van meetgegevens van het meetnet grondwaterreportages opgesteld. De 26 meetpunten (die de waarden opslaan) worden vanaf 2011 eens per jaar uitgelezen. De tijdreeks beslaat inmiddels negen jaargangen.

Door de onregelmatige bodemopbouw (en het hellende gebied) in de gemeente Oldenzaal is de representativiteit van een grondwaterstandsmetpunt beperkt. Door kennis te verzamelen over de bodemopbouw in Oldenzaal kunnen grondwaterstanden worden doorvertaald naar gebieden waar geen grondwaterstanden worden gemeten.

Maatregelen

Indien riolering wordt vervangen in gebieden waar sprake is van grondwateroverlast, wordt ook drainage aangelegd. Hierdoor wordt de ontwatering van de wegen verbeterd en ontstaat er voor aanliggende percelen de mogelijkheid om grondwater af te voeren.

Daarnaast moet de grondwaterstand gemonitord worden bij grootschalige reliningsprojecten. Het (weer) waterdicht maken van de buizen kan leiden tot een toename van de grondwaterstand. Indien dit uit de metingen blijkt (en potentieel leidt tot problemen) zullen maatregelen getroffen moeten worden om de (piek)grondwaterstanden af te vlakken. In de planperiode wordt met name in De Thij I, Zuid-Berghuizen en Glinde-Hooiland gerelined. Voorafgaand daaraan worden peilbuizen met grondwatermeters geplaatst.

8.3 Waterloket

De gemeente is al sinds jaren het aanspreek- en informatiepunt voor iedere inwoner. Ook de wetgever is zich bewust van deze speciale functie. Zowel de Waterwet als de Wabo geeft de gemeente een officiële loketfunctie. Hieronder wordt beschreven hoe de loketfunctie van de gemeente voor wat betreft het waterloket er uit ziet.

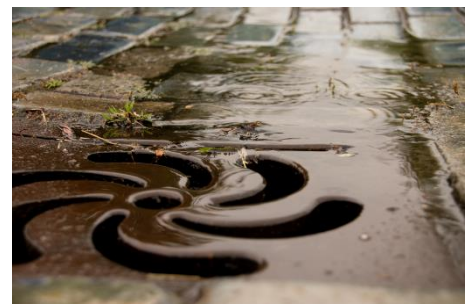
Invulling wettelijke verantwoordelijkheden

Wettelijk heeft de gemeente drie functies ten aanzien van haar waterloketfunctie:

1. De gemeente is het aanspreekpunt wat betreft riolering en (grond)water in de stad. Bij elke gemeente moet een mogelijkheid bestaan om vragen of klachten over dit onderwerp te melden. De gemeente Oldenzaal is erg toegankelijk voor haar inwoners. Inwoners van Oldenzaal die contact opnemen met water gerelateerde vragen worden te woord gestaan door de frontoffice (telefonisch/digitaal) of medewerker bij de balie. Indien de frontoffice de vragen niet kan beantwoorden wordt de backoffice (specialist) ingeschakeld.
2. Sinds de inwerkingtreding van de Waterwet is de gemeente de frontoffice voor de aanvraag van een watervergunning. Iedere aanvraag voor een Watervergunning kan bij de gemeente worden ingediend, ongeacht of de gemeente bevoegd gezag is. De gemeente dient er zorg voor te dragen dat de aanvraag of melding doorgestuurd wordt naar het desbetreffende bevoegd gezag (Rijkswaterstaat, Provincie of Waterschap). In het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is het de bedoeling dat er één loket bij de gemeente komt, waar inwoners terecht kunnen voor alle vergunning aanvragen. De gemeente Oldenzaal koppelt haar werkwijze voor de aanvraag van een Watervergunning (afvalwatervergunning, maar ook voor hemelwater- en grondwateronttrekkingvergunning) aan de Wabo-loketfunctie. Voor water gerelateerde vergunningen vereist dit samenwerking met waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel.
3. De Waterwet stelt de gemeenten verplicht, daar waar zich overlast voordoet met grond- en/of hemelwater aan te kunnen tonen wat en hoeveel de overlast is. De gemeente Oldenzaal neemt iedere melding en klacht serieus en zoekt uit wat de oorzaak kan zijn van de problematiek. Hiervoor is een telefonische en digitale meldlijn beschikbaar.

8.4 Anticiperen op droogte

Als gevolg van klimaatverandering zullen er naar verwachting vaker langere perioden van droogte voorkomen in Nederland. In stedelijk gebied heeft dit een dalende grondwaterstand tot gevolg. Het peilbeheer van het oppervlaktewater is in handen van het waterschap (bijvoorbeeld de Stakenbeek). De grondwaterstand kan beïnvloed worden door de oppervlaktewaterstand. Maar ook wij als gemeente en inwoners ons steentje bijdragen aan het tegengaan van verdroging door zo min mogelijk oppervlak te verharden (ook ontharden en de aanleg van groen) en het hemelwater zo veel mogelijk lokaal vast te houden en te infiltreren.

Figuur 8.1 Waaierkolk ten behoeve van hemelwaterinzameling

Genoemde maatregelen worden al getroffen met het oog op het reduceren van het risico op wateroverlast tijdens extreme neerslag. Het tegengaan van verdroging is een neveneffect dat in het kader van de toenemende droogteproblematiek steeds belangrijker wordt. Een van de mogelijke gevolgen van dalende grondwaterstanden is zettingen van het maaiveld, waardoor (ongelijke) verzakkingen en scheuren kunnen ontstaan.

8.5 Drinkwaterwinning Weerselo

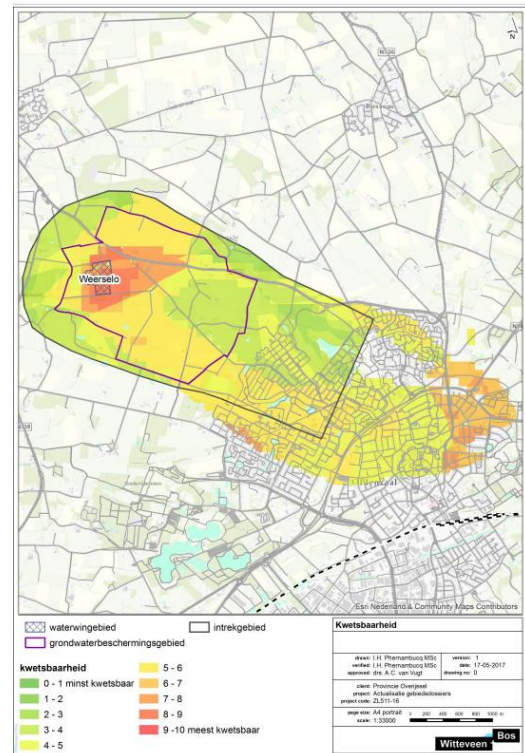
We streven er naar de kwaliteit van het grondwater te beschermen. Daarom wordt (potentieel) vervuild regenwater gezuiverd of naar het vuilwaterriool afgevoerd en controleren wij onze riolering op waterdichtheid. Dit is in grondwaterbeschermings- en intrekgebieden nóg belangrijker.

Een deel van het bebouwde gebied van onze gemeente ligt in het intrekgebied van drinkwaterwinning Weerselo, zie de contour in figuur 8.2. Dit betekent dat een deel van onze gemeente in gebied ligt van waaruit de drinkwatervoorziening wordt aangevuld met hemel- en grondwater. Water wat in onze gemeente infiltreert zal na enkele tientallen tot honderd jaar gewonnen worden in Weerselo. Het is daarom erg belangrijk om er voor te zorgen dat dit water zo min mogelijk verontreiniging bevat.

Wij zullen daarom de infiltratievoorzieningen inventariseren die gelegen zijn binnen het intrekgebied (**maatregel G7**). Daarnaast hebben wij bij de reguliere riolinspecties aandacht voor waterdichtheid en foute aansluitingen.

Wij ondervangen de belangrijkste potentiële risico's door:

- bij het afkoppelen en infiltratie rekening te houden met het drinkwaterbelang (conform Omgevings-verordening). Dit geldt eveneens voor de aanleg en reconstructie van doorgaande wegen in grondwaterbeschermingsgebied;
- normale reguliere inspectie van gemeentelijke riolering uit te voeren, waarbij in de prioritering rekening wordt gehouden met de ligging ten opzichte van het grondwaterbeschermingsgebied;
- volgens een gebruikelijke frequentie adequaat inspecties uit te voeren, alsmede toezicht en handhaving op aanleg, onderhoud en beheer van riolering en IBA's op privéterrein, waaronder recreatieparken;
- de NEN 3650 (NEN voor buisleidingsystemen) bij nieuwe aanleg en beheer van riolering in grondwaterbeschermingsgebied (waaronder minimaal een dichtheidsbeproeving direct na aanleg) adequaat toe te passen;
- vervangen of repareren (relinen) volgens normaal beheer;
- het zodanig aanleggen van afkoppelvoorzieningen (indien mogelijk) dat foute aansluitingen vanzelf naar voren komen door een deel van het hemelwaterstelsel bovengronds aan te leggen;
- het vastleggen van en inzicht hebben in de ligging van hemelwaterriolering en infiltratievoorzieningen zodat bij calamiteiten duidelijk is of en waar het verontreinigde water infiltreert in de ondergrond;
- opsporen en verhelpen foutaansluitingen in nieuwe afkoppelprojecten en het periodiek opsporen en verhelpen foutaansluitingen in bestaande stelsels.
- monitoring bij inspectieputten;
- periodieke voorlichting over het juist gebruik van IBA's;
- toezicht en handhaving op functioneren IBA's (effluentcontrole).

Figuur 8.2 Grondwaterbeschermingsgebied Weerselo – gebiedsdossier Overijssel

8.6 Communicatie

Informatie over de waterloketfunctie van de gemeente en de vindbaarheid van grondwater gerelateerde onderwerpen op de website verdient aandacht. Dit wordt actief opgepakt samen met de collega's van communicatie (**maatregel ALG7**).

Bij grondwateroverlast wordt meestal de link gelegd met te hoge grondwaterstanden. De laatste jaren is het andere deel van grondwateroverlast zichtbaar geworden: droogte - een (ongewenste) verlaging van de grondwaterstand. Droogte kan schade aan natuur, landbouw en infrastructuur tot gevolg hebben. Vanwege de geografische ligging kan er bij droogte geen water naar Oldenzaal toe getransporteerd worden. Oldenzaal is in deze 100% afhankelijk van neerslag.

Ook voor dit (nieuwe) fenomeen is waterbewustzijn belangrijk. Onder meer via de website zal de gemeente informatie beschikbaar hebben over dit thema, zie ook hoofdstuk 8.4.

Daarnaast is er samenwerking met drinkwatermaatschappij Vitens, waterschap Vechtstromen en Twents waternet in de digitale communicatie over droogteproblematiek.

8.7 Uitvoeringsprogramma grondwater

Nr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	Type
Grondwaterzorgplicht							
G1	Externe advisering grondwater (inhuur)	Jaarlijks € 10.000 onderdeel van huidige exploitatie (672204103 Grondwaterplan ca/monitoringsrapportages)					
G2	Uitlezen/onderhoud/bijplaatsen peilbuizen						
G3	Drainage De Thij I			€ 100.000			Investering
G5	Aanpak grondwaterinloop De Thij I	Onderdeel van maatregel A1 Relining (totaal)					
G6	Maatregelen (structurele) grondwateroverlast	Jaarlijks € 7.500 onderdeel van huidige exploitatie (438030 Overige uitbestede werkzaamheden)					
G7	Inventariseren infiltratievoorz. intrekgebied Weerselo	X	X				Exploitatie, eigen uren
G8	Peilbuizen plaatsen t.b.v. monitoren grondwaterstand na relining (n.t.b.)	X	X	X	X	X	Investering (PM)

Tabel 8.2 Maatregelen grondwater

9 Uitvoeringsprogramma Water- en riolering

In onderstaande tabel zijn samenvattend alle maatregelen en investeringen opgenomen met betrekking tot de afvalwaterzorgplicht (**A**) uit hoofdstuk 6, de hemelwaterzorgplicht (**H**) uit hoofdstuk 7 en de grondwaterzorgplicht (**G**) uit hoofdstuk 8, alsmede de algemene maatregelen (**ALG**).

Nr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	Type
Algemene maatregelen							
ALG1	Opstellen nieuw Gemeentelijk Rioleringsprogramma					€ 30.000	Investering
ALG2	Opstellen nieuw SSW (voorheen BRP)				€ 35.000		Investering
ALG3	Omgevingsvisie onderdeel Water (participatie)	X					Exploitatie, eigen uren
ALG4	Twents waternet, bijdrage en uren Waterwerkplaatsen	Jaarlijks € 10.000 onderdeel van huidige exploitatie (438019 Diverse goederen en diensten)					
ALG5	Onderhoud functioneren schuif Fuzzy	Jaarlijks € 5.000 onderdeel van huidige exploitatie (672204104 Actualisatie beheersysteem)					
ALG6	Hydraulische modelberekening (lokaal, incidenteel)	In huidige exploitatie (onderdeel externe advisering) (438030 Overige uitbestede werkzaamheden)					
ALG7	website Oldenzaal: vindbaarheid riool gerelateerde onderwerpen verbeteren	X					Exploitatie
ALG8	Actualiseren beheersysteem en -kaart, analyses	X	X	X	X	X	Exploitatie, eigen uren
ALG9	Externe advisering (algemeen)	Jaarlijks € 15.000 onderdeel van huidige exploitatie (438030 Overige uitbestede werkzaamheden)					
ALG10	Overig onvoorzien (innovatie)	Jaarlijks € 10.000 onderdeel van huidige exploitatie (438030 Overige uitbestede werkzaamheden)					
ALG11	Intensiveren afstemming gemeente-waterschap m.b.t. onderhoud watergangen	X					Exploitatie, eigen uren
ALG12	Voortgangsnotitie opstellen (externe kosten vallen onder ALG8)	X	X	X	X	X	Exploitatie, eigen uren
ALG13	(Financiële) tussenevaluatie GRP			€ 7.500			Exploitatie (438030)

Nr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	Type
Afvalwaterzorgplicht							
A1	Rioolvervanging (totaal)	Geïntegreerd in H1 : Blauwe ader, nota klimaatverandering, vervangingsinvesteringen					Investering
	Relining (totaal)	€ 650.000	€ 500.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	Investering
A2	Rioolvervanging druk- en persriolering	Na planperiode					Investering
A3	Vervanging afhankelijk van integraal beheer (werk-met-werk maken),	Onderdeel van maatregel H4					Investering
A4	Bouwkundige vervangingen gemalen (conform beheerplan)	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Investering
A5	Mechanische vervangingen gemalen (conform beheerplan)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	(€ 17.500)	Exploitatie (438030)
A7	Inspectie riolering	(€ 65.000)	(€ 65.000)	(€ 65.000)	(€ 65.000)	(€ 65.000)	Exploitatie, 672204102
A8	In kaart brengen kwaliteit riolering Graven Es (regulier budget A7)	X					Exploitatie, 672204102
A9	Aanpassingen Fuzzy schuif (onderdeel van H4, onderzoek ALG9)		P.M.				Investering
A10	Baggerplan opstellen (niet geïnitieerd en gefinancierd vanuit taakveld riolering)			X			n.v.t.
A11	Baggerkosten gelieerd aan zorgplichten	(€15.000)	(€15.000)	(€15.000)	(€15.000)	(€15.000)	Dotatie aan voorziening
Hemelwaterzorgplicht							
H1	Blauwe aders, nota klimaatverandering i.c.m. rioolvervanging (zie details in tabel hoofdstuk 7.5.1)	€ 850.000	€ 2.050.000	€ 1.400.000	€ 1.200.000	€ 1.450.000	Investering
H2	Maatregelen bovengronds	Ondergebracht in maatregel H4					Investering
H3	Onderzoek onvoorzien (waaronder Blauwe ader tracé B)	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Investering
H4	Onvoorzien (meekoppelkansen), incl. A3 en H2	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	Investering
H5	Berging en afvoer Aïnsworthstraat	Verwerkt in lopende kapitaallasten					
H6	Vervolmaken Blauwe aders (2026-2030), € 250.000 per jaar	Na planperiode					Investering
H7	Klimaatbestendig inrichten openbare ruimte (2031-2050), € 100.000 per jaar						Investering
H8	Inventarisatie wateroverlast Hazewinkel	Onderdeel van de risicodialog					

Nr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	Type	
Grondwaterzorgplicht								
G1	Externe advisering grondwater (inhuur)	Jaarlijks € 10.000 onderdeel van huidige exploitatie (672204103 Grondwaterplan ca/monitoringsrapportages)						
G2	Uitlezen/onderhoud/bijplaatsen peilbuizen							
G3	Drainage De Thij I			€ 100.000			Investering	
G5	Aanpak grondwaterinloop De Thij I	Onderdeel van maatregel A1 Relining (totaal)						
G6	Maatregelen (structurele) grondwateroverlast	Jaarlijks € 7.500 onderdeel van huidige exploitatie (438030 Overige uitbestede werkzaamheden)						
G7	Inventariseren infiltratievoorz. intrekgebied Weerselo	X	X				Exploitatie, eigen uren	
G8	Peilbuizen plaatsen t.b.v. monitoren grondwaterstand na relining (n.t.b.)	X	X	X	X	X	Investering (PM)	

Tabel 9.1 Maatregelen uit hoofdstukken 6, 7 en 8 samengevat

10 Financiële en personele middelen

In dit hoofdstuk worden de lasten en (benodigde) inkomsten uit de rioolheffing behandeld. We bespreken de financiële lasten, investeringen en hoe de rioolheffing zich op de korte en lange termijn zal moeten ontwikkelen om kostendekkend te blijven. In dit GRP zetten we de ingezette werkwijze vanuit het vorige GRP voort. Er zijn geen fundamentele (stelsel) wijzigingen t.o.v. het vorige GRP. Naast de financiën, moet ook de personele kant niet uit het oog verloren worden. In hoofdstuk 10.9 belichten we de formatie voor riolerings- en stedelijk waterbeheer.

10.1 Financiële middelen

Kader

De Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt dat de rioolheffing maximaal kostendekkend mag zijn (de gemeente mag besluiten om een deel van de 'toerekenbare' kosten uit andere middelen te financieren). Het is daarnaast toegestaan om voor toekomstige (riool)vervangingen of groot onderhoud een voorziening in het leven te roepen en voor deze toekomstige uitgaven te sparen. Deze voorziening mag tevens ingezet worden om het tarief enigszins te egaliseren. Een meer dan 100% kostendekkende rioolheffing is niet toegestaan.

Aan de uitgavenzijde wordt onderscheid gemaakt in lopende kapitaallasten, nieuwe investeringen (vervanging en verbetering), exploitatielasten (personele inzet en beheer en onderhoud stelsel) en overige maatregelen (zoals onderzoeken). Deze aspecten worden onderstaand behandeld.

De inkomstenkant is de exponent van de uitgavenzijde. In hoofdstuk 10.7 wordt de heffing berekend die nodig is om een kostendekkend geheel te hebben en in de toekomst te houden.

Technisch wordt 50 à 70 jaar vooruitgekeken; welke (vervangings)investeringen verwachten wij in de toekomst te krijgen. Ten aanzien van de financiële doorkijk (berekening van de benodigde hoogte van de rioolheffing) pleit de Commissie BBV voor een kortere termijn (Notitie Riolerings, november 2014):

“Het GRP heeft een lange planningshorizon. De hardheid van de ramingen neemt daarbij vanzelfsprekend af naarmate de te bekostigen maatregelen verder in de toekomst liggen. Met name daar waar het gaat om kosten van maatregelen die bekostigd kunnen worden uit voorzieningen (zoals groot onderhoud en vervangingsinvesteringen) geldt dat deze nogal kunnen fluctueren en in de tijd kunnen verschuiven. Het is dan ook niet reëel bij het berekenen van de hoogte van de jaarlijkse toevoeging in de betreffende voorziening uit te gaan van de planningshorizon die gehanteerd wordt in het GRP. Daarbij kan beter uitgegaan worden van een middellange en in de tijd telkens een jaar opschuivende periode”.

Ter bepaling van de ontwikkeling van de rioolheffing wordt om deze reden een periode van 30 jaar gebruikt¹⁸. Iedere vijf jaar, wanneer er ook een nieuw GRP komt, wordt er een nieuw kostendekkingsplan opgesteld, waarin de doorkijk ook telkens vijf jaar opschuift. Tussentijds wordt het kostendekkingsplan jaarlijks geactualiseerd/ herzien in het kader van de Voortgangsnotitie. Daarnaast vindt er in 2023 een tussenevaluatie plaats. Bij een actualisatie wordt berekend of de geprognosticeerde ontwikkeling van de rioolheffing nog volstaat.

Hierdoor wordt geborgd dat er tijdig geanticipeerd kan worden op een toekomstige stijging of daling van de lasten. Daarnaast wordt voorkomen dat er nu een onnodig hoge heffing vastgesteld wordt.

¹⁸ Wij kijken financieel vooruit tot 2050, dat is ook het jaar dat de openbare ruimte klimaatbestendig ingericht dient te zijn.

Investerings in de riolering moeten op grond van de gemeentelijke financiële voorschriften worden geactiveerd. Activeren leidt tot kapitaallasten.

Basisregel: investeringen in het riool activeren en afschrijven

Onder het BBV is de basisregel dat investeringen met economisch nut geactiveerd moeten worden (artikel 59, eerste lid BBV). Alle investeringen in het riool -ook de vervangingsinvesteringen- vallen onder de investeringen met een economisch nut. Immers, een gemeente kan middelen genereren via het riooltarief (artikel 59, tweede lid BBV). De geactiveerde investeringen leiden voor de duur van de afschrijffperiode tot kapitaallasten en deze lasten kunnen op grond van artikel 228a Gemeentewet in het tarief worden meegenomen
[Notitie Riolering, Commissie BBV, oktober 2009]

Onderzoeken worden veelal niet geactiveerd:

Activeren immateriële activa

De mogelijkheid om immateriële activa te activeren is door de BBV aanzienlijk beperkt. Alleen kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen nog worden geactiveerd. Daarbij geldt ook nog de voorwaarde dat er reëel zicht moet zijn op de verwezenlijking van de plannen (bovendien moet het gaan om de verwezenlijking van tastbare zaken). De maximale afschrijvingstermijn is in de nieuwe BBV gesteld op 5 jaar.

In Oldenzaal worden de investeringen ten behoeve van onderzoeken geactiveerd en financieel afgeschreven in vijf jaar, mits deze voldoen aan bovenstaande randvoorwaarde. Overige onderzoeken worden onder de exploitatie gebracht (grootboeknummer 672204104, kostenplaats 438030).

10.2 Kapitaallasten

De gemeente Oldenzaal hanteert een economische afschrijvingstermijn van 40 jaar voor leidingen (riolering) en bouwkundige vervangingen van pompen en gemalen. De rekenrente voor geactiveerde investeringen bedraagt 0,5% (2020-2021). Dit percentage wordt jaarlijks vastgesteld. Hiervoor geldt een annuïteitenafschrijving.

Mechanisch/ elektrische onderdelen van pompen en gemalen die vervangen worden, worden gedekt uit de exploitatie.

Investerings in het verleden, ten behoeve van vervangingen, verbeteringsmaatregelen (waaronder aanleg van randvoorzieningen en Blauwe aders) zijn volledig geactiveerd. Dit heeft geleid tot kapitaallasten. De kapitaallasten zijn in 2020 herberekend op basis van een interne rekenrente van 0,5%. De flexibele rekenrente op lopende kapitaallasten heeft een risico in zich. Wanneer de rente stijgt, zullen ook de kapitaallasten stijgen, waardoor de rioolheffing zich op termijn wellicht anders ontwikkelt dan nu voorzien (aangezien er 30 jaar vooruitgekeken wordt). Ook voor de rentecomponent geldt dat het kostendekkingsplan tussentijds geactualiseerd wordt indien daar aanleiding toe is (substantiële afwijkingen ten opzichte van de prognoses).

Risico stijgende rente

De rente bedraagt momenteel 0,5%. Wij gaan als gemeente veel leningen aan om de investeringen te financieren. Als gevolg van de lage rente zijn de kapitaallasten (afschrijvingslasten en rente) van de totale leningportefeuille relatief laag. Wanneer de rente stijgt, zullen de kapitaallasten meestijgen. Dit kan op termijn leiden tot een additionele stijging van de rioolheffing.

Wij trachten dit risico enigszins te beperken door het saldo van de voorziening te gebruiken om een deel van de investeringen af te boeken in de balanssfeer. Hierdoor wordt voor een deel van de investeringen geen lening aangegaan. Het saldo en de begrote baten uit de rioolheffing zijn toereikend om de komende vijf jaar ruim 7% van de investeringen af te boeken in de balanssfeer.

Nieuwe, nog uit te voeren investeringen leiden tot nieuwe kapitaallasten, tenzij deze investeringen ‘direct’ (in hetzelfde jaar, zie onderstaand kader) vanuit de voorziening betaald (kunnen) worden:

Werking van de voorziening

Voor de rioolheffing bestaat de wettelijke mogelijkheid om via het tarief vooraf gepland te sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen (art 229b, tweede lid, onderdeel a, van de Gemeentewet). Ook deze spaarbedragen moeten op grond van de BBV aan een voorziening worden toegevoegd. In het jaar dat de vervangingsinvestering wordt gerealiseerd, komt deze als actief op de balans en kan de opgebouwde spaarvoorziening daarop in mindering worden gebracht. Via de spaarbedragen kan het opwaartse effect van de vervangingsinvesteringen op de rioolheffing dus worden gemitigeerd (bron: Bijlage Notitie Riolerings BBV, april 2012)

In het kostendekkingsplan zijn de spaarbedragen voor toekomstige vervangingen aangegeven als dotatiebedragen aan de voorziening. Om de (nieuwe) kapitaallasten zo laag mogelijk te houden en daarmee financiële armslag te creëren voor de toekomst, wordt het beschikbare saldo in de voorziening aangewend om investeringen enigszins af te vlakken.

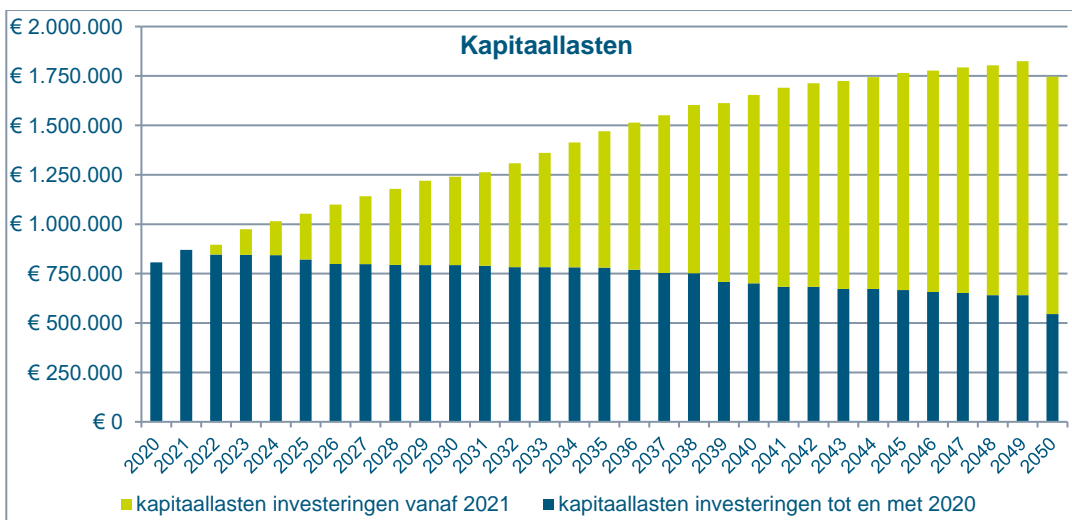
De gedachte achter het inzetten van het saldo van de voorziening ten behoeve van vervangingsinvesteringen is dat het beperken van kapitaallasten gelijkgesteld kan worden aan ‘sparen’ voor toekomstige investeringspieken; er wordt immers ruimte (financiële armslag) gecreëerd om pieken gemakkelijker op te vangen.

De investeringen zijn de komende jaren fors (in het kader van klimaatadaptatie en de realisatie van de laatste Blauwe aders). Tevens is het de ambitie om de stijging van de rioolheffing zoveel mogelijk te beperken. Dit resulteert voor de komende jaren in zeer beperkte dotatiebedragen.

Het bestaande saldo van de spaarvoorziening wordt ingezet totdat het minimale saldo van € 500.000 bereikt is. Dit saldo houden wij aan om een eventuele calamiteit en/of financiële tegenvaller in uitvoeringsprojecten van te bekostigen.

De minimale ontwikkeling van de rioolheffing wordt berekend voor een periode van 30 jaar, waarbij enerzijds het saldo inclusief nieuwe dotaties ingezet wordt om nieuwe kapitaallasten te reduceren en anderzijds de heffing 100% kostendekkend blijft (positieve dotatiebedragen op begrotingsbasis).

Als gevolg van de uitvoering van de maatregelen zoals opgenomen in dit GRP, zullen nieuwe kapitaallasten ontstaan. Onderstaande grafiek in figuur 10.1 toont de ontwikkeling van de kapitaallasten in de periode 2021-2050.

Figuur 10.1 Ontwikkeling kapitaallasten 2021-2050

10.3 Nieuwe investeringen planperiode

Zoals in de vorige hoofdstukken van dit GRP aangegeven en in hoofdstuk 9 samengevat, zullen er de komende jaren investeringen plaatsvinden om rioolgerelateerde maatregelen uit te kunnen voeren. Dit zijn onder andere vervangingsinvesteringen ten behoeve van riolering (buizen, zowel bij rioolvervanging als bij relinen). Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de aanleg van Blauwe aders met bijbehorende afkoppeling. Deze investeringen worden geactiveerd en afgeschreven over 40 jaar. Indien het saldo van de voorziening het toelaat wordt een deel van de investering afgeboekt in de balanssfeer. Het minimale saldo van de voorziening bedraagt € 500.000, het saldo daarboven wordt ingezet.

'Grootschalige relining' (niet zijnde deelrelining) wordt gelijkgesteld aan vervanging, waardoor hiervoor dezelfde financiële (rekenkundige) uitgangspunten gelden.

'Grootschalige' relining is een relatief begrip; als stelregel geldt dat het één of meerdere strengen betreft die (na relining) zullen blijven liggen, indien de overige, niet gerelinede, strengen een aantal jaren later vervangen worden.

Relining (indien meer dan een enkele deelliner) wordt gelijkgesteld aan vervanging indien het wél levensduur verlengend is.

Afkoppeling, de aanleg van Blauwe aders en ingrepen om de openbare ruimte klimaat adaptief in te richten (voor 2050) worden beschouwd als vervangings- c.q. verbeteringsinvesteringen. Hiermee vallen deze investeringen onder de categorie vervangingen (en komen daardoor in de voorzieningsfeer).

De gemeente voert de laatste jaren al veel reliningsprojecten uit, dat zal ook de komende jaren het geval zijn en naar verwachting zelfs toenemen. De redenen hiervoor zijn de lagere prijzen voor relinen in vergelijking met rioolvervanging, de beperkte overlast voor de omgeving en dat de Blauwe ader structuur op termijn gereed is (waardoor ontgravingen niet langer strikt noodzakelijk zijn). Voor de planperiode zijn de maatregelen bekend (ook wat vervangen en wat gerelined wordt, **maatregel A1**).

Mechanisch/elektrische vervangingen van pompen en gemalen worden ten laste gebracht van de exploitatie. Hiervoor is jaarlijks een constant bedrag benodigd van € 17.500 (op basis van ervaringscijfers gemeente).

Bouwkundige vervangingen van pompen en gemalen worden geactiveerd en afgeschreven over 40 jaar. Hiervoor geldt dat de totale investering geactiveerd wordt.

Kosten voor *Groot onderhoud*, mogen **niet** geactiveerd worden. Deze kosten komen ineens ten laste van de rioolheffing. Een eventuele bijdrage vanuit de voorziening is toegestaan, zie onderstaand kader:

Groot Onderhoud

De gemeente Oldenzaal hanteert de volgende definitie voor het begrip groot onderhoud:

Onderhoud van ingrijpende aard dat op een groot deel van het object wordt uitgevoerd én na een langere gebruiksperiode moet worden verricht, ook wel lang-cyclisch onderhoud genoemd.

Hieronder vallen bijvoorbeeld deel-relinings van rioolbuizen, voor zover dit de levensduur van het rioolstelsel als geheel niet verlengt, en het periodiek opschonen van de bodems van retentievoorzieningen. Investeringen voor groot onderhoud mogen niet geactiveerd worden. Wanneer er sprake is van groot onderhoud, zullen de investeringsbedragen direct uit de voorziening onttrokken (moeten) worden, dan wel ten laste moeten komen van de exploitatie.

Baggeren valt onder groot onderhoud en de kosten worden gedekt uit de rioolheffing, mits deze direct gerelateerd zijn aan de gemeentelijke zorgplichten, bijvoorbeeld baggeren van een watergang achter een riooloverstort.

De gemeente voert 4 à 5 jaarlijks een baggerproject uit. Om niet ineens met hoge kosten geconfronteerd te worden wordt hier jaarlijks voor gespaard binnen de bestaande voorziening. Vanaf 2019 wordt jaarlijks een

bedrag van € 15.000 gedoteerd aan de voorziening. Dit saldo wordt apart geadmistreerd en dient ter bekostiging van periodieke baggerwerkzaamheden. Het totale saldo bedraagt in 2021 € 45.000.

Niet levensduur verlengende *relining* (deel-liners) wordt geschaard onder renovatie en bekostigd uit de exploitatie (onderhoud, reparatie).

Investerings aanvullend op de exploitatie, zoals de kosten voor het *reinigen en inspecteren* van de vrijvervalriolering en het repareren van geconstateerde gebreken worden niet geactiveerd maar worden uit de exploitatie bekostigd.

Met ingang van 2017 worden (incidentele) investeringsbedragen lager dan € 20.000, bijvoorbeeld voor onderzoeken, ten laste gebracht van de exploitatie. Hiermee wordt het ontstaan van kapitaallasten beperkt.

Voor de maatregelen, investeringsbedragen en planning wordt verwezen naar hoofdstuk 9.

10.4 Exploitielasten

De exploitatielasten bedragen vanaf 2021 afgerond € 1,81 miljoen per jaar (exclusief kapitaallasten, btw en geraamde dotatie aan de voorziening), zie onderstaande tabel.

Kostenplaats	Grootboek, beschrijving	2021	2022	vanaf 2023
672201109 Overig dagelijks onderhoud riolering	411906 Doorber loonkst Domein Ruimte 540601	€ 139.419	€ 139.419	€ 139.419
	Overhead (72% over salarissen)	€ 100.382	€ 100.382	€ 100.382
672201109 Overig dagelijks onderhoud riolering	435104 STW; Personeel van derden	€ 2.446	€ 2.446	€ 2.446
672201109 Overig dagelijks onderhoud riolering	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 211.934	€ 211.934	€ 211.934
672201109 Overig dagelijks onderhoud riolering	438999 Doorber Overige goederen en diensten	€ 62.315	€ 63.214	€ 59.702
672201109 Overig dagelijks onderhoud riolering	473999 Doorberekening Afschrijvingen	€ 20.971	€ 19.704	€ 19.678
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	433001 Recoqnities/precariorechten	€ 4.523	€ 4.523	€ 4.523
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	438064 Telefoonkosten	€ 9.979	€ 9.979	€ 9.979
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	438065 Aardgas-/electriciteitsverbruik	€ 20.956	€ 20.956	€ 20.956
672202101 Reiniging straatkolken	438018 Afvalverwerking	€ 16.582	€ 16.582	€ 16.582
672202101 Reiniging straatkolken	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 28.447	€ 28.447	€ 28.447
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	838002 Overige opbrengsten	€ -621	€ -621	€ -
672203101 Gem. RioleringsPlan; actual./adviseer	411906 Doorber loonkst Dru-ont en Dru-rea 5406011	€ 169.646	€ 169.646	€ 169.646
	Overhead (72% over salarissen)	€ 122.145	€ 122.145	€ 122.145
672204102 Reinigen/inspectie vrijvervalriolering	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 67.563	€ 67.563	€ 67.563
672204103 Grondwaterplan ca/monitoringsrapport	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 18.191	€ 18.191	€ 18.191
672204104 Actualisatie beheersysteem	438001 Abonn / vakliteratuur /contributies	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
672204104 Actualisatie beheersysteem	438019 Diverse goederen en diensten	€ 12.994	€ 12.994	€ 12.994
672204104 Actualisatie beheersysteem	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 93.806	€ 93.806	€ 93.806
672204104 Actualisatie beheersysteem	438064 Telefoonkosten	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
672207990 Overig	443302 Overige uitbestede werkzaamheden GBT	€ 152.868	€ 152.868	€ 152.868
Verkeer en vervoer	doorbelasting veeqkosten	€ 460.000	€ 460.000	€ 460.000
Sociaal beleid - Kwietschelding	inkomensregelingen (kwietschelding)	€ 71.969	€ 71.969	€ 71.969
Lasten exclusief kapitaallasten, BTW en dotatie voorziening		€ 1.809.015	€ 1.808.647	€ 1.805.730

Tabel 10.1 Exploitielasten taakveld riolering

Straatvegen

Als gevolg van de toename van het percentage gescheiden stelsels, wordt het nog belangrijker de straten en wegen goed en frequent te vegen. Hierdoor neemt enerzijds de verontreiniging van infiltratie- en regenwatertransport-voorzieningen af en verzamelt zich minder afval in de kolken (afname kosten kolkenzuigen), anderzijds neemt de kans op waterhinder en –overlast als gevolg van verstoppingen af.

In Nederland is het gangbaar een deel van de straatveegkosten toe te rekenen aan de rioleringszorg. Percentages tot 50% van de kosten zijn gangbaar.

Een deel van de straatveegkosten heeft geen directe link met de riolering, onder andere het wekelijks vegen van de markt, het ‘visueel vegen’ van winkelgebieden en het vegen in gebieden waar geen riolering

aanwezig is. Om deze reden rekent de gemeente Oldenzaal minder dan de helft van de totale kosten voor straatvegen toe aan de rioolheffing, te weten € 410.000. Dit is een vast bedrag. Wanneer de totale lasten voor straatvegen substantieel wijzigen, wordt de toerekening aan het product riolering herzien.

Waterlopen - uitkorven watergangen

Oldenzaal voert onderhoud aan de sloten en watergangen, inclusief wadi's uit die zij in eigen beheer heeft (het niet aan het waterschap overgedragen oppervlaktewater).

De kosten van uitkorven/uitdiepen van sloten wordt deels toegerekend aan de rioolheffing omdat deze kosten een directe link heeft met de zorgplichten, namelijk het reguleren grondwaterstand (grondwaterzorgplicht), bergingsfunctie herstellen of vergroten (hemelwaterzorgplicht), verwijderen slib afkomstig van overstorten (afvalwaterzorgplicht) of uitlaten (hemelwaterzorgplicht).

Ten aanzien van de post uitkorven sloten wordt 50% van de totale kosten toegerekend aan de rioleringszorg (interne doorberekening algemeen à € 50.000, maakt in het exploitatieoverzicht onderdeel uit van de post verkeer en vervoer à € 460.000).

Kwijtschelding

De kwijtschelding die onder voorwaarden aangevraagd kan worden (sociaal beleid) wordt geheel bekostigd vanuit de rioolheffing, hetgeen resulteert in een hogere 100% kostendekkende heffing. De totale kwijtschelding bedraagt circa € 72.000 per jaar.

10.5 BTW toerekening

De gemeente mag bij bepaling van de omvang van de lasten ten behoeve van de berekening van de toegestane hoogte van de rioolheffing de geraamde BTW meenemen (229b,2b Gemeentewet). De reden hiervan is dat vóór de invoering van het BTW compensatiefonds (BCF) dit ook al mocht en de gemeente bij de invoering van het BCF anders een niet bedoeld inkomstenverlies zou hebben geleden.

Het gaat hierbij om alle BTW, dus zowel de BTW die drukt op goederen en diensten die direct als last op de exploitatie drukken of via een voorziening lopen, als ook de BTW die drukt op de investeringen, onverschillig of deze worden geactiveerd of uit een voorziening worden bekostigd.

De gemeente Oldenzaal rekent de compensabele BTW last toe aan de rioolheffing (bestaand beleid). Dit is derhalve een grondslag voor de berekening van de rioolheffing.

De door Oldenzaal aan de rioolheffing toegekende BTW betreft:

- 21% btw over de door derden uit te voeren (en dus Btw-plichtige) werkzaamheden behorende tot de exploitatie. Gedurende de looptijd van dit GRP circa € 107.000 per jaar.
- BTW over de kapitaallasten van investeringen vanaf 2003 (invoering BCF).
- BTW over de dotatiebedragen aan de spaarvoorziening.

10.6 Ontwikkeling aantal heffingseenheden

Binnen de gemeente Oldenzaal zijn in 2020 30.987 eenheden aangeslagen voor rioolheffing. Dit is de som van de eenheden voor het eigenarendeel en het gebruikersdeel.

In 2020 bedraagt het tarief per heffingseenheid (h.e.) € 97,20. Een eigenaar betaalt €194,20 (zowel de eigenaren- als de gebruikersheffing). Een huurder betaalt € 97,20 (gebruikersheffing); de eigenaar van het pand wordt aangeslagen voor de eigenarenheffing.

In de berekening van de kostendekkende rioolheffing wordt conform de woningbouwprognoses rekening gehouden met de volgende ontwikkeling van het aantal woningen tot en met 2024. Voor de jaren daarna geldt een nulgroei. Tabel 10.2 toont deze ontwikkeling.

Jaar	Nieuwbouw	Heffingseenheden ¹⁹
2020		30.987
2021	100	31.187
2022	80	31.347
2023	60	31.469
2024	40	31.547
2025	-	31.547 (constant)

Tabel 10.2 Ontwikkeling aantal woningen 2020-2025

10.7 Berekening kostendekkende heffing

De kostendekkende rioolheffing is berekend voor een periode van 30 jaar (zie bijlage 9 voor de resultaten). In de planperiode van dit GRP worden dotaties aan en onttrekkingen uit de voorziening gedaan om nieuwe kapitaallasten te reduceren en (daardoor) de stijging van de heffing de komende jaren te beperken.

Er vindt ieder jaar een dotatie aan de voorziening plaats om te sparen voor toekomstige vervangingspieken; dit kan direct (opbouw saldo) of indirect (inzet saldo) met als doel om nieuwe kapitaallasten te beperken en daardoor financiële armslag voor de toekomst te creëren.

De investeringen zijn de komende jaren relatief hoog en het streven is de stijging van de rioolheffing te beperken. Als gevolg daarvan is de netto dotatie aan de voorziening de komende jaren beperkt (in de planperiode gemiddeld circa € 33.000 per jaar).

Zoals beargumenteerd geldt als uitgangspunt dat het saldo van de voorziening ingezet wordt om de te activeren bedragen te reduceren. Wij hanteren een minimaal saldo in de voorziening van € 500.000 om eventuele financiële tegenslagen op te kunnen vangen.

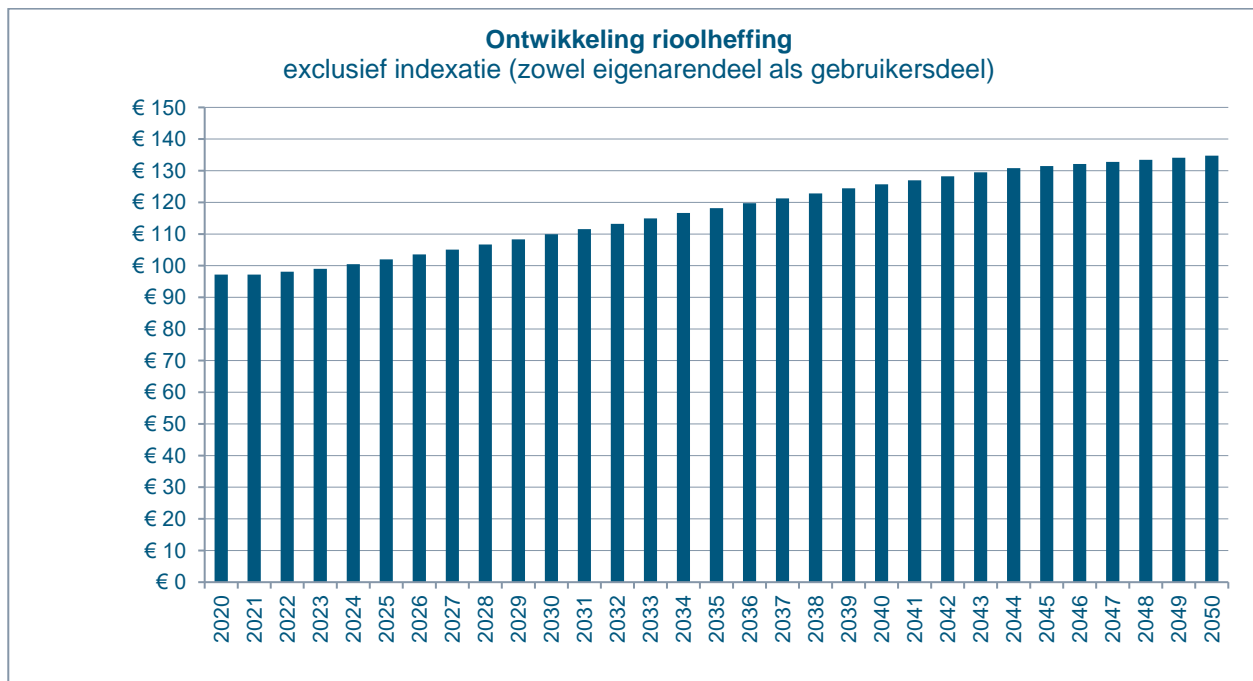
Om de rioolheffing ook in de toekomst kostendekkend te houden is de volgende ontwikkeling benodigd:

Jaar/periode	Stijging rioolheffing (exclusief indexatie)
2020 → 2021	nihil
2022 t/m 2025 (planperiode)	1,5% per jaar
2026 t/m 2034	1,5% per jaar
2035 t/m 2039	1,25% per jaar
2040 t/m 2044	1,0% per jaar
2045 t/m 2050	0,5% per jaar

Tabel 10.3 Stijging rioolheffing 2020-2050, exclusief jaarlijkse indexatie

Gedurende de beschouwde periode van 30 jaar wordt 5% van de vervangingsinvesteringen niet geactiveerd door de inzet van de voorziening. Dit heeft een beperkt positief effect op de hoogte van de rioolheffing (lagere kapitaallasten). Figuur 10.2 toont de ontwikkeling van de rioolheffing in de periode 2020 t/m 2050 (exclusief jaarlijkse indexatie).

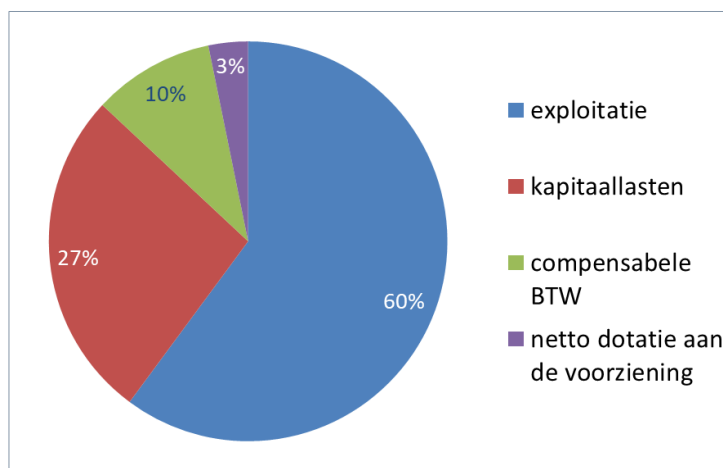
¹⁹ Nieuwbouw van 1 woning leidt tot een toename van 2 heffingseenheden, er is immers sprake van zowel een eigenaren- als een gebruikersdeel.

Figuur 10.2 Ontwikkeling rioolheffing 2020 t/m 2050 (exclusief indexatie)

10.7.1 Opbouw van de rioolheffing

De rioolheffing in de gemeente Oldenzaal bedraagt (in 2020) € 97,20. Een eigenaar betaalt € 194,40 (zowel de eigenaren- als de gebruikersheffing). De totale inkomsten bedragen afgerond € 3,0 miljoen. 60% van de inkomsten wordt besteed aan de exploitatie en dient voor de uitvoering van onder andere het dagelijks beheer en onderhoud en de personeelslasten (zie tabel exploitatielasten). 27% van de inkomsten aan kapitaallasten; het betreft de rente en afschrijvingslasten van rioolgerelateerde investeringen uit het (recente) verleden. Ongeveer 10% van de lasten bestaat uit compensabele BTW (op de exploitatie derden, kapitaallasten en over de bruto dotatie aan de voorziening) en nog eens 3% wordt gereserveerd als dotatie aan de voorziening (zowel ten behoeve van afboeken investeringen in de balanssfeer, als een dotatie van € 15.000 voor periodieke baggerwerkzaamheden); dit draagt er aan bij dat de stijging van de rioolheffing in de nabije toekomst beperkt wordt.

Figuur 10.3 Procentuele verdeling van de lasten (peiljaar 2020)

10.8 Vergelijking ontwikkeling rioolheffing

Onderstaande tabel (10.4) toont de ontwikkeling van de rioolheffing in cijfers en percentages (exclusief jaarlijkse indexatie).

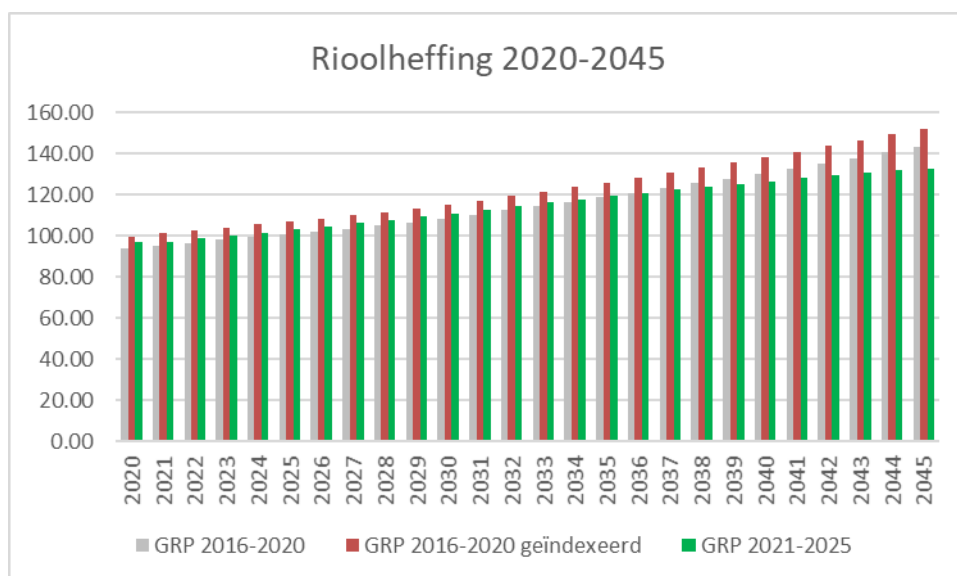
Ontwikkeling rioolheffing exclusief indexatie

Jaar	Stijging heffing (exclusief indexatie)	Rioolheffing (exclusief indexatie)		
		Gebruikersdeel	Eigenarendeel	Totaal
2021	*	(€ 97,44)	(€ 97,44)	(€ 194,88)
2022	1,5%	€ 98,66	€ 98,66	€ 197,32
2023	1,5%	€ 100,14	€ 100,14	€ 200,28
2024	1,5%	€ 101,64	€ 101,64	€ 203,28
2025	1,5%	€ 103,16	€ 103,16	€ 206,32

Tabel 10.4 Ontwikkeling van de rioolheffing 2020-2025, exclusief indexatie

* Rioolheffing 2021 is in de programmabegroting 2021 vastgesteld op € 97,44 ten opzichte van € 97,20 in 2020

Figuur 10.4 toont de vergelijking van de ontwikkeling van de heffing uitgezet tegen de in 2016 geprognosticeerde ontwikkeling van de heffing (gecorrigeerd met de inflatie over de periode 2016-2020, waarvoor de CPI gemiddelde inflatie Nederland²⁰ aangehouden is).

Figuur 10.4 Ontwikkeling rioolheffing 2020 - 2045

Wanneer wij inzoomen op de periode tot en met 2025 concluderen we dat de huidige ontwikkeling van de rioolheffing tot en met 2025 lager is dan voorzien in 2015-2016, ondanks dat wij fors meer investeren in klimaat adaptieve maatregelen (o.a. Nota klimaatverandering).

In 2020 bedraagt de gemiddelde rioolheffing²¹ voor meerpersoonshuishoudens in Nederland € 214. De hoogte van de rioolheffing in Oldenzaal ligt (met een totale heffing van € 194,40) afgerond **10% onder het**

²⁰ <https://nl.inflation.eu/inflatiecijfers/nederland/historische-inflatie/cpi-inflatie-nederland-2020.aspx>

²¹ Coelo.nl, gelijkgewogen gemiddelde rioolheffing meerpersoonshuishoudens van alle 355 gemeenten

landelijk gemiddelde. Gezien de hoge investeringen (hoge ambitie, onder andere Blauwe aders en 40% afkoppeling verhard oppervlak) van de afgelopen decennia is dat het vermelden waard.

10.9 Personele middelen

Om inzicht te krijgen in de benodigde personele middelen is gebruik gemaakt van de module D2000 “personeel aspecten van gemeentelijke watertaken” van Kennisbank Stedelijk Water (Stichting RIONED). In de module wordt voor de reguliere gemeentelijke rioleringszorg een aantal deeltaken onderscheiden. De gemeente Oldenzaal telt 31.840 inwoners (CBS, 1 januari 2019). Hiermee valt de gemeente onder de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Voor een gemeente van deze grootte wordt onderstaand per onderdeel een inschatting gemaakt van de benodigde formatie voor iedere deeltaak. Bij deze inschatting is uitgegaan van de voor Oldenzaal geldende situatie. Hierin zijn alle taken behorende tot de afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht meegenomen.

Samenvatting tijdsbesteding (theoretisch benodigd, Kennisbank Stedelijk Water)	Tijdsbesteding [dagen]	FTE (175 dagen per jaar)
Planvorming, onderzoek en facilitair	409	2,3
Onderhoud	313	1,8
Maatregelen	262	1,5
Totaal (theoretisch benodigd)	984	5,6

Tabel 10.5 Theoretisch benodigde formatie, Stichting RIONED, zie bijlage 8 voor de details

Voor de onderliggende berekeningen wordt verwezen naar bijlage 8.

De beschikbare formatie binnen de gemeente bedraagt 3,3 fte voor de binnendienst en 1,3 fte voor de buitendienst. In totaal is er derhalve een formatie van 4,6 fte beschikbaar. De binnendienst (‘planning, onderzoek en facilitair’ en ‘maatregelen’) heeft theoretisch een tekort van 0,5 fte (3,8 benodigd minus 3,3 beschikbaar). De beschikbare formatie van de buitendienst (‘onderhoud’) is met 1,3 fte ook aan de krappe kant.

Met eventuele extra personele lasten is **geen** rekening gehouden in de exploitatielasten (c.q. berekening van de kostendekkende rioolheffing).

De gemeente hanteert het beleid dat het tekort opgevangen wordt door het tijdelijk inhuren van personeel (detachering) en door projecten ‘buiten de deur’ uit te laten voeren (onder regie van de gemeente). Daarnaast wordt er meer en meer samengewerkt met andere gemeenten binnen de regio, waardoor de kwetsbaarheid afneemt.

In de berekening van de investeringskosten voor rioolvervangingen is rekening gehouden met kosten voor voorbereiding en toezicht (VAT-kosten), waardoor bij toenemende investeringen het personeelstekort opgelost zou kunnen worden door het tijdelijk inhuren van extra personeel.

In 2015 is de formatie uitgebreid met een voltijd functie voor riool-/gegevensbeheer. De gegevensbeheerder wordt breder ingezet dan het rioolbeheersysteem, hij/zij zal ook meten en monitoren oppakken, waardoor de allround medewerker ontlast wordt. In 2019 is de functie van de beleidsmedewerker water uitgebreid van een deeltijd naar een voltijd functie.

Bijlagen

Bijlage 1 Begrippenlijst – verklarende woordenlijst

Onderstaand een populaire ‘vertaling’ van enkele gebruikelijke begrippen. Vanaf pagina 2 van deze bijlage is een nadere verklaring opgenomen.

Populaire omschrijving / vertaling van enkele klimaatgerelateerde begrippen²²

Adaptatie Aanpassing	Klimaatbestendig Klaar zijn voor een veranderend klimaat met extremer weer
Afkoppelen De regenpijp losmaken van het riool	Klimaatstresstest Test of een gebied klaar is voor extremer weer
Biodiversiteit Verschillende soorten planten en dieren	Ontharden Weghalen van stenen
Drainage Afvoeren van water onder de grond	Preventie Voorkomen van
Duurzaamheid Goed voor mens en milieu	Risicodialog Gesprek over gevaren van extremer weer
Ecologie Studie van alles dat leeft samen met de omgeving	Sedumdak Dak met vetplanten
Ecosysteem Alle levende dingen samen	Sponswerking Water vasthouden in de bodem
Geveltuintje Kleine tuin tegen een huis aan	Stimuleringsregeling klimaatadaptatie Subsidie om je tuin of terrein aan te passen aan extremer weer
Grindkoffer Bak of gat in de grond met grind	Verzakking Daling van de bodem
Groen dak Dak met planten	Wadi Sloot of greppel voor opvang van water
Hydroblob Blok dat water opzuigt en vasthoudt	Waterberging Opslagplaats voor water
Infiltratie Opname van water in de bodem	Waterdoorlatende verharding Tegels waar water doorheen kan
Klimaat Gemiddelde weer over bepaalde periode	Wateroverlast Overlast door te veel water
Klimaatadaptatie Aanpassing aan extremer weer	Waterpasserende verharding Tegels met ruimte ertussen om water door te laten

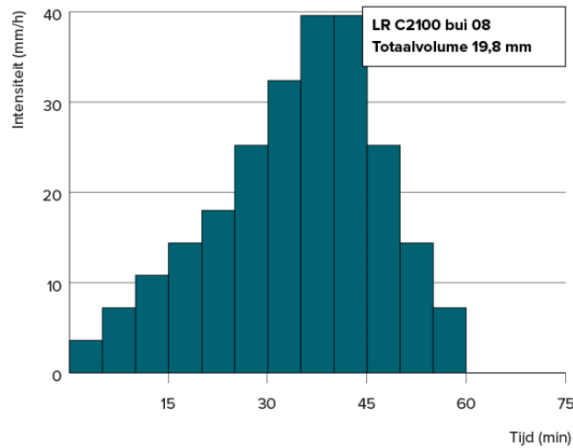
²² www.hhdelfland.nl/duidelijketaal

Nadere verklaring begrippen

Afkoppelen	Het hemelwater, afkomstig van verhard oppervlak, niet langer lozen op de riolering, maar op een andere wijze verwerken (hergebruik, infiltratie, lozing op oppervlaktewater).
Afvalwater	Verontreinigd water dat wordt geloosd door huishoudens, bedrijven en instellingen.
Basisinspanning	De minimumeisen waaraan een rioelstelsel moet voldoen op het gebied van berging (inclusief randvoorzieningen) en pompovercapaciteit. De richtlijnen worden door de waterkwaliteitsbeheerder vastgesteld.
Basisrioleringsplan (BRP)	Plan waarin op gedetailleerde wijze wordt aangegeven hoe de inzameling en afvoer van afvalwater en neerslag binnen een bepaald gebied dient te geschieden.
Bedrijfsafvalwater	Afvalwater dat vrijkomt bij door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zijn bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid, dat geen huishoudelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater of grondwater is (definitie volgens art. 1.1 Wm).
Bergbezinkbassin (BBB)	Vuilreducerende randvoorziening met zowel een bergings- als een bezinkingsfunctie, in de vorm van een betonnen bassin, gelegen achter de overstorten. Indien uitgevoerd als leiding: bergbezinkleiding (BBL).
Berging	Nuttige inhoud van een rioelstelsel uitgedrukt in m ³ , of uitgedrukt in relatie tot het aangesloten afvoerend oppervlak (mm). Onderscheid wordt gemaakt tussen statische berging, dynamische berging, verloren berging en berging op straat.
BTW compensatiefonds	Als gemeenten en provincies diensten of goederen extern inkopen, betalen zij daarover btw. In tegenstelling tot bedrijven kunnen zij die btw niet terugvorderen van de Belastingdienst. Extern ingekochte diensten zijn daarom al snel duurder dan intern uitgevoerde activiteiten. Sinds 2003 kunnen gemeenten en provincies met het BTW compensatiefonds toch de btw terugvragen (onder voorwaarden) die ze hebben betaald over uitbesteed werk.

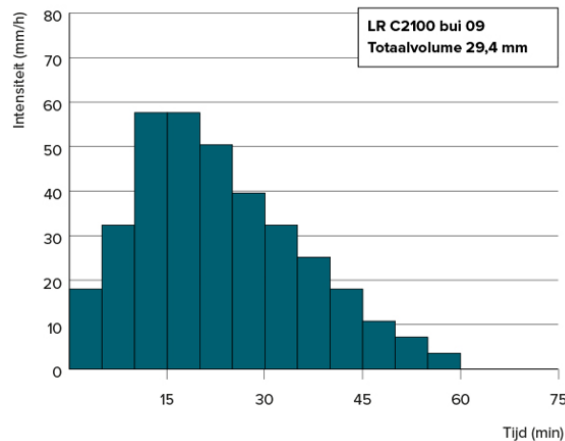
Bui08

Standaardbui conform module C2100 van de Kennisbank Stedelijk Water met een volume van 19,8 mm in 60 minuten en een piekintensiteit van 40 mm/h achterin de bui. De theoretische herhalingsperiode van deze bui is 2 jaar.

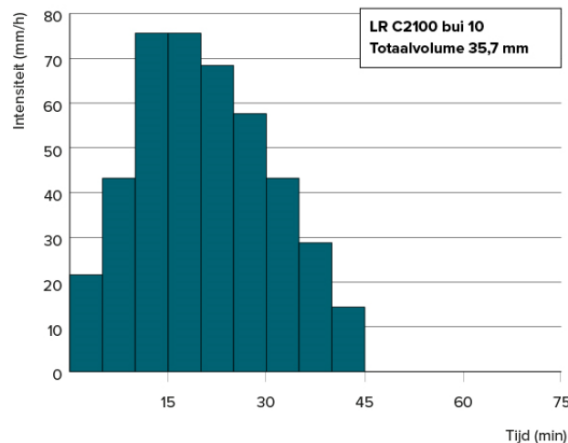
Bui09

Standaardbui conform module C2100 van de Kennisbank Stedelijk Water met een volume van 29,4 mm in 60 minuten en een piekintensiteit van 58 mm/h voorin de bui. De theoretische herhalingsperiode van deze bui is 5 jaar.

Bui10

Standaardbui conform module C2100 van de Kennisbank Stedelijk Water met een volume van 35,7 mm in 45 minuten en een piekintensiteit van 75 mm/h. De theoretische herhalingsperiode van deze bui is 10 jaar.

Discrepantieonderzoek	Discrepantie betekent dat er een grotere hoeveelheid afvalwater op een RWZI binnenkomt dan te verwachten valt op basis van het aantal inwoners en bedrijven. Bij een discrepantieonderzoek wordt onderzocht waar dat verschil tussen de verwachte en werkelijk hoeveelheid afvalwater vandaan komt.
Droogweerafvoer (DWA)	Het totaal aan afvalwater dat via de riolering wordt afgevoerd.
Drukriolering	Inzaming van afvalwater, via een systeem van pompputten en persleidingen. Hierbij wordt uitsluitend afvalwater door pompunits via (kleine) persleidingen naar het dichtstbijzijnde vrijvervalriool geperst. Toepassingen hoofdzakelijk in buitengebieden.
Externe overstort	Rioolput voorzien van een overstortdrempel die loost buiten het in beschouwing genomen rioolstelsel.
Fuzzy project	Binnen Interreg IV is door het Duitse kennisinstituut INFA het onderzoeksproject "Fuzzy afvalwaterketen" uitgevoerd. Gemeente Oldenzaal participeerde hierin samen met vml. waterschap Regge en Dinkel en Stadt Rheine (Duitsland). Interreg project had als doel te onderzoeken of door implementatie van een Fuzzy-geregeld besturingssysteem de gezamenlijke emissie vanuit riolering en riolwaterzuivering (RWZI) beperkt kunnen worden, waarbij wateroverlast in het rioolstelsel wordt beperkt en energiebesparing op de RWZI wordt gerealiseerd. Bij het fuzzy-geregeld besturingssysteem functioneren riolering en RWZI als één geheel. Het onderzoek heeft geresulteerd het realiseren van een schuif (Fuzzy-schuif).
Gemengd rioolstelsel	Rioolstelsel waarbij afvalwater en hemelwater door hetzelfde buizenstelsel wordt ingezameld en afgevoerd naar een riolwaterzuiveringsinstallatie.
Gescheiden rioolstelsel	Rioolstelsel waarbij afvalwater en hemelwater door afzonderlijke buizenstelsels (of andere systemen) wordt ingezameld. Het afvalwater wordt afgevoerd naar een riolwaterzuiveringsinstallatie. Het hemelwater wordt geïnfiltreerd in de bodem of (al dan niet vertraagd) afgevoerd naar oppervlaktewater.
Gemeentelijk Rioleringsplan	Gemeenten zijn volgens de Wet milieubeheer verplicht een Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) op te stellen. In dit plan is de visie van de gemeente vastgelegd met betrekking tot het aanleggen van een geoptimaliseerd rioolstelsel en het zorgvuldig beheren van dit stelsel.
Hemelwaterafvoer (HWA)	Het totaal aan hemelwater dat via de riolering wordt afgevoerd.
Huishoudelijk afvalwater	Afvalwater dat overwegend afkomstig is van menselijke stofwisseling en huishoudelijke werkzaamheden (definitie volgens art. 1.1 Wm).
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater. Een alternatief voor een aansluiting op de riolering in de vorm van een lokale zuivering op perceel niveau.
Inspectie	Het waarnemen, herkennen en beschrijven van de toestand van een object.

Kennisbank Stedelijk Water	Vervangt de voormalige Leidraad Riolering. Verzamelwerk, opgesteld door de Stichting RIONED, waarin advies wordt gegeven voor het opstellen van rioleringsplannen.
Leidraad	Leidraad Riolering is vervangen door de (online) Kennisbank Stedelijk Water. Verzamelwerk, opgesteld door de Stichting RIONED, waarin advies wordt gegeven voor het opstellen van rioleringsplannen.
Onderhoud	Het handhaven van het goed functioneren van het rioolstelsel.
Oppervlaktewater	Water in rivieren, kanalen, meren, plassen, vennen, singels, vijvers, watergangen en sloten.
Overstort	Voorziening door middel waarvan bij regen het teveel aan rioolwater (hemelwater, al dan niet gemengd met stedelijk afvalwater) dat niet in het stelsel wordt geborgen, kan worden geloosd op oppervlaktewater.
Overstortvergunning	Vergunning binnen het kader van de Wet verontreiniging oppervlaktewater voor het incidenteel lozen van rioolwater op oppervlaktewater. Te verlenen door de waterkwaliteitsbeheerder aan de beheerder van de overstort.
Pompcapaciteit (pc)	Som van de droogweerafvoer (dwa) en de pompovercapaciteit (poc).
Pompovercapaciteit (poc)	De theoretische hemelwaterafvoercapaciteit (pompcapaciteit minus de droogweerafvoer).
Randvoorziening	Een tot de riolering behorend, op reductie van de vuilemissie gerichte voorziening in of achter een rioolstelsel (veelal ter plaatse van een overstort).
RIONED	Stichting Platform Buitenriolering Nederland. Organisatie waarin onder andere overheden en adviesbureaus zitting hebben, die zich onder meer bezighoudt met vraagstukken op het gebied van riolering en tevens een standaardisatie aan wil brengen in berekeningen, beheersystematiek en dergelijke.
Rioolheffing	Doelheffing bij eigenaren of gebruikers (huurders) van onroerend goed. De inkomsten worden direct aangewend voor rioleringsdoeleinden.
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie. Deze installatie reinigt afvalwater afkomstig van de riolering.
Stedelijk afvalwater	Huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater (definitie volgens art. 1.1. Wm).
Verhard oppervlak	Alle verharde oppervlakken, inclusief daken, waarvan het hemelwater wordt afgevoerd naar de riolering en/of oppervlaktewater.

Vrijvervalstelsel	Stelsel van rioolbuizen waarbij het afvalwater onder invloed van de zwaartekracht van hoger gelegen buizen naar lagere stroomt.
Vuilemissie	Hoeveelheid vuil welke per tijdseenheid of per gebeurtenis wordt geloosd op het oppervlaktewater (via de overstort).
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Water-op-sstraat	Het verschijnsel waarbij enige tijd water op straat blijft staan (of vanuit putten uit het rioolstelsel terugstroomt naar straat) ten gevolge van hevige regenval.
Waterkwaliteitsspoor	Voor het waterkwaliteitsspoor geldt dat na het bereiken van de basisinspanning (zie emissiespoor) de resterende vuiluitworp uit het rioolstelsel op het oppervlaktewater geen belemmering mag zijn voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit. Is dit toch het geval, dan moeten boven op de basisinspanning nog aanvullende maatregelen worden getroffen.
Wateroverlast	Het verschijnsel dat ten gevolge van water-op-sstraat overlast wordt ondervonden en/of schade ontstaat.
Waterplan	Plan van een gemeente waarin wordt aangegeven hoe wordt omgegaan met alle aspecten van het water. Een gemeentelijk waterplan wordt vaak samen met de waterkwaliteitsbeheerder(s) opgesteld en gefinancierd.
Watersysteem	Het samenhangend geheel van grond- en oppervlaktewater. Ook oever, waterbodems en de technische infrastructuur die hiervoor nodig zijn, worden hiertoe gerekend.
Watertoets	Verplichting van gemeenten en provincies om bij het maken van (ruimtelijke) plannen de gevolgen voor het water expliciet in beeld te brengen.

Bijlage 2 Meldingen wateroverlast (15 augustus 2017)

De volgende tabel toont de meldingen die binnengekomen zijn naar aanleiding van de hevige neerslag op 15 augustus 2017. Tevens zijn de geplande of uitgevoerde maatregelen benoemd.

nr.	locatie	melding / klacht	maatregel	achterliggende maatregel	maatregelnr. Nota klimaatverandering
1	Harpiaan	water uit riool in de straat, toiletten kunnen niet doorgespoeld worden.	verlagen trottoirbanden zodat water richting groenstrook kan lopen	maken waterberging in goenstrook	XVI
2	bussluis N343	water blijft staan in de busluis			geen
3	Oude Ootmarsumsestraat	water via putje in de woning	terugslagklep geplaatst	waterberging bij Looweg aanleggen	nnb
4	viaduct Oliemolenstraat	viaduct blank na hevige regenbui	nog niet	sloot Provincie aansluiten op waterberging Looweg; aanleg waterberging bij het viaduct	nnp en XIX
5	Meijbreestraat	water op straat na hevige regenval		waterberging in de Meijbreestraat	v
6	Alleeweg	water stroomt via het trottoir richting carport	ophogen trottoirband	aanleggen waterberging 1500 m3 bij villa De Hulst	geen
7	Zuidwal	water stroomt in kelders	waterberging 100 m3 aangelegd		geen
8	Tijgaardenstraat	water via toiletten in diverse woningen	plaatsen waterontlastingsputjes	aanleg waterweg richting Hyacinthstraat	IX
9	fietspad langs N342	water uit riool in berm richting gezondheidscentrum		aanleggen oppervlakkige waterberging	XV
10	Hofstraat	water op maaiveld en in woning door slechte afwatering	kolken reinigen	aanleggen Singelpark Vijfhoek	VI
11	Prossinkhof	tijdens hevige regenval water op straat	aanleg waterberging 700 m3 en verwijderen "flessenhals" in riool		geen
12	Landrebenlaan	tijdens hevige regenval komt water via doucheput omhoog	afkoppelen regenwater afkomstig van Haerstraat / Kalheupinklaan.		geen
13	Bijvanckstraat	water via trottoir in kelders	aanleg afvoerleiding naar de sloot van het NS terrein		geen
14	Lyceumstraat	water via doucheput in woning	aanleg blauwe ader en waterberging 200 m3 in	maken verbinding met blauwe ader in Titus Brandsmastraat	geen
15	Ossenmaatstraat omg. kazerne	water op straat na hevige regenval		maken waterberging aan de overzijde van de Ossenmaatstraat	XVII
16	Inslagstraat	water loopt het viaduct van de Eektestraat in	bij hevige regenval wordt het water in de sloot verpompt (en niet naar het riool)	omleiden oppervlakkige regenwater richting kruising met Berkstraat	VII
17	Burgemeester Wallerstraat	water via putten uit de riolering op straat	plaatsen roosterdeksels op putten bij de beek		geen
18	Reigerstraat	water op straat na hevige regenval		verlengen blauwe ader in de Reigerstraat	geen
19	JW Racerstraat	water over de straat en in tuinen	verlagen trottoir richting		geen

Bijlage 3 Milieutechnisch functioneren

Kenmerken overstorten en bergbezinkbassins

Theoretische vuiluitwerp op basis van reeksberekening

Overstort	Putnummer	Overstortend volume [m ³ /jr]	CZV-concentratie [mg/l]	CZV Emissie [kg/jr]	Overstortfrequentie gemiddeld [1/jr]
Schipleidelaan	15R015	1287	0.1375	177	0.7
Noodoverstort Thij II (DWA)	16D006	0	0.25	0	0.0
Buffer RWZI	Buffer	12979	0.1375	1785	3.8
BBB Ossemaatstraat	19D004	3857	0.1375	530	0.6
Bentheimerstraat	050153	0	0.25	0	0.0
Potskampstraat	030057	0	0.25	0	0.0
Landrebenlaan_west	040003A	0	0.25	0	0.1
Landrebenlaan_oost	040006D	0	0.25	0	0.0
Boerskottenlaan	090309	277	0.25	69	2.1
Helmichstraat	100123	1413	0.25	353	4.4
Burgemeester Wallerstraat	100085	2393	0.25	598	6.4
BBB Eekboerstraat	12D006	406	0.1375	56	0.7
Eektestraat	120035	339	0.25	85	0.6
TOTAAL		22951		3653	
Basisinspanning				9390	

Onderstaande tabel geeft de resultaten van de piekvolumes voor de huidige situatie. De kolommen T=5 en T=10 zijn grijs gekleurd omdat de betrouwbaarheid beperkt is in verband met de lengte van de buienreeks. Voor betrouwbare piekuitwerpen T = 5 jaar en T = 10 jaar zijn veel langere regenreeksen noodzakelijk (25 tot 100 jaar in plaats van 10 jaar).

Theoretische piekmissies op basis van reeksberekening

Overstort	Putnr	T=1	T=2	T=5	T=10
Schipleidelaan	15R015	0	558	2618	4995
Noodoverstort Thij II (DWA)	16D006	0	0	0	0
Buffer RWZI	Buffer	4119	8106	11087	17210
BBB Ossemaatstraat	19D004	0	1113	6613	16444
Bentheimerstraat	050153	0	0	0	0
Potskampstraat	030057	0	0	0	0
Landrebenlaan_west	040003A	0	0	0	0
Landrebenlaan_oost	040006D	0	0	0	0
Boerskottenlaan	090309	56	185	276	748
Helmichstraat	100123	443	770	1029	2202
Burgemeester Wallerstraat	100085	700	1171	1275	2397
BBB Eekboerstraat	12D006	0	254	367	1642
Eektestraat	120035	0	54	226	1588

Voor meer informatie wordt verwezen naar **Basisrioleringsplan Oldenzaal 2015**

Bijlage 4 Zorgplichten nader beschouwd

Afvalwaterzorgplicht

De zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater is opgenomen in artikel 10.33 van de Wet milieubeheer (Wm). De gemeente moet al het afvalwater dat binnen de gemeentegrenzen vrijkomt, verzamelen en naar een RWZI brengen. Dit kan door middel van riolering, maar er mag ook gekozen worden voor andere passende voorzieningen, zolang het effect maar hetzelfde is; er dient sprake te zijn van 'een zelfde graad van bescherming van het milieu' (art. 10.33 lid 2 Wm, zie casus: [link²³](#)).

Hoofddoel van de zorgplicht voor afvalwater is een goede volksgezondheid, waarbij het de inzet van de gemeente is om deze taak snel en adequaat uit te voeren. Dit betekent dat het grootste deel van de rioleringsactiviteiten bestaat uit het beheer en het onderhoud van het rioolstelsel. Goed beheer en onderhoud voorkomt echter niet dat het rioolwater periodiek kan overstorten op oppervlaktewater en zichtbaar wordt. Hoewel het een fractie is van de totale hoeveelheid afvalwater dat op jaarbasis wordt afgevoerd, krijgen overstortingen veel aandacht. De wens is zo min en zo schoon mogelijk rioolwater over te laten storten.

Het beleid voor het afvalwater kent twee pijlers: het verminderen van de vervuiling uit de overstorten en een goed beheer van alle voorzieningen.

Op grond van de afvalwaterzorgplicht is het doel van de riolering het 'doelmatig verzamelen en transporteren van afvalwater'. Dit omvat een vijftal aspecten (zie ook bijlage 5).

- Doelmatige verzameling van het binnen het gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater.
- Doelmatig transport van het afvalwater.
- Voorkomen van vuiluitwerp naar bodem-, grond- en oppervlaktewater.
- Minimale overlast voor de omgeving.
- Effectief rioleringsbeheer.

Hemelwaterzorgplicht

Gemeenten hebben een zorgplicht voor de doelmatige verzameling en verwerking van hemelwater dat perceelegebieden redelijkerwijs niet zelf kunnen verwerken. De zorgplicht legt de nadruk op de verantwoordelijkheid van de perceelegebieden om het hemelwater zoveel mogelijk zelf te verwerken.

Nadat het hemelwater door de gemeente is ontvangen, is het aan de gemeente om te bepalen hoe het verwerkt wordt. Voorbeelden zijn: bergen (ook tijdelijk op berging op straat tijdens piek-buien), transporteren, nuttig toepassen, terugbrengen in bodem of oppervlaktewater of afvoeren naar een zuiveringsinrichting. Bij hemelwater geldt dat lokale lozing van hemelwater in het milieu (al dan niet via een gemeentelijk hemelwatersysteem) de voorkeur geniet boven lozing op een gemengd stelsel. Uiteraard is samenspraak met de waterpartners onontbeerlijk.

In bestaand bebouwd gebied zijn de mogelijkheden voor perceelegebieden om zelf het hemelwater te verwerken niet altijd aanwezig. Bijvoorbeeld omdat er geen oppervlaktewater is of de infiltratiemogelijkheden (ruimte) en –capaciteit (bodem) beperkt zijn. In deze situaties zal het vaak niet redelijk zijn om van de particulier te verlangen zelf het hemelwater te verwerken. Daarnaast is in een deel van de bestaande wijken nog een gemengd stelsel aanwezig. Het is dan ook niet redelijk om bij bestaande bebouwing aan de perceelegebieden te vragen het afvalwater en hemelwater gescheiden aan te bieden, zonder dat er bouwkundige ingrepen aan deze woning plaats vinden.

De gemeente moedigt de particulier wel aan om in bestaande situaties de tuin (deels) te ont-tegelen, waardoor minder hemelwater tot afstroming komt.

²³ <http://www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/handboek-water/wetgeving/wet-milieubeheer/zorgplichten/>

Bij nieuwbouwwijken en inbreidingen is het wel mogelijk om hemelwater binnen de perceelgrens te bergen en/of infiltreren, gescheiden aan te leveren, naar oppervlaktewater af te voeren en/of binnen het plangebied te bergen.

Ten aanzien van de hemelwaterzorgplicht is het hoofddoel van de gemeente Oldenzaal het zorgen voor de afvoer en verwerking van hemelwater waarvan men zich wenst te ontdoen. Daarnaast zijn ook de volgende doelen geformuleerd (zie ook bijlage 5):

- Reduceren kans op wateroverlast/ anticiperen op klimaatverandering.
- Ontwikkeling van een robuust hemelwatersysteem.
- Vervuiling van oppervlaktewater en bodem voorkomen.
- Verminderen van de afvoer van schoon hemelwater richting de RWZI.
- Informeren van inwoners en bedrijven.

Grondwaterzorgplicht

De aanpak van grondwaterproblemen is maatwerk. Grondwaterproblemen kennen vaak meerdere oorzaken en oplossingen die sterk gevals- en gebiedsafhankelijk zijn. Bovendien hebben particulieren, gemeenten, waterschappen en provincies ieder hun verantwoordelijkheden bij het voorkomen en oplossen van problemen met grondwater. Het is daarom niet eenvoudig om te spreken over algemene maatregelen om grondwaterproblemen tegen te gaan.

In de “Wet gemeentelijke watertaken” zijn de (verbrede) gemeentelijke zorgplicht vastgelegd. Deze behelzen nu ook: *het in openbaar gemeentelijk gebied treffen van doelmatige maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken*. De gemeentelijke zorgplichten voor hemelwater en grondwater zijn verankerd in de Waterwet.

De volgende vier doelen staan centraal bij de invulling van de grondwaterzorgplicht (zie ook bijlage 5):

- Voorkomen van grondwateroverlast (nieuwbouw en met het oog op klimaatverandering).
- Beperken van grondwateroverlast (bestaande situaties).
- Informeren van inwoners en bedrijven.
- Kennisontwikkeling.

Bijlage 5 Functionele eisen, maatstaven en meetmethoden

Module A1100 van de Kennisbank Stedelijk Water (Stichting RIONED) gaat over doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden. Inleidend is daarin het volgende opgenomen:

Het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) beschrijft hoe uw gemeente invulling geeft aan haar wettelijke waterzorgplichten. Om dit eenduidig vast te leggen, is de systematiek van doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden ontwikkeld. Deze aanpak is in Nederland al bijna vijftien jaar gemeengoed en heeft inmiddels een breed draagvlak verworven. Ook de Europese norm Buitenriolering NEN-EN752 (ontwerp 2007) houdt deze methodiek aan.

Met de beschrijving van doelen en functionele eisen legt u de gewenste situatie van de toestand en het functioneren van afval-, hemel- en grondwatervoorzieningen in uw gemeente vast. Door vervolgens maatstaven en de daarbij behorende meetmethoden te formuleren, maakt u de invulling van de gemeentelijke watertaken concreet en toetsbaar. Behalve eisen aan de voorzieningen stelt u ook voorwaarden aan het beheer ervan door de gemeente. Zo kunt u het gewenste functioneren van de voorzieningen realiseren en waarborgen. Ook deze voorwaarden kunt u toetsbaar maken door ze te specificeren in concrete maatstaven en meetmethoden.

In het kader van de Waterwet - Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken hebben gemeenten zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemel- en grondwater. De gemeente moet haar beleidsvoornemens hiervoor vastleggen in een GRP.

Wij werken volgens deze methodiek. (Ook) in ons vorige GRP hebben wij onze doelen onderverdeeld naar aspecten. In verband met de verbreding van de zorgtaken heeft een uitbreiding plaatsgevonden. De volgende aspecten worden gehanteerd:

- Aspect 1: inzameling van het binnen het gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater
- Aspect 2: doelmatig omgaan met de inzameling van hemelwater
- Aspect 3: transport van het ingezamelde afvalwater naar een geschikt lozingspunt
- Aspect 4: voorkomen van vuiluitworp naar bodem, grond- en oppervlaktewater
- Aspect 5: minimale overlast voor de omgeving
- Aspect 6: effectief rioleringsbeheer
- Aspect 7: invulling geven aan de grondwaterzorgplicht

De aspecten onderverdeeld naar de zorgplichten:

Zorgplicht	Aspect
Afvalwater	1, 3, 4, 5 (deels) en 6.
Hemelwater	2 en 5 (deels)
Grondwater	7

Doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden

Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden	Opmerking
-------------------	------------	--------------	-----------

Doel 1: inzameling van het binnen het gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater

1.1	Alle percelen binnen het gemeentelijk gebied, waar afvalwater vrijkomt, moeten van een rioolaansluiting zijn voorzien, uitgezonderd in situaties waar lokale behandeling doelmatiger is. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Alle percelen voorzien van een aansluiting op de riolering, uitgezonderd in situaties waar lokale behandeling van het afvalwater doelmatiger is.	Controle van alle aansluitingen op riolering en IBA's	<u>Huidige situatie:</u> alle percelen zijn aangesloten. <u>Nieuwe ontwikkelingen:</u> binnenstedelijk aansluiten op riolering, doelmatigheidsafweging in buitengebied
1.2	Beperken van ongewenste lozingen op de riolering. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Naleven lozingsvoorwaarden in de Wm of APV.	Controle, handhaving, registratie (door milieu-inspectie).	<u>Huidige situatie:</u> er vindt controle en/of handhaving plaats. <u>Nieuwe ontwikkelingen:</u> nieuwe aanleg toetsen op ongewenste lozingen
1.3	De objecten moeten in goede staat zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Ingrijpmaatstaven voor waterdichtheid of stabiliteit worden beoordeeld en verholpen (indien dit doelmatig is). In intrekgebied van waterwinning Weerselo wordt hierop extra gecontroleerd.	Inspectie van het rioolstelsel volgens NEN 3399 en classificatie volgens NEN 3398-2004.	Huidige werkwijze voortzetten.

Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden	Opmerking
-------------------	------------	--------------	-----------

Doel 2: Doelmatig omgaan met de inzameling van hemelwater (dat niet mag of kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding)

2.1	Nieuwe ontwikkelingen: alleen inzamelen van afstromend hemelwater voor zover dit redelijkerwijs niet op eigen perceel of op openbaar terrein te verwerken is. <u>In het belang van: wateroverlast</u>	Daar waar hemelwater niet op percelen en delen van het openbaar gebied verwerkt kan worden zijn voorzieningen aanwezig om het overtollig hemelwater in te zamelen.	Controle bij verlenen bouwvergunning en d.m.v. toezicht en handhaving.	(hemelwater)beleid bij nieuwe ontwikkelingen / sloop en nieuwbouw voortzetten
2.2	Zoveel mogelijk voorkomen van het onnodig afvoeren van schoon hemelwater naar de RWZI <u>In het belang van: volksgezondheid, wateroverlast en milieu</u>	Bij alle percelen en delen van de openbare ruimte waarvan het in te zamelen hemelwater geschikt is voor de lokale waterhuishouding wordt gebruik gemaakt van voorzieningen om het hemelwater terug te brengen naar bodem of oppervlaktewater (mede met het oog op tegengaan verdroging (Zoetwatervoorziening Oost Nederland)	-inventariseren afkoppelkansen. -mogelijkheid van afkoppeling en realisatie Blauwe aders meenemen bij ingrepen in openbare ruimte - particulieren en bedrijfsleven stimuleren verhard oppervlak af te koppelen	Huidige werkwijze voortzetten
2.3	De instroming in riolen via kolken moet ongehinderd plaatsvinden. <u>In het belang van: wateroverlast</u>	Problemen (overlast) als gevolg van disfunctioneren kolken minimaliseren	Registreren en evalueren waarnemingen, klachten.	Huidige werkwijze en frequentie voortzetten
2.4	De objecten moeten in goede staat zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid (veiligheid)</u>	Ingrijpmaatstaven voor waterdichtheid of stabiliteit worden beoordeeld en verholpen (indien dit doelmatig is).	Inspectie van het rioolstelsel volgens NEN 3399 en classificatie volgens NEN 3398-2004.	Inspectiestrategie voortzetten
2.5	Hemelwater mag alleen worden afgevoerd via een stelsel dat hiervoor ontworpen is, dus niet via voorzieningen die alleen voor dwa zijn ontworpen zoals vuilwaterriolering bij vrij verval stelsels, druk-, vacuüm- en luchtpersrioolstelsels. <u>In het belang van: volksgezondheid, wateroverlast en milieu</u>	Verpompte hoeveelheden in stelsels voor DWA komen overeen met de afvalwaterproductie bij droogweer.	Controle draaiuren gemalen en handhaving indien daar aanleiding voor is (vermoeden, disfunctioneren, toename storingen/ elektriciteitsverbruik).	Controle op foutaansluitingen in buitengebied, eventueel in combinatie met inzicht in kwaliteit stelsel (2.4) indien daar aanleiding toe is.

Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden	Opmerking
-------------------	------------	--------------	-----------

Doel 3: transport van het ingezamelde afvalwater naar een geschikt lozingspunt

3.1	Geen nadelige gevolgen als gevolg van een te beperkte afvalwater-afvoercapaciteit tijdens droogweer omstandigheden. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Bij nieuwbouw, nieuwe ontwikkelingen: ontwerp zodat overlast wordt voorkomen. Optimaal stelselontwerp volgens Kennisbank Stedelijk Water, deel B "ontwerpgrondslagen".	Hydraulische berekening volgens module C2100. Toetsen van bestaand afvalwaterriool, drukriool indien debiet als gevolg van uitbreiding/ ontwikkelingen toeneemt.	Toetsen of uitbreidingen geen negatief effect hebben op bestaande stelsel(s).
3.2	De afvoercapaciteit moet voldoende zijn om het aanbod van afvalwater bij hevige neerslag te kunnen verwerken, tenzij het extremen betreft (geen overlast bij Bui08) <u>In het belang van: volksgezondheid, wateroverlast en milieu</u>	Gemiddeld (maximaal) 1 keer per 2 jaar geringe water-opstraat (theoretisch, bui 07 of 08 Kennisbank Stedelijk Water) wordt geaccepteerd. Dit mag echter niet leiden tot schade. Hierbij rekening houden met klimaatverandering door de effecten van Bui09 (en 10) in beeld te brengen.	Hydraulische berekening volgens module C2100.	Norm is geen overlast (en schade) bij Bui08. Anticiperen op klimaatverandering door te streven naar geen overlast (en schade) bij Bui09. Dit is een lange termijn doel, mede te bereiken door uitvoering geplande maatregelen: afkoppeling, Blauwe aders en (hydraulische) maatregelen uit BRP.
3.3	De afstroming dient gewaarborgd te zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid, wateroverlast en milieu</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Ingrijpmaatstaven voor waterdichtheid of stabiliteit worden beoordeeld en verholpen (indien dit doelmatig is), zie 1.3 en 2.4 - Ingrijpmaatstaven voor zand/vuilophoping, obstakels en vuilafzetting worden beoordeeld en verholpen (indien dit doelmatig is). - Inslagpeilen van gemalen moeten onder binnen onderkant (BOK) laagst aanvoerend riool liggen. - Nieuw aan te leggen putten van DWA-riolering dienen indien nodig voorzien te zijn van een stromingsprofiel. 	<ul style="list-style-type: none"> - Inspectie van het rioelstelsel volgens NEN 3399 en classificatie volgens NEN 3398-2004. - Toetsen ontwerpen - Waarnemingen tijdens beheer en onderhoud gemalen - extra aandacht voor gevoelige plekken voor vuilophoping, kans op verstoppingen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwerpen worden hierop getoetst; het 'stromingsprofiel' wordt meegegeven als randvoorwaarde bij nieuwe aanleg/vervanging. - Er vindt terugkoppeling plaats over bevindingen tijdens inspecties, beheer en onderhoud gemalen. - Gevoelige locaties zijn bekend, wordt op geanticipeerd door extra onderhoud.

3.4	Het afvalwater dient zonder overmatige aanroting de zuiveringsinrichting te bereiken. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Persleidingen moeten in of zo dicht mogelijk bij de ontvangende gemalen uitkomen. Daarnaast moeten de ontvangende putten en riolen voorzieningen hebben om aantasting en stankoverlast te voorkomen.	Hydraulische berekening, maximale verblijftijd van 24 uur. Situatie onderzoeken indien daar aanleiding toe is (klachten)	
-----	--	--	---	--

Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden	Opmerking
-------------------	------------	--------------	-----------

Doel 4: voorkomen van ongewenste emissies naar bodem, grond- en oppervlaktewater

4.1	Riolen dienen in voldoende mate waterdicht te zijn, waardoor er geen negatieve effecten voor het milieu zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Ingrijpmaatstaven voor lekkage, inhangende rubberring, verplaatsingen, beschadigingen en wortel ingroei worden beoordeeld en verholpen (indien dit doelmatig is). In grondwaterbeschermingsgebieden wordt hierop extra gecontroleerd.	Inspectie van het rioolstelsel volgens NEN 3399 en classificatie volgens NEN 3398	Huidige werkwijze voortzetten
4.2	De vuiluitworp door overstorten op bodem, grond- en oppervlaktewater dient beperkt te zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	De vuiluitworp mag geen negatief effect hebben op de kwaliteit van het ontvangend oppervlaktewater of bodem/grondwater.	Toetsen met behulp van metingen aan gemalen en overstorten van gemengde stelsels. Onderzoek naar oorzaak indien kwaliteit oppervlaktewater (of bodem/grondwater) negatief beïnvloed wordt.	Stelsel voldoet aan alle eisen (basisinspanning, waterkwaliteitsspoor), dus alleen onderzoeken oorzaak indien kwaliteit ontvangend water daar aanleiding toe geeft.
4.3	De vuiluitworp door hemelwaterlozingen op bodem, grond- en oppervlaktewater dient beperkt te zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Alleen relatief schoon hemelwater mag worden geloosd in de bodem of op het oppervlaktewater.	Gemeente toetst of verwachte kwaliteit het afstromende hemelwater van af te koppelen oppervlak voldoende is om direct of indirect te lozen op oppervlaktewater of in de bodem. Uitgangspunt daarbij is dat hemelwater in principe schoon is, tenzij.	Tegengaan vervuiling hemelwater

Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden	Opmerking
-------------------	------------	--------------	-----------

Doel 5: Minimale overlast voor de omgeving

5.1	De bedrijfszekerheid van hoofdgemalen en andere objecten dient in hoge mate gewaarborgd te zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid, wateroverlast en milieu</u>	- Storingen van hoofdrioolgemalen dienen binnen 24 uur verholpen te zijn (berging stelsel is 24 uur) of noodmaatregelen dienen getroffen te zijn. - Vuilwatergemalen in een gebied met externe overstorten dienen te zijn uitgerust met een reserve pomp. - Gemalen zijn voorzien van een automatische storingsmelding.	Adequaat doorgeven storingen aan de buitendienst indien deze telefonisch binnenkomen (door frontoffice). Afspraken met waterschappen over verhelpen storingen waterschap gemalen. Periodiek beheer en onderhoud conform overeengekomen frequenties	Binnen 24 uur moet er een zodanige (nood) oplossing gerealiseerd zijn dat de vuilwaterafvoer weer geborgd is.
5.2	De bedrijfszekerheid van drukrioolgemalen dient in hoge mate gewaarborgd te zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Storingen van drukrioolgemalen dienen binnen 24 uur verholpen te zijn of noodmaatregelen dienen getroffen te zijn.	Adequaat doorgeven storingen aan de buitendienst indien deze telefonisch binnenkomen (door frontoffice). Periodiek beheer en onderhoud conform overeengekomen frequenties	Binnen 24 uur moet er een zodanige (nood) oplossing gerealiseerd zijn dat de vuilwaterafvoer weer geborgd is.
5.3	De stabiliteit van de riolen dient gewaarborgd te zijn. <u>In het belang van: volksgezondheid en milieu</u>	Ingrijpmaatstaven voor aantasting, scheurvorming en deformatie worden beoordeeld en verholpen (indien dit doelmatig is)	Inspectie van het rioolstelsel volgens NEN 3399 en classificatie volgens NEN 3398 en registraties bij weginspectie.	Is huidige werkwijze
5.4	Voorkomen van stankoverlast bij gemalen en riool. <u>In het belang van: overlast inwoner</u>	Geen constatering van overlast door stank.	Adequaat reageren bij melding over overlast door stank en terugkoppelen aan de melder.	
5.5	Overlast tijdens werkzaamheden aan de riolering dient beperkt te zijn. <u>In het belang van: overlast inwoner</u>	Afstemming met andere werkzaamheden, bereikbaarheid handhaven, communicatie met bewoners.	Procedures voor afstemming	Reguliere werkwijze

Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden	Opmerking
-------------------	------------	--------------	-----------

Doel 6: effectief rioleringsbeheer

6.1	Het rioleringsbeheer dient zo goed mogelijk te worden afgestemd met interne en externe overheidstaken en particuliere initiatieven. <u>In het belang van: efficiency</u>	Goede communicatie bij inrichting van gebieden en beleidsplannen door gemeente, waterbeheerders, provincie, en overige betrokkenen.	- Overleg met betrokkenen over (proces en uitvoering) GRP.	Conform huidige werkwijze
6.2	Er dient voldoende inzicht te bestaan in het functioneren van de riolering en de toestand van de objecten. <u>In het belang van: efficiency</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Een werkend systeem voor rioleringsbeheer. - Jaarlijks opstellen en evalueren van operationele programma's voor aanleg, onderzoek en maatregelen. - Doorlooptijd verwerking gemaal-, onderhouds-, en revisiegegevens maximaal 30 dagen. - Herberekening van de vrijvervalriolering iedere 10 jaar of eerder bij significante wijzigingen c.q. toename/afname van het wateraanbod. - Het rioolstelsel dient eens per 10 jaar te worden geïnspecteerd. 	Waarneming Operationeel plan Waarneming Plannen in GRP, wijzigingen waarnemen Planmatig uitvoeren	Conform huidige werkwijze
6.3	Er dient m.b.t. de verwijderingsplicht van vervallen riolen te worden voldaan aan het Bouwstoffenbesluit. <u>In het belang van: wet- en regelgeving</u>	Vervallen riolen die zijn aangelegd na 1999 worden verwijderd (Bouwstoffenbesluit). Overige vervallen riolen worden zo veel mogelijk verwijderd, tenzij dit om technische of economische redenen niet kan. In dat geval worden de riolen gevuld, zodanig dat geen instortingsgevaar optreedt.	Verwerking op revisietekeningen.	Conform huidige werkwijze
6.4	Er dient zo veel mogelijk gebruik te worden gemaakt van duurzame en milieuvriendelijke materialen. <u>In het belang van: milieu</u>	Toepassing van duurzaamheidsuitgangspunten (Nota Duurzaamheid)	Afkoppelplan, wel of niet afkoppelen. Toetsen aan duurzaamheidsbeleid.	
6.5	Effectieve projectbeheersing <u>In het belang van: efficiency</u>	Er dient jaarlijks een evaluatie plaats te vinden van de uitvoering van de rioleringszorg, zowel qua gepleegde investeringen, uitgevoerde werken als qua onderhouds- en beheer inspanningen.	Rapportage aan bestuur (jaarlijkse Voortgangsnotitie)	Conform huidige werkwijze
6.6	Er dient een klantgerichte benadering te worden nagestreefd. <u>In het belang van: efficiency</u>	- Behandeling van klachten en/of meldingen en eerste reactie naar klager/ melder binnen 2 dagen	- Klachtenregistratie	Conform huidige werkwijze

		<ul style="list-style-type: none"> - Storingsdienst dient 24 uur per dag bereikbaar te zijn voor acute storingen. - Diverse mogelijkheden voor indienen meldingen en/of klachten - Gerichte voorlichting en adequate bewonersparticipatie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Meldingsmogelijkheden: schriftelijk, telefonisch, elektronisch en persoonlijk. - Voorlichting over afkoppeling en inlichten en betrekken in geval van ingrepen in openbare ruimte. 	
--	--	---	---	--

Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden	Opmerking
-------------------	------------	--------------	-----------

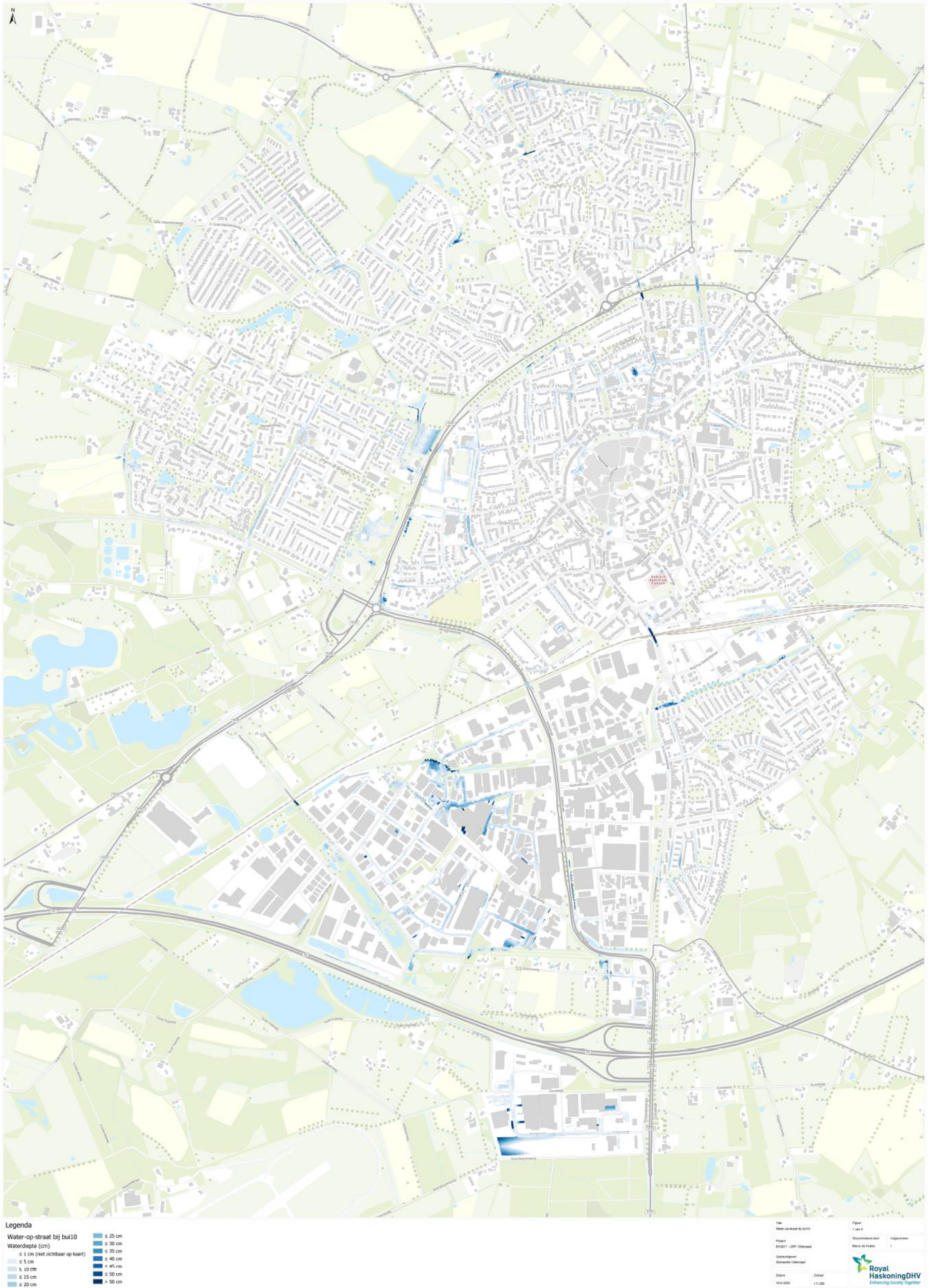
Doel 7: Invulling geven aan de grondwaterzorgplicht

7.1	Er is voldoende inzicht in de grondwaterhuishouding <u>In het belang van:</u> <u>(grond)wateroverlast en volksgezondheid</u>	De gemeente verzamelt de beschikbare gegevens van grondwaterstanden. Er zijn geen locaties met structurele grondwateroverlast bekend.	Registratie grondwaterstanden	Bijplaatsen peilbuizen op plaatsen waar grootschalig relining plaatsvindt. Bestaande peilbuizen blijven bemeten.
7.2	Grondwateroverlast in nieuwbouwsituaties voorkomen. <u>In het belang van:</u> <u>(grond)wateroverlast</u>	Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zijn in overeenstemming met het Bouwbesluit 2012 (in een nieuwbouwwoning dient de begane grondvloer volgens het bouwbesluit dampdicht te worden gebouwd). De gewenste ontwateringsdieptes per bestemming, gelden als uitgangspunt voor het ontwerp.	Ontwateringseisen zijn vastgelegd in het GRP	Bij nieuwbouwplannen hiernaar refereren en aan toetsen.
7.3	Bewoners kunnen terecht voor vragen en/of klachten met betrekking tot grondwater. En zorgvuldig afhandelen meldingen door gemeente <u>In het belang van: wet- en regelgeving</u>	De gemeente heeft een loket waar bewoners terecht kunnen voor vragen en klachten over het ondiepe grondwater in de gemeente. Binnengekomen meldingen worden door de gemeente geregistreerd. De gemeente draagt zorg voor een goede samenwerking tussen de betrokken overheden indien de verantwoordelijkheid voor een melding geheel of gedeeltelijk ligt bij de waterbeheerder/ waterschap of grondwaterbeheerder/gemeente.	Klachtenregistratie via waterloket	Waterloket, wordt opgepakt in regionaal verband. Inwoner kan terecht bij gemeente met vragen en/of klachten over (grond)water.

7.4	<p>Zoveel mogelijk voorkomen en beperken van (aan de bestemming gebonden) structurele grondwateroverlast. <u>In het belang van:</u> <u>(grond)wateroverlast</u></p>	<p>De particulier is primair verantwoordelijk voor maatregelen op eigen. Bij meldingen toetst de gemeente – naast de eigen verantwoordelijkheid van de particulier - aan de gewenste ontwateringsdieptes per bestemming, zoals vastgelegd in het grondwaterbeleid (opgenomen in dit GRP). Indien er na beoordeling door de gemeente sprake is van grondwateroverlast op particulier terrein in relatie tot de bestemming en deze zich redelijkerwijs niet op een andere wijze van het grondwater kan ontdoen, wordt in overleg met de gemeente een doelmatige oplossing gezocht.</p>	<p>Grondwaterbeleid is vastgelegd in het GRP</p>	<p>Voorkomen nieuwe overlast ook bijvoorbeeld door het meeleggen van drainage/ IT-riool bij relining/vervanging van riolering in gebieden met hoge grondwaterstanden.</p>
-----	---	--	--	---

Bijlage 6 Hydraulische functioneren rioolstelsel bij Bui10

Water op straat bij Bui10 Kennisbank Stedelijk Water, Stichting RIONED

Bijlage 7 Uitgevoerde maatregelen 2020

Elk jaar wordt in de Voortgangsnotitie een overzicht gegeven van de werkzaamheden op riolerings-watergebied die het betreffende jaar zijn uitgevoerd. Omdat het nieuwe GRP een duidelijke overlap heeft met de Voortgangsnotitie zijn deze gecombineerd. De informatie die normaal wel in de Voortgangsnotitie staat, maar nog niet in de hoofdrapportage van het GRP staat, is in deze bijlage vermeld.

In deze bijlage is een overzicht van de in 2020 uitgevoerde werkzaamheden gegeven.

Over het algemeen kunnen we stellen dat van de aangekondigde projecten voor 2020, de meeste zijn of worden uitgevoerd, soms met een kleine uitloop van de planning. Hieronder volgt een beschrijving van de verschillende projecten.

nr. Omschrijving

1 Project Katoenstraat en Industriestraat, project Iepstraat

Dit project omvat het vervangen van de bestaande riolering, de aanleg van een blauwe ader en een extra waterberging en het vervangen van de bestrating. De civieltechnische werkzaamheden zijn in september 2020 afgerond. In het najaar van 2020 is de groenstrook beplant.

2 Project dr. Nolensstraat en dr. Poelsstraat

Dit project betreft – naast het renoveren van de gehele openbare inrichting – het vervangen of relinen van de riolering en huisaansluitingen en het hemelwater afkoppelen van de openbare ruimte. Tijdens de voorbereiding van dit project dit voorjaar is gebleken dat een aanvullend krediet benodigd is. De aanbesteding vindt daarom met enkele maanden vertraging eind 2020 plaats. De werkzaamheden zijn naar verwachting in de eerste helft van 2021 gereed.

3 Project Zuivelstraat

Dit project betreft het vervangen van de asfaltverharding door klinkers. In de trottoirs aan beide zijden ligt een riool dat wordt vervangen door een riool in het midden van de straat. Tevens wordt hier een blauwe ader aangelegd. In september 2020 is het project aanbesteed. In oktober is gestart met de uitvoering, naar verwachting begin 2021 wordt het project opgeleverd.

4 Renovatie riolen (De Thij I i.c.m. grondwaterinloop en overige riolen)

Nadat in 2019 is gebleken dat de riolen in de wijk De Thij I met spoed gerelined dienden te worden, is in 2020 het tweede gedeelte aangepakt. De riolering in de volgende straten is (al dan niet gedeeltelijk) gerelined: Frederik van Eedenstraat, Johanna van Burenlaan, Guido Gezellestraat, Vondellaan, Staringsstraat, Van Alphenstraat, Jacob Catsstraat, Bernard van Meursstraat, Thijlaan, G.J. Muldersstraat, W.G.A.J. Roringstraat, Jan Jansstraat en de Mr. G.J. ter Kuilestraat.

Ook elders in de stad zijn een aantal riolen gerelined, onder andere in de Pastoor Plegtstraat, P.J. Geldermanstraat, Tijaardenstraat, Berkstraat (deelliner), Reigerstraat en de Molenkampstraat.

5 Project waterberging Ainsworthstraat

We hebben het project waterberging in de omgeving Ainsworthstraat dit jaar niet kunnen starten, omdat we met dit project o.a. afhankelijk zijn van het waterschap en Pré Pain. Zij zijn nog niet zover.

De beste oplossing voor het waterprobleem in dit gebied zal een ontwerp moeten zijn waarin de opgaven van de gemeente, het waterschap en Pré Pain worden geïntegreerd tot één ontwerp.

6 *Aanleg waterberging Meijbreestraat*

In de tweede helft van 2020 is gestart met de voorbereiding van de maatregelen in de Meijbreestraat. Naast een waterberging onder de Meijbreestraat wordt er water geborgen in de groenstrook naast de Drie-Eenheidsschool. Het is de bedoeling dat de aanbesteding eind 2020 plaatsvindt, in mei 2021 is de oplevering gepland.

7 *Waterberging Singelpark Vijfhoek en / of Molkenboer*

In juni 2020 heeft de aanbesteding voor het deelproject Vijfhoek plaatsgevonden. Door middel van een zogeheten “bouwteam” heeft hierna de verdere voorbereiding plaatsgevonden. In oktober 2020 is vervolgens de eerste schop de grond in gegaan. Naar verwachting duren de werkzaamheden tot eind 2021. Van het krediet is nu ca. € 100.000 aangewend voor het hier genoemde deelproject. Wanneer het andere deelproject Molkenboer aan de beurt is (volgend jaar of later) zal het overige deel van dit krediet worden aangewend.

8 *Maatregelen wateroverlast bovengronds*

In 2020 zijn een aantal projecten uitgevoerd om lokaal wateroverlast tegen te gaan.

In de Vogezenlaan is een wadi aangelegd, waarop we de verharding laten lozen. Op deze manier is de openbare ruimte hier van het riool afgekoppeld. Deze wadi voert af op de beek in de Erve Lambertman.

In de Landrebenlaan hebben we de vorig jaar aangelegde waterberging “gefinetuned”. Hier bleef te veel water in staan. Ook stroomde er vanuit deze berging nog te veel water naar het riool. Na een aanpassing stroomt de berging sneller leeg en wordt het water in het bos van de Geldermanstichting geleid. Hierdoor wordt ook droogte bestreden.

In de Industriestraat hebben we de bestaande spoorloot van het gemengde riool gehaald en op de nieuw gegraven wadi laten lozen (werk-met-werk maken met rioolwerkzaamheden Industriestraat). Op die manier kan het water in de omgeving bij hevige regenval naar de wadi stromen i.p.v. de (ge vulde) riolering.

In de omgeving van de Postweg hebben we een duiker verlaagd na klachten van hoge waterstanden. Helaas was het technisch niet mogelijk de hoge waterstanden geheel weg te nemen, maar de situatie is hier wel verbeterd.

9 *Opstellen nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)*

Eind dit jaar loopt de planperiode van het huidige GRP af. Het nu voor u liggende nieuwe GRP 2021-2025 zal eind 2020 door uw gemeenteraad worden behandeld.

10 *Vorbereidingskrediet grote projecten*

Dit jaar hebben we het voorbereidingskrediet onder andere gebruikt om een start te maken met de voorbereiding van het project Riolvervanging en aanleg Blauwe aders Carmelstraat. Ook is een deel gebruikt voor de voorbereiding van het reliningsproject in de Thij I.

11 *Onderhoud en vervanging pompen en gemalen*

Naast de reguliere werkzaamheden in het onderhoudscontract hebben we bij de gemalen aan de Thorbeckestraat, Lübeckstraat, Hengelosestraat en de Jufferbeek Zuid groter onderhoud uitgevoerd. Bij de mechanische riolering hebben we de drukrioolunits aan onder andere de Primulastraat, Schipleidelaan, Bornsedijk, Jufferbeekweg, Hengelosestraat, Reininksweg en de Oude Oldenzaalsestraat aangepakt.

Verder hebben we dit jaar het onderhoudsbestek aanbesteed in een Europese procedure.

12 *Inspectie riolering*

Het inspectiebudget van dit jaar hebben we voor een groot deel gebruikt voor het inspecteren van het laatste deel van de riolen in de wijk de Thij I. Overigens lag in het eerste deel van dit jaar de inspectie stil vanwege de mogelijke risico's met betrekking tot het Coronavirus. Na afstemming met Twente Milieu en collega-gemeenten zijn de werkzaamheden weer gestart.

13 *Aanleg, vervanging of inrichten van riolen, blauwe aders of wadi's: onvoorzien of werk-met-werk maken*

Deze post voor onvoorziene zaken zijn voor twee projecten aangewend:

1). Bij het project Katoenstraat / Industriestraat / Iepstraat hebben we een nieuw riooltracé aan moeten leggen vanwege de aanwezigheid van een middenspanningskabel. Door Coronawetgeving was het verboden deze tijdelijk uit te schakelen (wat normaal wel gebeurt), omdat deze kabel het ziekenhuis voedt. Bovendien hadden we bij dit project nog te maken met obstakels vanwege de ligging van niet bekende bestaande riolen, wat gevolgen had voor de aan te leggen riolering en blauwe aders.

2). Bij de voorbereiding van de renovatie van de riolen in de Thij I bleek dat meer strengen dan voorzien dit jaar nog gerelined moesten worden (de toestand hiervan was te slecht). Daarom is besloten om deze riolen dit jaar mee te nemen en de meerkosten op deze post onvoorzien te boeken.

14 *Maatregelen grondwateroverlast*

In het gebied rondom het viaduct Eektestraat hebben we maatregelen genomen om hoge grondwaterstanden te verlagen. Ter plaatse van dit viaduct perst grondwater door de dilatatievoegen wat gladheid en schade aan het asfalt kan veroorzaken.

Bijlage 8 Formatiecheck

Totaal

Samenvatting tijdsbesteding

	tijdsbesteding dagen	fte (175 dagen/jaar)
Planvorming, onderzoek en facilitair	409	2.3
Onderhoud	313	1.8
Maatregelen	262	1.5
Totaal	984	5.6

Planvorming, onderzoek en facilitair

gemeente 20 - 50.000 inwoners

	tijdsbesteding dagen/jaar	max. uit te besteden	uitbesteding uw situatie	tijdsbesteding dagen/jaar
Planvorming				
(verbreed) GRP	60	70%	70%	18
afstemming en overleg	25	-		25
jaarprogramma's	115	40%	30%	81
Onderzoek				
inventarisatie	10	-		10
inspectie/controlé	175	90%	20%	140
meten	40	50%	50%	20
functioneren (berekeningen, afkoppelplannen, OAS)	30	-		30
Facilitair				
verwerken revisiegegevens	25	90%	0%	25
vergunningen en voorlichting gebruik	20	-		20
klachtenanalyse en -verwerking	40	-		40
			tijdsbesteding	409
			fte (175 dagen/jaar)	2.3

tijdsbesteding dagen/jaar	regie
18	terugkoppeling binnen gemeente, overleg, strategie en middelen
25	eigen taak organisatie
81	overleg en afstemming andere beheerders, jaarbegroting
10	eigen taak organisatie
140	plan, uitbesteding, finan. afwikkeling
20	verwerking en verantwoording
30	
25	
20	eigen taak organisatie
40	eigen taak organisatie
409	dagen/jaar
2.3	keuze voor samenvatting

Onderhoud

type stelsel	lengte km	aantal voorzieningen	opmerkingen
gemengd	95		
gescheiden	190		km buis DWA+ km buis RWA!
verbeterd gescheiden	0		km buis DWA+ km buis RWA!
aantal pompunits drukriolering		90	
aantal bijzondere voorzieningen regenwater drainage	35	15	aantal Wadi's, aantal locaties met kratten,

onderdeel	dagen/jaar	% uitbesteed	dagen gemeente
riolen/kolken	595	65%	208
gemalen/mechanische riolering	200	65%	70
infiltratievoorzieningen/lokale zuiveringen	60	75%	15
drainage	48	90%	5
planning en begeleiding	15		15
	918		313

onderdeel	fte	% uitbesteed	fte gemeente
riolen/kolken	3.4	65%	1.2
gemalen/mechanische riolering	1.1	65%	0.4
infiltratievoorzieningen/lokale zuiveringen	0.3	75%	0.1
drainage	0.3	90%	0.0
planning en begeleiding	0.1		0.1
	5.2		1.8

Maatregelen

	investeringen "kale" kostprijs	perc. V+T	kosten personeel	maximale uit te besteden	uitbesteding uw situatie	personeelsinzet dagen
aanleg						
nieuwbouw	100,000	12%	12,000	60%	60%	10
bestaande bebouwing	25,000	15%	3,750	60%	60%	3
drainage	10,000	10%	1,000	60%	0%	2
reparatie	75,000	15%	11,250	60%	60%	9
renovatie	500,000	12%	60,000	60%	60%	50
vervanging	500,000	15%	75,000	60%	60%	63
verbetering	1,000,000	15%	150,000	60%	60%	125
					Totaal	262
					fte (175 dagen/jaar)	1.5

Bijlage 9 Kostendekkingsplan

Gemeente Oldenzaal

Kostendekkingsplan Taakveld Riolering

Ontwikkeling kosten en baten exclusief jaarlijkse inflatiecorrectie
Versie 0.6 (d.d. 2 oktober 2020), actualisatie t.b.v. GRP Oldenzaal 2021-2025

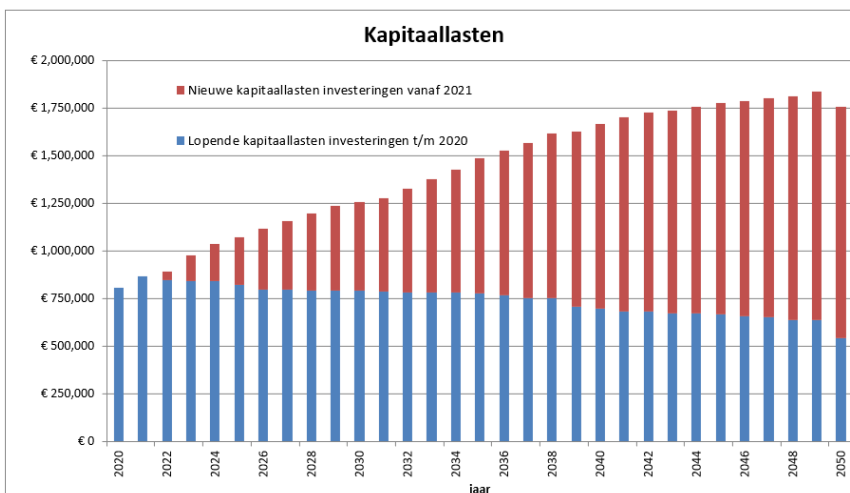
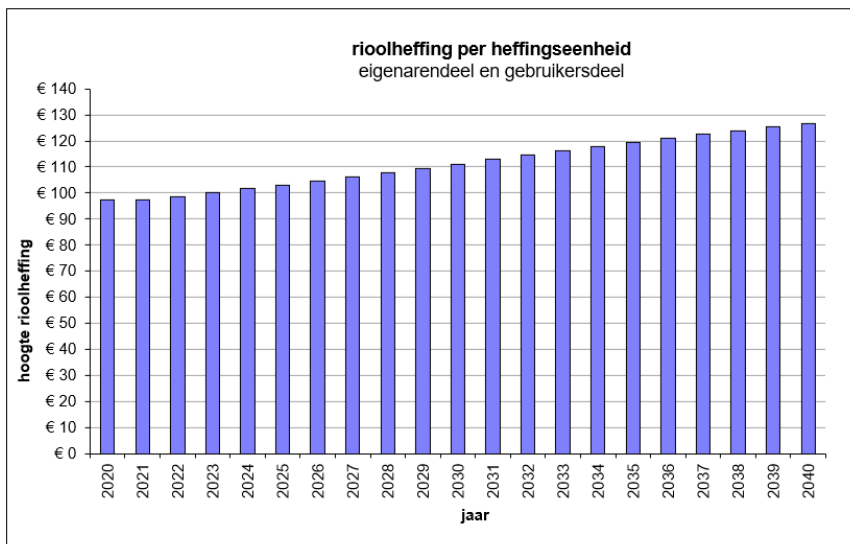
kapitaallasten in 2020	1807,174	percentage tov baten	27%
kapitaallasten in 2050	11,776,491		42%

	eigenaren	gebruikers	totaal
Rioolheffing (2020)	197.20	197.20	1194.40
Heffing (2050)	1135.93	1135.93	1271.85

Indexatie: 0 % (geen indexatie/inflatiecorrectie toegepast)

Uitgangspunten financiering:

- Annuitaire afschrijving
- Afschrijvingstermijn:
 - 40 jaar, riolering (buizen, putten, bouw k)
 - 0 jaar, mech. / elektrisch: uit exploitatie
 - 5 jaar, onderzoeken indien > 120.000 (anders uit exploitatie)
- Rente: **0.5%**

Kostendeckingsplan

Baten

JAAR	INKOMSTEN			
	Rioolheffing			
	heffingseenheden eigen, én gebr.	tarief per h.e. eigen, én gebr.	mutatie heffing procentueel	Opbrengst rioolheffing
	incl. kwijtschelding	exclusief indexatie		
2020	30,987	97.20	1.38%	3,011,936
2021	31,187	97.20 *		3,031,376
2022	31,347	98.66	1.5%	3,092,632
2023	31,467	100.14	1.5%	3,151,038
2024	31,547	101.64	1.5%	3,206,435
2025	31,547	103.16	1.5%	3,254,532
2026	31,547	104.71	1.5%	3,303,350
2027	31,547	106.28	1.5%	3,352,900
2028	31,547	107.88	1.5%	3,403,193
2029	31,547	109.50	1.5%	3,454,241
2030	31,547	111.14	1.5%	3,506,055
2031	31,547	112.80	1.5%	3,558,646
2032	31,547	114.50	1.5%	3,612,025
2033	31,547	116.21	1.5%	3,666,206
2034	31,547	117.96	1.5%	3,721,199
2035	31,547	119.43	1.25%	3,767,714
2036	31,547	120.92	1.25%	3,814,810
2037	31,547	122.44	1.25%	3,862,495
2038	31,547	123.97	1.25%	3,910,777
2039	31,547	125.52	1.25%	3,959,661
2040	31,547	126.77	1.0%	3,999,258
2041	31,547	128.04	1.0%	4,039,250
2042	31,547	129.32	1.0%	4,079,643
2043	31,547	130.61	1.0%	4,120,439
2044	31,547	131.92	1.0%	4,161,644
2045	31,547	132.58	0.5%	4,182,452
2046	31,547	133.24	0.5%	4,203,364
2047	31,547	133.91	0.5%	4,224,381
2048	31,547	134.58	0.5%	4,245,503
2049	31,547	135.25	0.5%	4,266,731
2050	31,547	135.93	0.5%	4,288,064

Lasten

Totale heffing eig. + gebr.	LASTEN						Subtotale lasten
	EXPLOITATIE	KAPITAALLASTEN		COMPENSABELE BTW			
	Exploitatie lasten	Investeringen t/m 2020	Vervangingen tot jaar 'n-1	21% btw op kap lasten nieuwe investeringen	btw lopende kapitaallasten	21% btw op exploitatie	
				21% btw op vervanging én overig	21%		
1194.40	1,811,424	807,174	0	-	169,507	107,083	2,895,188
1194.40	1,809,015	870,137	0	-	182,729	107,083	2,968,964
1197.32	1,808,647	846,814	48,810	10,250	177,831	107,083	2,999,435
1200.28	1,805,730	844,648	132,675	27,862	177,376	107,083	3,095,375
1203.28	1,805,732	843,330	195,806	41,119	177,099	107,083	3,170,170
1206.33	1,805,734	821,064	252,946	53,119	172,423	107,083	3,212,369
1209.42	1,805,734	798,587	320,236	67,250	167,703	107,083	3,266,594
1212.57	1,805,734	798,364	361,924	76,004	167,657	107,083	3,316,767
1215.75	1,805,734	794,031	403,627	84,762	166,746	107,083	3,361,983
1218.99	1,805,734	793,322	445,213	93,495	166,598	107,083	3,411,445
1222.28	1,805,734	793,323	465,191	97,690	166,598	107,083	3,435,619
1225.61	1,805,734	789,693	490,626	103,032	165,836	107,083	3,462,004
1228.99	1,805,734	782,645	543,018	114,034	164,356	107,083	3,516,870
1232.43	1,805,734	782,647	595,444	125,043	164,356	107,083	3,580,307
1235.91	1,805,734	781,781	648,081	136,097	164,174	107,083	3,642,951
1238.86	1,805,734	780,182	705,969	148,253	163,838	107,083	3,711,060
1241.85	1,805,734	769,978	759,274	159,448	161,695	107,083	3,763,213
1244.87	1,805,734	753,266	812,695	170,666	158,186	107,083	3,807,630
1247.93	1,805,734	751,747	866,042	181,869	157,867	107,083	3,870,341
1251.03	1,805,734	707,721	919,718	193,141	148,621	107,083	3,882,018
1253.54	1,805,734	700,652	967,468	203,168	147,137	107,083	3,931,243
1256.08	1,805,734	683,234	1,020,514	214,308	143,479	107,083	3,974,353
1258.64	1,805,734	683,244	1,042,945	219,018	143,481	107,083	4,001,505
1261.23	1,805,734	672,248	1,065,073	223,665	141,172	107,083	4,014,975
1263.84	1,805,734	672,253	1,083,812	227,601	141,173	107,083	4,037,656
1265.16	1,805,734	666,523	1,109,968	233,093	139,970	107,083	4,062,371
1266.48	1,805,734	657,046	1,131,138	237,539	137,980	107,083	4,076,520
1267.82	1,805,734	652,195	1,152,153	241,952	136,961	107,083	4,096,079
1269.15	1,805,734	640,873	1,173,135	246,358	134,583	107,083	4,107,767
1270.50	1,805,734	640,885	1,193,902	250,719	134,586	107,083	4,132,909
1271.85	1,805,734	545,633	1,209,682	254,033	114,583	107,083	4,036,749

* Rioolheffing 2021 is in de programmabegroting 2021 vastgesteld op € 97,44 ten opzichte van € 97,20 in 2020

Voorziening

Dotatie aan voorziening, inclusief reservering baggerkosten. Aftopping investeringen middels onttrekking uit voorziening. Minimaal saldo € 500.000.

JAAR	Jaarruimte baten -/- lasten	btw component jaarruimte (21% (last)	netto toevoeging voorziening	Dotatie		Dotatie sjaarvoorziening	VOORZIENING		Investering totaal	Onttrekking uit Voorziening	Netto investering te activeren	VOORZIENING
				t.b.v. baggeren vanaf 2019	Spaarsaldo Baggerkosten periodieke onttrekking		Stand voorz per 1 januari (incl. jaarruimte)	Stand voorz per 31 december				
2020	116,743	20,262	96,486	15,000	30,000	81,486	1,032,151	2,005,000	175,000	1,830,000	857,151	
2021	62,412	10,832	51,580	15,000	45,000	36,580	893,732	1,875,000	328,000	1,547,000	565,732	
2022	93,197	16,175	77,022	15,000	60,000	62,022	627,754	2,875,000		2,875,000	627,754	
2023	55,664	9,661	46,003	15,000	75,000	31,003	658,757	2,125,000		2,125,000	658,757	
2024	36,265	6,294	29,971	15,000	90,000	14,971	673,728	1,860,000	173,728	1,686,272	500,000	
2025	42,163	7,318	34,845	15,000	105,000	19,845	519,845	2,105,000	19,845	2,085,155	500,000	
2026	36,756	6,379	30,377	15,000	120,000	15,377	515,377	1,523,333	15,377	1,507,957	500,000	
2027	36,133	6,271	29,862	15,000	135,000	14,862	514,862	1,523,333	14,862	1,508,471	500,000	
2028	41,210	7,152	34,058	15,000	150,000	19,058	519,058	1,523,333	19,058	1,504,275	500,000	
2029	42,796	7,427	35,368	15,000	165,000	20,368	520,368	1,000,000	20,368	979,632	500,000	
2030	70,436	12,224	58,212	15,000	180,000	43,212	543,212	1,000,000	43,212	956,788	500,000	
2031	96,642	16,773	79,869	15,000	195,000	64,869	564,869	1,960,000	64,869	1,895,131	500,000	
2032	95,155	16,515	78,641	15,000	210,000	63,641	563,641	1,960,000	63,641	1,896,359	500,000	
2033	85,899	14,908	70,991	15,000	225,000	55,991	555,991	1,960,000	55,991	1,904,009	500,000	
2034	78,248	13,580	64,668	15,000	240,000	49,668	549,668	1,960,000	49,668	1,910,332	500,000	
2035	56,654	9,832	46,821	15,000	255,000	31,821	531,821	1,960,000	31,821	1,928,179	500,000	
2036	51,598	8,955	42,643	15,000	270,000	27,643	527,643	1,960,000	27,643	1,932,357	500,000	
2037	54,865	9,522	45,343	15,000	285,000	30,343	530,343	1,960,000	30,343	1,929,657	500,000	
2038	40,435	7,018	33,418	15,000	300,000	18,418	518,418	1,960,000	18,418	1,941,582	500,000	
2039	77,643	13,475	64,168	15,000	315,000	49,168	549,168	1,960,000	49,168	1,910,832	500,000	
2040	68,014	11,804	56,210	15,000	330,000	41,210	541,210	1,960,000	41,210	1,918,790	500,000	
2041	64,898	11,263	53,634	15,000	345,000	38,634	538,634	850,000	38,634	811,366	500,000	
2042	78,138	13,561	64,577	15,000	360,000	49,577	549,577	850,000	49,577	800,423	500,000	
2043	105,464	18,304	87,161	15,000	375,000	72,161	572,161	850,000	72,161	777,839	500,000	
2044	123,988	21,519	102,469	15,000	390,000	87,469	587,469	850,000	87,469	762,531	500,000	
2045	120,081	20,840	99,240	15,000	405,000	84,240	584,240	850,000	84,240	765,760	500,000	
2046	126,844	22,014	104,830	15,000	420,000	89,830	589,830	850,000	89,830	760,170	500,000	
2047	128,303	22,267	106,035	15,000	435,000	91,035	591,035	850,000	91,035	758,965	500,000	
2048	137,736	23,905	113,831	15,000	450,000	98,831	598,831	850,000	98,831	751,169	500,000	
2049	133,821	23,225	110,596	15,000	465,000	95,596	595,596	850,000	95,596	754,404	500,000	
2050	251,315	43,617	207,699	15,000	480,000	192,699	692,699	850,000	192,699	657,301	500,000	

Exploitatielasten

Kostenplaats	Grootboek, beschrijving	2021	2022	vanaf 2023
672201109 Overige dagelijks onderhoud riolerings	411906 Doorber loonkst Domein Ruimte 540601	€ 139,419	€ 139,419	€ 139,419
	Overhead (72% over salarissen)	€ 100,382	€ 100,382	€ 100,382
672201109 Overige dagelijks onderhoud riolerings	435104 STW; Personeel van derden	€ 2,446	€ 2,446	€ 2,446
672201109 Overige dagelijks onderhoud riolerings	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 211,934	€ 211,934	€ 211,934
672201109 Overige dagelijks onderhoud riolerings	438999 Doorber Overige goederen en diensten	€ 62,315	€ 63,214	€ 59,702
672201109 Overige dagelijks onderhoud riolerings	473999 Doorberekening Afschrijvingen	€ 20,971	€ 19,704	€ 19,678
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	433001 Recoqnities/precariorechten	€ 4,523	€ 4,523	€ 4,523
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	438064 Telefoonkosten	€ 9,979	€ 9,979	€ 9,979
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	438065 Aardgas-/electriciteitsverbruik	€ 20,956	€ 20,956	€ 20,956
672202101 Reiniging straatkolken	438018 Afvalverwerking	€ 16,582	€ 16,582	€ 16,582
672202101 Reiniging straatkolken	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 28,447	€ 28,447	€ 28,447
672201901 Energie/water/Recoqn./Subsidie	838002 Overige opbrengsten	€ -621	€ -621	€ -
672203101 Gem. RioleringsPlan; actual./adviseer	411906 Doorber loonkst Dru-ont en Dru-rea 5406011	€ 169,646	€ 169,646	€ 169,646
	Overhead (72% over salarissen)	€ 122,145	€ 122,145	€ 122,145
672204102 Reiniging/inspectie vrijvervalriolerings	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 67,563	€ 67,563	€ 67,563
672204103 Grondwaterplan ca/monitoringsrapport	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 18,191	€ 18,191	€ 18,191
672204104 Actualisatie beheersysteem	438001 Abonn / vakliteratuur /contributies	€ 7,500	€ 7,500	€ 7,500
672204104 Actualisatie beheersysteem	438019 Diverse goederen en diensten	€ 12,994	€ 12,994	€ 12,994
672204104 Actualisatie beheersysteem	438030 Overige uitbestede werkzaamheden	€ 93,806	€ 93,806	€ 93,806
672204104 Actualisatie beheersysteem	438064 Telefoonkosten	€ 15,000	€ 15,000	€ 15,000
672207990 Overige	443302 Overige uitbestede werkzaamheden GBT	€ 152,868	€ 152,868	€ 152,868
Verkeer en vervoer	doorbelasting veeqkosten	€ 460,000	€ 460,000	€ 460,000
Sociaal beleid - Kwijtschelding	inkomensregelingen (kwijtschelding)	€ 71,969	€ 71,969	€ 71,969
Lasten exclusief kapitaallasten, BTW en dotatie voorziening		€ 1,809,015	€ 1,808,647	€ 1,805,730

Projectplanning investeringen

Uitvoering:	2021	2022	2023	2024	2025	totaal
1 Carmelstraat / Lyceumstraat	€ 500,000	€ 750,000				
2 Deurningerstraat (tussen project Vijfhoek - Hengelsestraat)	€ 150,000					
3 Meerkosten Meijbreestraat	€ 200,000					
4 Relining 2021	€ 650,000					
5 Onvoorzien en diversen	€ 300,000					
6 Denekamperstraat		€ 1,000,000				
7 Primulastraat / Gammelkerstraat / Hyacinthstraat		€ 300,000	€ 700,000			
8 Relining 2022		€ 500,000				
9 Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer		€ 250,000				
10 Scholte Grevinkhoflaan			€ 500,000			
11 Maatregelen Ossenmaatstraat / Berkstraat			€ 200,000	€ 100,000		
12 Relining 2023			€ 300,000			
13 drainage de Thij I			€ 100,000			
14 Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer			€ 250,000			
15 Haerstraat				€ 500,000		
16 Deken Scholtenstraat / Bentincksstraat / Oude Rondweg				€ 400,000		
17 Waterberging Looweg incl. wateromleiding van sloot Provincie				€ 150,000		
18 Relining 2024				€ 300,000		
19 Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer				€ 250,000		
20 Bentheimerstraat / Alleeweg				€ 50,000	€ 1,450,000	
21 Relining 2025					€ 300,000	
22 Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer					€ 250,000	
Kosten per jaar	€ 1,800,000	€ 2,800,000	€ 2,050,000	€ 1,750,000	€ 2,000,000	€ 10,400,000

Investerings planperiode

Startjaar			Krediet	Onttrekking uit voorziening	Investering te activeren	in gebruik	ANN	Duur	Rente	Annuititeit
2021	aanv.	Dr. Nolenstraat aanvullend budget (meerkosten 2020-2021)	60,000		60,000	2022	ANN	40	0.5%	1,659
	1	Carmelstraat / Lyceumstraat	500,000	328,000	172,000	2022	ANN	40	0.5%	4,755
	2	Deurningerstraat (tussen project Vijfhoek - Hengelosestraat)	150,000		150,000	2022	ANN	40	0.5%	4,147
	3	Meerkosten Meijbreestraat	200,000		200,000	2022	ANN	40	0.5%	5,529
	4	Relining 2021	650,000		650,000	2022	ANN	40	0.5%	17,970
	5	Onvoorzien en diversen	300,000		300,000	2022	ANN	40	0.5%	8,294
		Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000		50,000	2022	ANN	40	0.5%	1,382
		Onderzoeken onvoorzien / nader te bepalen	25,000		25,000	2022	ANN	5	0.5%	5,075
1,607,000										
2022	1	Carmelstraat / Lyceumstraat	750,000	-	750,000	2023	ANN	40	0.5%	20,734
	6	Denekamperstraat	1,000,000		1,000,000	2023	ANN	40	0.5%	27,646
	7	Primulastraat / Gammelkerstraat / Hyacinthstraat	300,000		300,000	2023	ANN	40	0.5%	8,294
	8	Relining 2022	500,000		500,000	2023	ANN	40	0.5%	13,823
	9	Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer	250,000		250,000	2023	ANN	40	0.5%	6,911
		Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000		50,000	2023	ANN	40	0.5%	1,382
		Onderzoeken onvoorzien / nader te bepalen	25,000		25,000	2023	ANN	5	0.5%	5,075
2,875,000										
2023	7	Primulastraat / Gammelkerstraat / Hyacinthstraat	700,000	-	700,000	2024	ANN	40	0.5%	19,352
	10	Scholte Grevinkhofflaan	500,000		500,000	2024	ANN	40	0.5%	13,823
	11	Maatregelen Ossenmaatstraat / Berkstraat	200,000		200,000	2024	ANN	40	0.5%	5,529
	12	Relining 2023	300,000		300,000	2024	ANN	40	0.5%	8,294
	13	drainage de Thijl	100,000		100,000	2024	ANN	40	0.5%	2,765
	14	Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer	250,000		250,000	2024	ANN	40	0.5%	6,911
		Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000		50,000	2024	ANN	40	0.5%	1,382
		Onderzoeken onvoorzien / nader te bepalen	25,000		25,000	2024	ANN	5	0.5%	5,075
2,125,000										
2024	11	Maatregelen Ossenmaatstraat / Berkstraat	100,000		100,000	2025	ANN	40	0.5%	2,765
	15	Haerstraat	500,000	173,728	326,272	2025	ANN	40	0.5%	9,020
	16	Deken Scholtenstraat / Bentincksstraat / Oude Rondweg	400,000		400,000	2025	ANN	40	0.5%	11,058
	17	Waterberging Looweg incl. waterleiding van sloot Provincie	150,000		150,000	2025	ANN	40	0.5%	4,147
	18	Relining 2024	300,000		300,000	2025	ANN	40	0.5%	8,294
	19	Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer	250,000		250,000	2025	ANN	40	0.5%	6,911
	20	Bentheimerstraat / Alleeweg	50,000		50,000	2025	ANN	40	0.5%	1,382
		Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000		50,000	2025	ANN	40	0.5%	1,382
		Basisrioleringsplan	35,000		35,000	2025	ANN	5	0.5%	7,105
		Onderzoeken onvoorzien / nader te bepalen	25,000		25,000	2025	ANN	5	0.5%	5,075
1,686,272										
2025	20	Bentheimerstraat / Alleeweg	1,450,000	19,845	1,430,155	2026	ANN	40	0.5%	39,537
	21	Relining 2025	300,000		300,000	2026	ANN	40	0.5%	8,294
	22	Onvoorzien en diversen, incl. verv. integraal beheer	250,000		250,000	2026	ANN	40	0.5%	6,911
		Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000		50,000	2026	ANN	40	0.5%	1,382
		Rioleringsprogramma (GRP)	30,000		30,000	2026	ANN	5	0.5%	6,090
		Onderzoeken onvoorzien / nader te bepalen	25,000		25,000	2026	ANN	5	0.5%	5,075
2,085,155										

Investerings langjarig (na planperiode)

Startjaar		Krediet	Onttrekking uit voorziening	Investering te activeren	in gebruik	ANM	Duur	Rente	Aansluit
2026	Vervanging riolering incl. drukriolering	700,000	15,377	1,507,357	2027	ANN	40	0.5%	41,688
	Nota klimaatverandering 1.6 miljoen t/m 2028 (resterende 1,157 mln)	523,333							
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	250,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2027	ANN	5	0.5%	5,075
2027	Vervanging riolering incl. drukriolering	700,000	14,862	1,508,471	2028	ANN	40	0.5%	41,702
	Nota klimaatverandering 1.6 miljoen t/m 2028 (resterende 1,157 mln)	523,333							
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	250,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2028	ANN	5	0.5%	5,075
2028	Vervanging riolering incl. drukriolering	700,000	19,058	1,504,275	2029	ANN	40	0.5%	41,586
	Nota klimaatverandering 1.6 miljoen t/m 2028 (resterende 1,157 mln)	523,333							
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	250,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2029	ANN	5	0.5%	5,075
2029	Vervanging riolering incl. drukriolering	700,000	20,368	979,632	2030	ANN	40	0.5%	27,082
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	250,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2030	ANN	5	0.5%	5,075
	Vervanging riolering incl. drukriolering	700,000	43,212	956,788	2031	ANN	40	0.5%	26,451
2030	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	250,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien + Rioleringsprogramma (5 jaarlijks)	50,000		50,000	2031	ANN	5	0.5%	10,150
	Vervanging riolering incl. drukriolering	1,810,000	64,863	1,835,131	2032	ANN	40	0.5%	52,392
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	100,000							
2031	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2032	ANN	5	0.5%	5,075
	Vervanging riolering incl. drukriolering	1,810,000	63,641	1,896,359	2033	ANN	40	0.5%	52,426
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
2032	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2033	ANN	5	0.5%	5,075
	Vervanging riolering incl. drukriolering	1,810,000	55,391	1,904,009	2034	ANN	40	0.5%	52,637
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2034	ANN	5	0.5%	5,075
2033	Vervanging riolering incl. drukriolering	1,810,000	49,668	1,910,332	2035	ANN	40	0.5%	52,812
	DPRM maatregelen (bovengronds) en vervolmaken blauwe aders	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien + BRP (10 jaarlijks)	50,000		50,000	2035	ANN	5	0.5%	10,150
	Vervanging riolering inclusief drukriolering	1,810,000	31,821	1,928,179	2036	ANN	40	0.5%	53,306
2034	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	100,000							
	Onderzoeken / onvoorzien + Rioleringsprogramma (5 jaarlijks)	50,000		50,000	2036	ANN	5	0.5%	10,150
	Vervanging riolering inclusief drukriolering	1,810,000	27,643	1,932,357	2037	ANN	40	0.5%	53,421
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2037	ANN	5	0.5%	5,075
2035	Vervanging riolering inclusief drukriolering	1,810,000	30,343	1,929,657	2038	ANN	40	0.5%	53,346
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	100,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2038	ANN	5	0.5%	5,075

Investerings langjarig (na planperiode, vervolg)

Startjaar		Krediet	Onttrekking uit voorziening	Investering te activeren	in gebruik	ANN	Deur	Rente	Aanwiteit
2038	Vervanging riolering inclusief drukriolering	1,810,000	18,418	1,941,582	2039	ANN	40	0.5%	53,676
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2039	ANN	5	0.5%	5,075
2039	Vervanging riolering inclusief drukriolering	1,810,000	43,168	1,910,832	2040	ANN	40	0.5%	52,826
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2040	ANN	5	0.5%	5,075
2040	Vervanging riolering inclusief drukriolering	1,810,000	41,210	1,918,790	2041	ANN	40	0.5%	53,046
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	50,000		50,000	2041	ANN	5	0.5%	10,150
2041	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	38,634	811,366	2042	ANN	40	0.5%	22,431
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2042	ANN	5	0.5%	5,075
2042	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	43,577	800,423	2043	ANN	40	0.5%	22,128
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2043	ANN	5	0.5%	5,075
2043	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	72,161	677,839	2044	ANN	40	0.5%	18,739
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2044	ANN	5	0.5%	5,075
2044	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	87,463	762,531	2045	ANN	40	0.5%	21,081
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	50,000		50,000	2045	ANN	5	0.5%	10,150
2045	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	84,240	765,760	2046	ANN	40	0.5%	21,170
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	50,000		50,000	2046	ANN	5	0.5%	10,150
2046	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	83,830	760,170	2047	ANN	40	0.5%	21,015
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2047	ANN	5	0.5%	5,075
2047	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	91,035	758,965	2048	ANN	40	0.5%	20,982
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2048	ANN	5	0.5%	5,075
2048	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	98,831	751,169	2049	ANN	40	0.5%	20,766
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2049	ANN	5	0.5%	5,075
2049	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	95,596	754,404	2050	ANN	40	0.5%	20,856
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	25,000		25,000	2050	ANN	5	0.5%	5,075
2050	Vervanging riolering inclusief drukriolering	700,000	132,633	657,301	2051	ANN	40	0.5%	18,171
	DPRA maatregelen	100,000							
	Vervanging pompen en gemalen (bouwkundig)	50,000							
	Onderzoeken / onvoorzien	50,000		50,000	2051	ANN	5	0.5%	10,150

Rioolvervanging

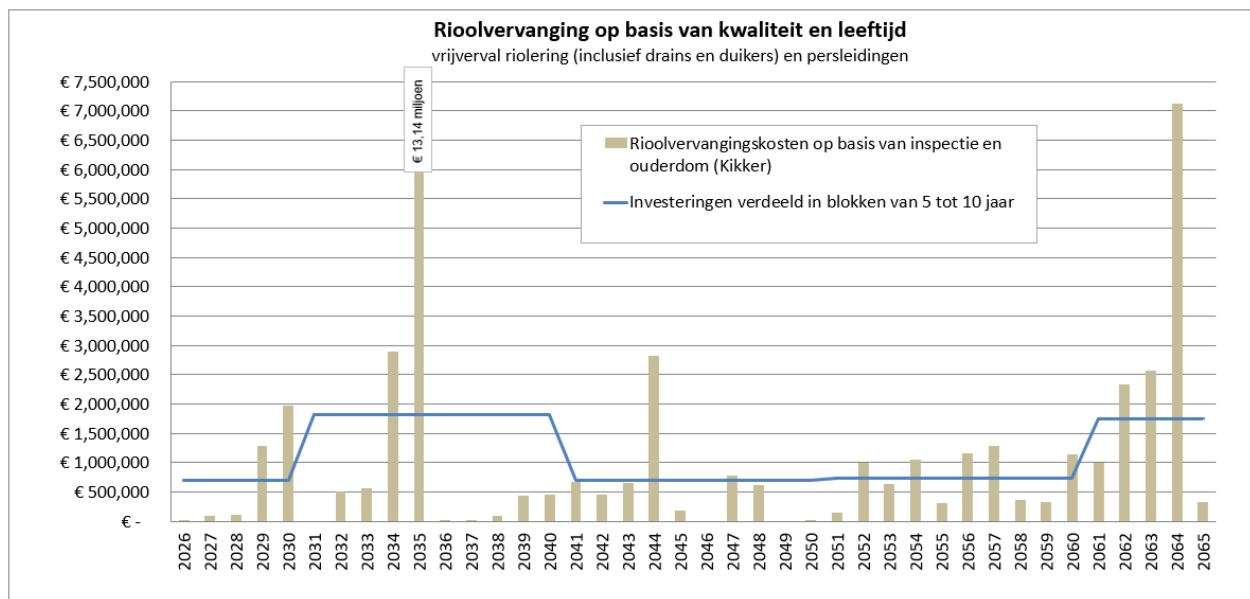
Voor de planperiode zijn de investeringen bekend (concrete projecten). Vanaf 2026 wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit het rioolbeheersysteem Kikker. Het betreft de vervangingsinvesteringen gebaseerd op kwaliteit (schades bij inspecties) en leeftijd.

De berekende investeringen ten behoeve van de vervangingsopgave zijn gegroepeerd in perioden van vijf jaar om jaarlijkse pieken en dalen af te vlakken.

De kosten zijn gebaseerd op 100% vervanging en een gemiddelde eenheidsprijs van € 550 per m¹ (herleid uit output Kikker (dient als basis), kosten zijn inclusief VAT). De eenheidsprijzen zijn geïndexeerd naar prijspeil 2020 (CBS GWW sector 2017-2020: 10,6%).

Oldenzaal zal vanaf 2026 naar verwachting circa 40% relinen in plaats van vervangen, hetgeen op termijn kan leiden tot lagere investeringskosten. Bij de actualisatie van het investeringsprogramma ten behoeve van het nieuwe Rioleringsprogramma in 2025 kan hierop geanticipeerd worden.

In de periode 2051-2060 wordt 15 kilometer persleiding vervangen, die kosten zijn in onderstaande grafiek verwerkt. De volgende figuur toont de uitkomsten.

Bijlage 10 Reactie waterschap Vechtstromen

T.a.v. de heer J. Buitenweg
 Postbus 354
 7570 AJ OLDENZAAL

postadres
 Postbus 5006
 7600 GA Almelo

bezoekadres
 Kooikersweg 1 Almelo

t 088-2203333
 e info@vechtstromen.nl
 www.vechtstromen.nl

Geachte heer Buitenweg,

contactpersoon
 W.J. Luttmer
doorkiesnummer
 088-2203474

uw kenmerk
ons kenmerk
 Z - 2029679/20089912

Datum
 13 oktober 2020
bijlage(n)
 -

onderwerp
 Gemeentelijk Rioleringsplan Oldenzaal 2021 - 2025

Op 5 oktober 2020 hebben wij per email het eindconcept Gemeentelijk Rioleringsplan Oldenzaal 2021 – 2025 ontvangen. Met waardering hebben wij kennis genomen van de inhoud.

Het GRP beschrijft hoe u in de periode 2021 – 2025 invulling wilt geven aan de watertaken en daarbij een bijdrage leveren aan de visie van de gemeente Oldenzaal een gezonde en aantrekkelijke gemeente te zijn waar inwoners veilig en fijn kunnen wonen, werken en leven. Het plan sluit aan bij actuele ontwikkelingen, zoals de Omgevingswet, het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en de Global Goals. U heeft ons in een vroeg stadium betrokken bij het opstellen van dit GRP, waarvoor onze dank. Het plan is een prettig leesbaar document en heeft onze waardering. Het GRP bevat veel goede voornemens, waarbij onderstaande onze speciale belangstelling hebben.

In de afgelopen periode heeft de gemeente Oldenzaal fors geïnvesteerd in het aanleggen van de blauwe aders waardoor ook de mogelijkheden voor het afkoppelen van verhard oppervlak worden vergroot. Daarnaast heeft u ook al geïnvesteerd in klimaatadaptieve maatregelen.

Het plan laat zien dat de gemeente Oldenzaal ook in de komende periode in het kader van het DPRA veel aandacht geeft aan een klimaatrobuuste leefomgeving. Door een klimaatbestendige inrichting wilt u bijdragen aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. U wilt met een integrale blik kijken naar de (afval)waterketen, samen met andere beleidsdisciplines, waterpartners en inwoners. Daarbij heeft u niet alleen aandacht voor wateroverlast maar ook voor verdroging en hitte. Het projectidee Singelpark spreekt hierbij tot de verbeelding.

Voor een klimaatbestendige inrichting hanteert u de strategie om bij nieuwbouw, herbouw of uitbreiding een waterbergingsseis van 60 mm om zodoende hemelwater zoveel mogelijk vast te houden. Dimensionering van retentievoorzieningen en overig oppervlaktewater wilt u in overleg

doen met het waterschap en daarbij zoeken naar maatwerk, gericht op doelmatige oplossingen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Uit het GRP blijkt ook dat u veel waarde hecht aan een optimaal functionerend afvalwatersysteem en een ecologisch gezond en natuurlijk (grond)watersysteem. Dat wordt geïllustreerd door het voornemen de vuilemissie verder terug te dringen door de werking van de Fuzzy-schuif verder te optimaliseren. Hoewel het gemeentelijk rioolstelsel al voldoet aan de theoretische vuilemissie. U wilt sturen op de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater en staat open voor het koppelen van rioleringsingrepen aan de waterkwaliteitsdoelen, het vergroten van de sponswerking van de bodem en de gebiedsfuncties zoals landbouw, natuur en recreatie.

Wij zetten dan ook graag onze goede samenwerking voort door gezamenlijk invulling te geven aan de opgaven van het Gemeentelijk Rioleringsplan Oldenzaal 2021 – 2025. Wij hopen daarmee een bijdrage te leveren aan een prettige en gezonde leefomgeving van de gemeente Oldenzaal.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen,
namens deze,

ir. A.H. Eugelink, teamleider expertisecentrum

Bijlage 11 Raadsvoorstel en -besluit

Bijlagen 2020
10 november 2020
Nr. 42/5
Reg.nr. INTB-20-04671
Bijlagen: 2

Agendapunt: 11

Voorstel tot het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025 en het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma GRP 2021.

Aan de gemeenteraad

Oldenzaal wil een gezonde, kwalitatief aantrekkelijke gemeente zijn

Wij voeren onze zorgplichten voor water zó uit dat de volksgezondheid wordt beschermd, een aantrekkelijke leefomgeving wordt gecreëerd en de ruimtelijke kwaliteit zo hoog mogelijk is. We doen dit doelmatig en met zo min mogelijk maatschappelijke kosten.

Oldenzaal voldoet aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater

Gemeente Oldenzaal heeft de ambitie bij te dragen aan het welzijn van haar inwoners. De inwoners van onze gemeente moeten fijn kunnen wonen, werken en leven. Vanuit de gemeentelijke watertaken kunnen we een grote bijdrage leveren aan deze ambities. Dit gemeentelijk rioleringsplan (GRP) beschrijft hoe we de aankomende jaren (2021-2025) invulling zullen geven aan onze watertaken en hoe dit bijdraagt aan onze ambities.

Meerjarige doorkijk en jaarlijkse evaluatie en voortgang

De opzet van het GRP is dezelfde als het voorgaande GRP. Deze opzet is grotendeels overeenkomstig de nationale Leidraad riolering, maar houdt ook al rekening met de overgang naar de Omgevingswet. De komst van de Omgevingswet betekent dat de planverplichting voor het opstellen van een GRP verdwijnt. De drie waterzorgplichten blijven echter bestaan, net als de verplichting om de financiën te verantwoorden. Die onderwerpen krijgen een plek in de omgevingsvisie, omgevingsplannen en uitvoeringsagenda van de gemeente Oldenzaal. Vooruitlopend op de overgang naar de Omgevingswet hebben we dit GRP zo ingedeeld dat de onderdelen relatief eenvoudig overgenomen kunnen worden in de nieuwe planvormen.

Na een evaluatie van het huidige GRP beschrijft het nieuwe GRP de beleidskaders en de huidige situatie. Daarna gaat het GRP in op de gemeentelijke watertaken; de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Tot slot wordt ingegaan op de middelen en de ontwikkeling van de rioolheffing.

Jaarlijks wordt een voortgangsnotitie opgesteld met een uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar. U krijgt daarmee informatie over de voortgang van de uitvoering van het GRP en een actueel inzicht van de inkomsten en uitgaven.

Evaluatie GRP 2016-2020 geeft positief beeld

De afgelopen periode stelden we onszelf ten doel de voordelen ('lusten') van water te benutten, maar eerst de nadelen ('lasten') aan te pakken. Dat gebeurde en gebeurt door te zorgen voor een goed en duurzaam rioleringsstelsel en door wateroverlast zo veel mogelijk te voorkomen. Om dit te realiseren investeren wij in rioolvervanging, aanleg van Blauwe aders, afkoppelen en vervanging van pompen en gemalen.

De belangrijkste beleidslijnen uit het GRP 2016-2020 waren:

- Optimaliseren van de financiering om de rioolheffing zo laag mogelijk te houden.
- Samenwerking met partners zoals het waterschap Vechtstromen en Twents waternet.
- Toegroeien naar een robuuster rioolstelsel, om ook in de toekomst wateroverlast te voorkomen.

- Voortzetten van afkoppelen van regenwater van de riolering, uiteindelijk tot 40% van het verharde oppervlak. Hierdoor worden (afval)waterstromen gescheiden, verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater en vermindert de overlast door overstorten.

Geconcludeerd is dat nagenoeg alle investeringen en maatregelen uit het GRP zijn uitgevoerd. Hiermee zijn de ambities uit het GRP 2016-2020 gehaald. Bijzondere aandacht verdient het behalen van de ambitie om 40% verhard oppervlak af te koppelen. Hiermee is een goede basis aanwezig om wateroverlast in Oldenzaal te voorkomen en tegelijkertijd een positieve bijdrage te leveren aan de waterkwaliteit in Oldenzaal en de rest van het stroomgebied van waterschap Vechtstromen.

Door te zorgen dat regenwater niet in de vuilwaterriolering terecht komt, maar in de bodem, Blauwe aders of beek, zorgen we ervoor dat de stad minder risico's loopt op wateroverlast, bestrijden we de nadelen van droogte en verbeteren we de waterkwaliteit in beken en vijvers. Vanuit de ambitie van het Waterplan 2003 moest er voor 2033 103,2 hectare verhard oppervlak worden afgekoppeld. Onder meer door de nota Klimaatverandering uit 2018 is de laatste jaren stevig geïnvesteerd in de realisatie van Blauwe aders en waterberging. Ook is bij nieuwe gebiedsontwikkelingen meteen een afgekoppeld regenwatersysteem aangelegd. Door al deze ontwikkelingen is in 2020 de ambitie uit het Waterplan 2003 reeds behaald. Tot en met 2020 is 117,5 hectare bestaand verhard oppervlak afgekoppeld. Daarbij is in de periode 2016-2020 21,0 hectare nieuw verhard oppervlak niet aangekoppeld.

Goed houden wat goed is en stap voor stap groeien naar een klimaatbestendige stad

In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2026 is het nieuwe beleid, geplande maatregelen en benodigde financiering vastgelegd.

De belangrijkste beleidslijnen zijn de volgende:

- onveranderd doorzetten van de ingezette beleidslijnen tijdens GRP 2016-2020. Waaronder optimaliseren financiering rioolheffing, samenwerking met partners zoals waterschap Vechtstromen, Twents waternet en WBO Wonen, toegroeien naar robuust rioolstelsel;
- afkoppelen van regenwater is geen doel op zich, maar volgt vanuit het aanleggen van Blauwe aders, nieuwe gebiedsontwikkelingen en klimaatbewustzijn bij de Oldenzalers. De basis is gelegd met het behalen van de doelstelling uit 2003 (40% van verhard oppervlak afkoppelen);
- een intensivering van de verplichte waterberging bij nieuwbouw, ook bij particulieren. Door de ligging op de stuwwal is het noodzakelijk om op veel plekken regenwater te bergen en waar mogelijk te infiltreren in de grond;
- In onze maatregelen en communicatie houden we steeds meer rekening met de noodzaak om ons aan te passen aan de klimaatverandering. Om de risico's op schade door wateroverlast, droogte en hittestress zo laag mogelijk te houden blijven we in gesprek met de stad en onze partners. Vanuit de gesprekken volgen mogelijk nieuwe maatregelen tegen de klimaateffecten.

Multifunctioneel gebruik van de buitenruimte

Er moet veel gebeuren en er is maar beperkt ruimte. Om ruimte te geven aan de vele doelstellingen en tegelijkertijd de openbare ruimte van een goede kwaliteit te voorzien zetten wij in op multifunctioneel gebruik van de buitenruimte. Mooie voorbeelden hiervan die in de afgelopen periode zijn gerealiseerd zijn De Stadsweide en De Stadstuinen. Het bestaand stedelijk gebied is hier omgetoverd tot plaatsen waar het fijn is om te zijn. Het is er mooi, maar tegelijkertijd wordt er regenwater vastgehouden en terug gegeven aan de bodem, de natuur kan zich ontwikkelen door een grote variëteit aan groen en de hitte blijft binnen de perken door de verkoelende werking van onze groene airco's, de bomen.

Uitvoeringsprogramma 2021

In 2021 is een investering nodig van ruim 3,0 miljoen euro. Waar mogelijk wordt werk met werk gemaakt en wordt de ruimtelijke inrichting bovengronds en ondergronds tegelijk aangepakt. Voor de

komende periode staan er ook weer goede maatregelen op het programma. De drie grootste projecten waar we vanuit het GRP in 2021 mee bezig gaan zijn Relining De Thij I, Carmelstraat-Lyceumstraat en waterberging Meijbreestraat. Voor het totaal aan maatregelen verwijzen we naar de GRP rapportage en specifiek voor volgend jaar naar het Uitvoeringsprogramma GRP 2021. De investeringen die nodig zijn voor het Uitvoeringsprogramma GRP 2021 worden gedekt uit bestaande kredieten. Het benodigde investeringskrediet heeft de raad reeds bij de Programmabegroting 2021 beschikbaar gesteld.

Singelpark als impuls voor de binnenstad

Het meest in het oog springende traject zal de ontwikkeling van het Singelpark zijn. Een groenblauwe long voor de binnenstad, waarin schoon regenwater wordt opgevangen en terug gegeven aan de bodem tegen droogte. Door meer natuur in de binnenstad koelen we de omgeving bij extreem warm weer. En tegelijk geven we meer ruimte aan natuurlijk bewegen en laten we de historie van Oldenzaal terug komen.

Al deze maatregelen samen zorgen voor een impuls aan de duurzame inrichting van Oldenzaal. En leveren een belangrijke bijdrage aan de Oldenzaalse Global Goals. Met de uitvoering van de werkzaamheden vanuit het GRP en de nota Klimaatverandering wordt ook invulling gegeven aan meerdere Global Goals; 06 (duurzaam beheer water), 13 (klimaatverandering) en 15 (ecosystemen).

Lage rioolheffing ondanks lichte stijging

Elk jaar merken we meer van de klimaatverandering. Met piekbuien die waterschade veroorzaken, 3 extreem droge zomers op rij en langere hittegolven. De verwachting is dat deze ontwikkelingen overgaan van incidenteel naar structureel. Dit betekent dat we voor de toekomst meer maatregelen moeten nemen en deze anders inrichten. Hiervoor is extra geld nodig en daarom wordt een lichte stijging van de rioolheffing voorgesteld. Ondanks de lichte stijging blijft de rioolheffing in Oldenzaal relatief laag. De heffing blijft een van de laagste in Twente en ligt ongeveer 10% onder het landelijk gemiddelde. En door de ingezette optimalisatie van de financiering is de verwachting voor de lange termijn dat de rioolheffing minder stijgt dan bij de vorige planning. Voor 2021 is een kostendekkende heffing berekend van € 97,44 berekend. Dit is nagenoeg gelijk aan het tarief voor 2020 (€ 97,20).

Om de rioolheffing kostendekkend te houden is de volgende ontwikkeling beoogd:

Jaar/periode	Stijging rioolheffing (exclusief indexatie)
2020 → 2021	nihil
2022 t/m 2025 (planperiode)	1,5% per jaar
2026 t/m 2034	1,5% per jaar
2035 t/m 2039	1,25% per jaar
2040 t/m 2044	1,0% per jaar
2045 t/m 2050	0,5% per jaar

Tabel 10.3 Stijging rioolheffing 2020-2050, exclusief jaarlijkse indexatie

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van de rioolheffing in cijfers en percentages (exclusief jaarlijkse indexatie).

Ontwikkeling rioolheffing exclusief indexatie

Jaar	Stijging heffing (exclusief indexatie)	Rioolheffing (exclusief indexatie)		
		Gebruikersdeel	Eigenarendeel	Totaal
2021	*	(€ 97,44)	(€ 97,44)	(€ 194,88)
2022	1,5%	€ 98,66	€ 98,66	€ 197,32
2023	1,5%	€ 100,14	€ 100,14	€ 200,28
2024	1,5%	€ 101,64	€ 101,64	€ 203,28
2025	1,5%	€ 103,16	€ 103,16	€ 206,32

Tabel 10.4 Ontwikkeling van de rioolheffing 2020-2025, exclusief indexatie

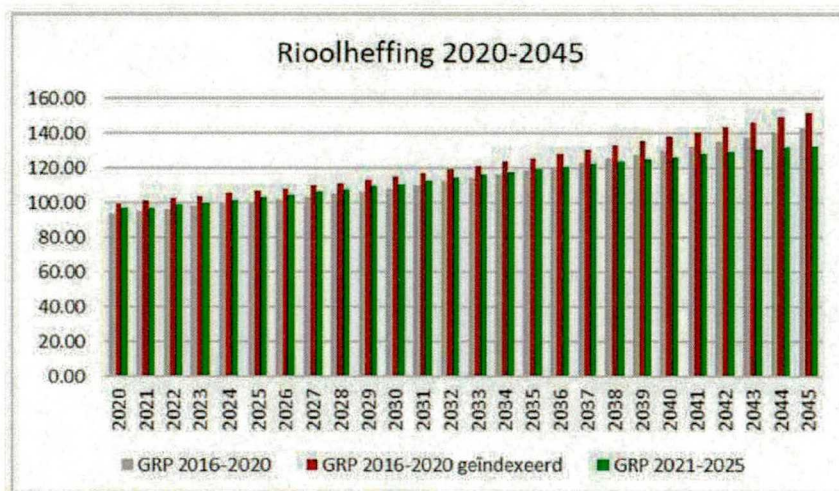
* Rioolheffing 2021 is in de programmabegroting 2021 vastgesteld op € 97,44 ten opzichte van € 97,20 in 2020

Afvlakking van de stijging van de rioolheffing

Onderstaande figuur toont de vergelijking van de ontwikkeling van de heffing uitgezet tegen de in 2016 geprognosticeerde ontwikkeling van de heffing (gecorrigeerd met de inflatie over de periode 2016-2020, waarvoor de CPI gemiddelde inflatie Nederland aangehouden is).

Hierin is voor de lange termijn een afvlakking van de verwachte rioolheffing te zien (groene t.o.v. grijze staven in de figuur). Ondanks het ambitieuze investeringsprogramma voor de riolering en het Delta-plan Ruimtelijke Adaptatie.

Door werk met werk te maken, een geoptimaliseerd financieringsproces en een voordelige rente ziet het plaatje voor de lange termijn er goed uit.

Figuur 10.4 Ontwikkeling rioolheffing 2020 - 2045

In de vergadering van het politiek forum van 30 november 2020 is besloten uw raad te adviseren tot behandeling en besluitvorming over te gaan.

Oldenzaal, 8 december 2020

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

J.H. Dijkstra

P.G. Welman

Bijlagen

1. Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025
2. Uitvoeringsprogramma GRP 2021

Nr. 1051

De raad van de gemeente Oldenzaal;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 10 november 2020 ,
nr.42/5, reg.nr. INTB-20-04671;

gelet op artikel 147, lid 2 jo. artikel 192 Gemeentewet;

besluit:

1. het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 vast te stellen;
2. het Uitvoeringsprogramma GRP 2021 vast te stellen;
3. het uitvoeringsprogramma GRP 2021 voor € 3.047.500 als volgt te dekken:
 - a. € 1.607.000 Programmabegroting 2021 GRP krediet 2021;
 - b. € 1.050.000 bestaande restantkredieten 2020 of eerder;
 - c. € 62.500 exploitatiebudgetten 2021;
 - d. € 328.000 voorziening Rioolbeheerplan.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 14 december 2020.

de griffier,

J.H. Brokers

de voorzitter,

P.G. Welman

Bezoekadres Ganzenmarkt 1

Postadres Postbus 354
7570 AJ Oldenzaal

Telefoon 0541 58 81 11
of 14 05 41

E-mail info@oldenzaal.nl

Internet oldenzaal.nl

   [StadOldenzaal](#)
 [stad_oldenzaal](#)

Gemeente
Oldenzaal